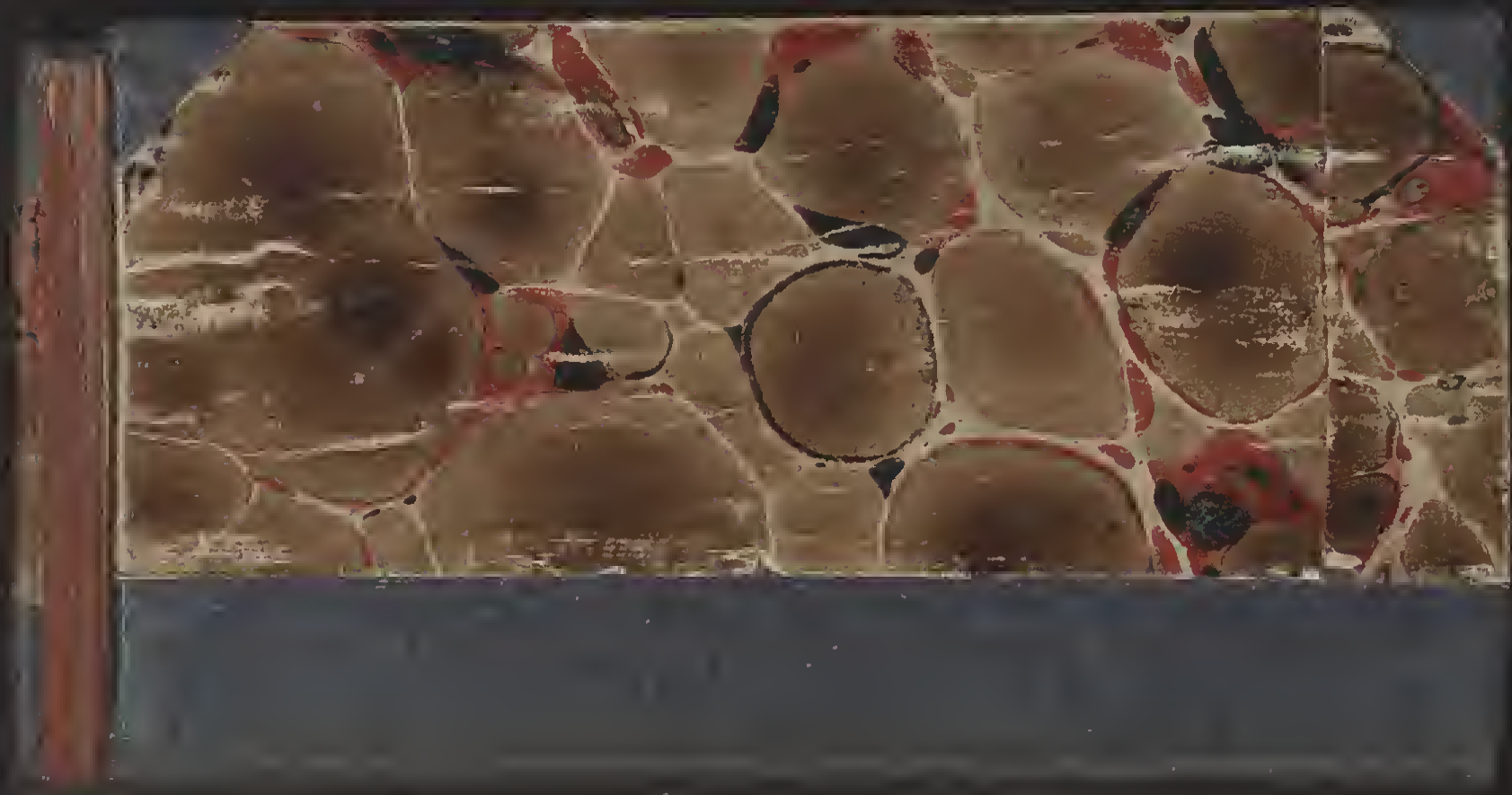

JZ

Porvaldr Bjarnarson

Spurningar
Ut af
Fræðunum,
Samañteknar handa
Bornum og Faafroodu
Almuga-Folcke
af
Jone Arna-Syne.

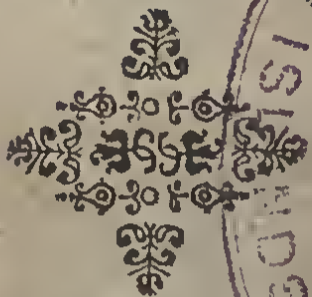
LANDSBÓKASAFN ÍSLANDS

KAUPENHAFN
Prentadar ad nyu hia E. Henr.
Berling, 1741.

Imprimatur

C. W. WORM.

Æruverdugum, Heidurleg-
um og Vellærdum

GUDS Hrda Pienurum,

Samt

Hus-stiornar-mønnum i Skalholts Stifte,

Oskast

Fridur og Blessan af Gude i JESU Nafne!

Sver einn af Oss, Brædur Æruverduger, Skilde bidia yduglega med David, Psal. 86, 11. Drotten, kiendu mier þin Veg, jeg vil ganga i þijnum Sannleika. Það maa vera stoor Styrckur fyrer þann, sem reisa skal, ef hann

annadhvert veit sialfur Vegen grant, eda hefur Ferdugann Leidtoga, sem Tobias fordum, Tob. 5. Annars þiaxest hañ af sijfelldum Otta, ad hañ mune kunna ad villast og rata i Þrauter: Nær Ferdenn er birjud, giefur þad og gooda Hugarhressing i Mædunne, ef meñ vita, ad þeir eru a riettum Veige; Sanna munu þad flester, sem villst hafa rammlega a Sio edur Lande, og komest þui opt i Daudans Hættu. Aller erum vier a Reisu i þessum Heime, vier erum hier Framande og hofum engvañ Blijfanlegañ samastad, Psal. 39, 13. Sæler eru þeir, sem þetta fa skiled, og na nockre Epterlongun ad komast heim til Fodur Husa, hvar Drotteñ er rykiande fra Eilyfd til Eilyfdar. I gegnum þau dimmu Dræfe þessa

Lijfs

Lijfs Før eingen ratad, nema haũ vite grant af þeim rietta Vege, og kunne sier vid haũ ad hallda. JEsus er Vegurẽ Sañleikurẽ og Lijfed, Joh. 14, 6. Huor sem fylger þessum Vege, kañ ecke villt ad fara. Vegur nefnest haũ ecke einasta þes vegna, ad haũ fyrer sitt Ord, sem er Lios a vorum Vegum, Psal. 119. Visar oss Vegen til Lijfsens, Joh. 1, 18. Helldur sierdeiles fyrer þa Grein, ad haũ med sinne bitru Pijnu, og bloodugum Dauda, hefur opnad oss Veg til Fodursens; Þar haũ hefur Herleidingena ad Herfange teked, Eph. 4, 8. Og alla vora Ovine ad velle lagt, sem stoodu oss i Vege; Løgmauled, Syndena, Daudan og Diofulẽ: Haũ hefur og forlijkad oss vid sinn Himneska Fodur, so vier hofum

nu lidugañ Gang til Nadarstol-
sens, Hebr. 4, 16. Og meigum
i hans Skiole, og fyrer hans
Medalgaungu, daglega birt-
ast med vorum Bænum fyrer
þeim allra Hædsta, Heb. 7, 25.
þetta er sa Hialprædesens Be-
gur, um huorn rædt og skrifad
hafa aller Spamen og Post-
lar Drottens: Sa sem ecke la-
gar sijna Reisu hier i Heime ep-
ter þessum Vege, sa raafar i
Myrckrunum, og hitter fyrer
Satans Villustiga. Huar fy-
rer þad er æred Naudsynlegt,
ad so snart sem Ungbornen læ-
ra ad giora sin Gang fra Vog-
gunne, þeim sie þa strax bent til
ad giefa Gaum ad þessum Vei-
ge, a huorium þeim ber ad hafa
gloggva vitund a medañ þau
Lifa, so þau fyrer þañ sama
med þad sijdsta komest i geg-
num Daudans Port in i eilijft
Lijf-

Lijf. Þeir skyldu aller sia vel til, sem eiga ad hafa Forsion fyrer Smælingium Christelegrar Kyrckiu, ad lijka sem Mædurnar Fostra sijn Born med nætturlegre Miolk, til Vidhalds og Eflingar þeim ytra Manne, so mætte sæa inñre faa einnen Vext og Vidgang af þeirre Skinsamlegu Miolk Gluds Orda, fyrer huoria eg meina epter Postulans Orda tiltæke, 1 Petr. 2, 2. Vorn Catechismum eda Christeleg Trædde. Eñ i þessu finst Stor Brestur hia morgum Husstiornarmønnum; Jeg villde oska hañ findest ecke eins hiæ Prestunum, sem eiga ad standa fyrer Verckenu, og taka Hendenne til med, so ad þeir vøkve þad sem plantad var, 1 Cor. 3, 7. Flester Foreldrar leggia Grundvøllen, med Paule, hia sijnum Bornum og kienna þeim ad le-

sa fram Hofudparta Christe-legs Lærdoms; eñ sijdañ er þar, þeß at mille, af Apollo Læ-resveinum mioglitlu vidbætt, til ad æfa Skynsemena og upplysa framar Augu Hugskotsens; Þar fyrer er so mikel blindne og Fa-fræde at medal vor. Þui, so sem Fædan stodar lijted fyrer utañ þad hun umgioreſt med Man-nenum, og reñe honum i Merg og Bein, eins er Lærdomur Ca-techisimi ad litlu Gagne, nema hañ med Skilningnum kryd-dadur verde fyrer Verckan Heil. Anda Salunne til Notkunar. Þar eru vijst margslags Bar-na Spurningar i Lande vo-ru, geingnar ut at Prent, til þeß ad Almugen kienne þær sij-num Bornum, og liette suo un-der Erfide Prestaña; eñ þær eru (sem virdest) i Sumum Bo-kum offæaar, sumstadur ofmar-

gar

gar fyrer Ungmenen; Þar med velur huor þad sem honum Þocknast, og nockrer Kiennemeñ skrifa þær samañ sialfer) hvar af þad kiemur, ad stor Mismunur verdur ecke einasta a sialfum Spurningunum, helldur og einneñ þeirra Andsvorum, so þegar eiñ Prestur kiemur epter annañ i Kalled, eda Folcked skipter um Sokner, mædest þad med Nyum Spurningum um sama Efne, epter þeß Kiennemans Tilsogn, sem þa er rad dande: Profastarner kuña ecke helldur nær þeir visitera, ad laga sijn Spursmal epter neinu vissu Forme, þuiad sitt hefur huor. Þar fyrer so ad meñ kunne ad hafa eitt Uniformitet yfer allt i soddann Ydkunum, hefe eg lated þryckia Spurningar ut af Frædunum, til þeß ad Prestarner i Skalholts Stifte

kunne ad giora Grein þar a, og hallde sijnu Soknarfolcke til ad kienna þær Ungdomenum, Erfide og einnen sialfer so sem byriar, i þui sama Vercke, af hvoriu þeir eiga ad giora Reickning a sijnum Tijma Hofudhirder Sælnanna Christo. Eñ þess er ad giæta, ad Andsvor Spurninganna eru prykt med tveñslags Letre; Allt hvad med stærre Bokstofum finst af þeim prentad, (ad undañ teknu þvi, sem er umgyrdt, med þessum Merckium ( ) er kallast Parenthesis) skal med til heyrande Spursmalum, kiennast Bornunum fyrreñ þau Ganga til Sacramentis, og hvad meira Forelldrunum synest, ad þau sem eru Minnisgod kunne audvelldlega ad nema: Hitt annad sem er med smærra Letre, skal Yngis-Folcked hafa lært, adur eñ þad vill

vill giefa sig i Ektaskap: Þo skyllde vel takast i akt, ad þar sem nockrar Personur eru miog tornæmar, þa ma ecke af þeim heimtast, sem hinum odrum allt hid frekasta. Þad reicknast einum til Frama, nær hañ af skilninge sijnum svarar riett uppa Spurningena, og þarf ecke ad binda sig vid Orden; eñ um þad Meistara sticke ma hañ þo ecke sialfur dæma, helldur hans Saluforgare.

So miked sem athrærer uppfræddingu Barnaña, er merckiande

1. Þar sem Forelldrarner vilia kieña, edur kieña lata sijnum Bornum ad lesa a Book (sem er miked yppar legt og naudsynlegt) þa skyllde sa Lærdomur ganga undañ ollu odru Name; So ad Ungmennen sialf gætu sijdañ numed Frædeñ og Spurningarnar af Bokene, huar med

Ver-

Vercked geinge lœngtum liettara; og mœtte þau Bornunum setiast fyrer viß Lectia œa huorium Dege.

2. Husfedur og Mœdur œttu ad bruka tilhlydelegañ Aga vid sijn Born i Uppfostrenu, og lœta þau kieña œa blydu og strydu, epter sem þau vinna til, þar med kuña þau fliotara ad grijpa þad, sem Frœdeñ hondla um, sem er, ad GUd vill straffa Synder og glœpe œa ollum Hardhnockudum eñ vera naadugur þeim sem hañ bidia med Audmykt, og veita þeim miked gott, sem eru audsveiper, og hañ adhillast: Allt Husstiornar Ervided, bœde Agañ og Uppfrœdingena, eiga Husfedur og Mœdur ad farsœla med yduglegre Bœn til GUds, er alltid heyrer saña akallendur, og Bœnen er þad vissasta Mercke um hans nadar nalœgd, sem Jafnan

færer

færer med sier Lucku og Blessan. Þui huar sem tveir edur þrijr eru samañ komner i mijnu Nafne (seiger Drotteñ) þar vil eg vera mitt a medal þeirra Matth. 18, 19. 20.

3. Þeir sem kieña Spurningarnar, skulu ydueglega Spyria Bornen ur þui sem þau hafa lært, og nær þau kuña vel ad svara til eirnrar Spurningar epter adra, so sem þær standa i rodeñe, þa skulu þeir spyria fyrer utañ rød, aptur a bak og afraṁ til ad leida Bornen i stærre Jhugan þeß Efnis sem med er farid, og þegar þau eru æfd i þessu, er miked gott ad umbreita Spursmalunum, eñ halda þo Meininguñe Somu. Til dæmes: Huor hefur giefed ut Bodorden? Huor er Hofundur Bodordaña? Af huorium hafa Bodordeñ sin Uppruna? Jtem: Huad for

þienar

þienar þu med Syndunum? Huor eru Verdlaun Syndaña? Huort Straff kiemur epter Syndena?

4. Prestarner skylldu ecke lauta sig yfertala i þvi, ad veita Bornunum H. Aflausn og Sacramentum, fyrr eñ þau kuña ad svara til þeirra Spurninga, sem þeim eru ætladar. Miklu sijdur skylldu fagrar Lofaner Yngisfolcksens gilda hia Kieñemoñunum til ad nâ Hionavygsluñe fyrr eñ þad er so under bued i Lærdome Catechismi, ad þad giete kient til gagns sijnum Bornum, sem Gud kañ ad giefa; og þessar Personur eiga ad skilia andsvor Spurningaña, betur eñ Borneñ.

5. Þad er stor Yfersion fyrer Prestana, ef þeir Spyria einasta Bornen ad fameinum Spurningum, fyrst þegar þau ganga til Altares, og sleppa so Hendenne

denne af þeim sijdan; Þeir ættu i hvort Sin, sem þau leita Aflausnar, ad yfirheyra þau i sijnum Truarbrogdum, og med Þvi ecke giefst giarnan Tijme til soddan ydkana fyrer Embættisgiordena, skyllde Yfirheyrslan skie ad endadre Messu, at næstfyrirfarande Helgum Dege, edur odrum hentugum Tijma epter Platsans asigkomulæge.

Á þennan maata kan Presturen fa þess lidugre Stunder ad examinera, ef ecke ur ollum Fræduum i sen, samt ur þeirra vissum Portum. Hafe Bornen þau tint nidur, edur i eingvu bætt, þad sem fyrrum var afatt, er best þau byde, þar til bot og Betrun kiemur fran, huorsu sem þad kan ad mishpocknast. Þeir sem lært hafa hentugar Spurningar nockud toluverdt ut af Catechismo, þott odruvijs sieu

Ord-

Ordadar eñ þessar, meiga halda vid þær sømu, og eige þuingast med nyu Erfide; eñ hiner sem lijted eda eckert lært hafa, kuña ad ganga epter þessum Bækling.

Gud virdest ad leida i allañ Sañleik, bæde þau, sem vijssa þañ rietta Lijfsens Veg, og lika hina, sem læra skulu honum ad filgia, sijna Blessan yfer Bornen, so þau med Alldrenum vaxe ad Vitsku og Nard, bæde hia Gude og Monnum.

Hafniæ d. 13. Maji.
Ao. 1722.

Jon Arnason.

Epter

Epter huoriu stundar þu Barn mitt med Dege longum?

Ad mier lijde vel ca medañ eg life.

Huorneñ kañ þier vel ad lijda?

Ef eg þecki GUd og sialfañ mig riettelega.

Huar af kantu ad odlast Soddañ Þeckingu?

Af heilagre Skrift, edur Orde Drottens.

Hefur þu nockurt stutt Innihalld H. Skriftar?

Ja, eg hefi miñ Catechismum, edur Christileg Fræde, sem iñibinda allt þad ur Ritninguñe sem

jem mier er naudsynlegt ad vita, og trua, til Saluhialpar.

Hvad kallast Catechismus annad eñ Fræde?

Hañ kallast og So Barna-Lærdomur.

Hvi kallast hann so?

Fyrst af hvi Børnenn eiga ad læra hañ strax sem hau faa maal og Vit; har næst af hvi, ad aller heir sem vilia vera GUds Børn, og sdlast eilifst lijf, hliota ad skilia hañ vel, og idka sig i hōñ-um alla sijna Daga.

Er had ecki noog, ad menn kunna vel Frædeñ fyrer utañ, ho heir gieti ecki lidad eitt fra sdru, eda giort Grein æa hvi, hvorneñ hvad eitt æa ad skiliast?

Ecki er had noog, hvi madureñ kann huorki ad leidast til Ydrunar fyrer Syndernar, nie

nie Þacklætis vid GUD fyrer hans Velgiorninga; ecki helldur ad stirkiast i Truñi, Voniñi og Bænrækneñe, af þvi sem hañ skilur ecki,

Ad lesa Fræden einasta aun Skilnings og Andacktar stodar ecke meir eñ aunnur latinu Þula Olærdum monnum.

Eñ skal Presturen lœra sier þad Nægia, ad þeir fullordnu seigiast skilia fræ-denn, þarf ecki og so ad Spiria þa?

Sannarlega þarf hes. hui þad er ecke utañ felsk iñbirling hia morgum, Ad þeir þykiast vita og skilia miked, eñ reinest þo harla lijted: Þar med er Naudsyn ad vita, huort þeir kuña ad uppfræda þa yngre riettelega. Fyrer þvi eru þeir Skylduger ad seigia huad þeir vita.

Hlioo-

Hlioota þaa aller meñ ad skilia Frædenn?

O Jaa: þui Postuleñ seger, vered ecki Born i Skilningenum: Og eñ aptur, vered ecki Skilningslauser, helldur skiliande huad vilie Drottens er. Þar med eru Skilningslauser reiknader med þeim vantruudu i Guds Orde. Rom. 1, 31.

Þar eru þoo til haaleiter leindardomar, sem eingver faa griped, Auk helldur faafrooder leikmenn; Huornenn kunna þeir þaa ad skilia ell Frædeñ?

Þegar Skilningur Frædaña utheimtist þaa meinast þar med þuilijk Þecking Guds dasemda, sem af Skrifteñe kañ audveldlega ad dragast, og er fierdeiles Naudsynleg til Saluhialpar. Meñ eiga ad vita af ollum Guds Dasemdum, og leindardoomum sem Frædeñ umgieta;

gieta; eñ haurr og mœta til huors eins kuña þeir ei ad skilia, þeim ber og aungvañeigeñ epter soddañ Smaasmuglega ad hnysa, helldur trua því einfalldlega, sem Skinsemeñ fær ei griped. Eins og Maria trude þui ad Sonu, ad hun munde verda Guds Mooder, eñ skilde þo ecke hvorneñ þad kuñe ad skie.

Huorier eiga ad leggia þañ fyrsta grundvoll Catechismi Lærdooms?

Husfedur og Husmædur.

Hvar fyrer er þad so Raudsynlegt ad nema frædenn, og skilia þau riettelega?

First þess vegna, ad bæde Gud i sinu H. Orde, og Hayfervallded i Logunum, hefur þad so streingeliga boded.

I Annañ mœta vegna þeirra stooru Gagnsemda, sem vier hofum af Lærdomi Catecismi,

þviad hañ kieñer med fæum og liooſum Ordum, ad þeckia GUd, hans Vilia Verk og Velgierninga, einneñ vorar Synder, og medoleñ ad komaſt ur Eimdunum i eilijſa Sælu; þar med og einneñ lofar GUd þeim miklu Goodu, ſem ydka þeſſe Frædi.

Syndga þæ Forelldrarner, Husbændur og Husmædur, þegar þeir hallda ei ſijnum Bornum og Vinnufoolke til ad læra og ſkilia Catechismum?

Jæ ad vijſu, þeir Syndga þunglega, og munu æ Sijdaſta deige ſtanda Gude Reikning þar af.

Þui ſo?

Þui Firſt briota þeir Guds Bod og Befalning, ſem ſkipar ad kieña Bornunum þennañ Lærdoom. Þar næſt ſyndga þeir æ moo-

ad moote allre Guds Christne; því þeir hiælpa ecke til ad uppbyggia hana, helldur laata hana falla fyrer sijna forsoomun og Vanrækt, og eru ei betre eñ adrer Heidingiar og Tyrkiar,

I þridia maata; giora þeir illa vid sijn eigeñ Børn, ad kieña þeim ecke Lijfsins Veg, so þau kuña þar fyrer ecke ad rata til Eilijfs Lijfs, gieta og ecke kient sijdar meir sijnuñ Børnum.

I Fioorda maata; skada þeir siælfa sig hier med, og munu þad noogu dijrt betala, þegar þar ad kiemur, ad þeir eiga ad standa Reikningskap, hver af sijnu Kalle og Embætte.

Eru marger Hofudpartar Frædanna?

Fiñ.

Bodordenn.

Truat

Truar Jatningen.
Drotteñleg Bæn.
Sacramentum Skijrna reñar.
Sacramentum Altare sens.

Hvorneñ hliooda Bodorden?

Fyrsta Bodord.

Eg er Drotteñ GUd þiñ, þu skallt ecke hafa añarlega Gude fyrer mier. Hvader þ

Pad er:

Vier eigum yfer alla hlute fraiñ GUd ad oottast, hañ at elska, og at hañ eirn ad trua.

Aññad Bodord.

Eige skalltu leggia Nafn Drottens GUds þijns vid hiegooma. Þvy Drottinn mun ei

alda þann sakleusann, sem brukar Þad

Pad er:

Vier eigum ad oottast og elska GUd: Ongvum eigum vier ills ad bidia i hans Nafne; eige ad sveria vid pad, nie Fiolkinge fremia, eige liwga, edur svijkia, helldur eigum vier GUds Nafn ad aakalla i ollum vorum Naudsynium, pad ad tilbidia, lofa pad, og pvi packer ad giora.

Pridia Bodord.

Minstu ad helga Hvijldar-Dagen Drottens.

Pad er:

Vier eigum ad oottast og elska GUd: Ad vier eige fyrer-ijtum Predikun, nie hans Ord, helldur eigum vier pad heilagt ad hallda, giarnan heyra pad og læra.

Fiorda Bodord.

Heidra skalltu Fodur þinn og Moodur, so þu verder langlijfur a Jordenne. Þad er:

Vier eigum ad oottast og elska GUd: Ad vier eige fyrer-lijtum vora Forelldra, nie þau sem yfer oss eru bodner, edur þau til reide reitum, helldur þau i heidre hofum, þioonum þeim og hlijdner sieum, elskum þa og Virding veitum.

Fiñta Bodord.

Eige skalltu Mañ deyda. Þad er:

Vier eigum ad oottast og elska GUd: Ad vier eige meidum hold vors Nauunga, eda giorum honum mein i nockru,

helld-

heldur eigum vier hønum ad biarga og vidhiaalpa i ollum lijfs naudsynium.

Siotta Bodord.

Eige skaltu Hoordoom drijgia. Hvad er pad?

Pad er:

Vier eigum ad oottast og elska GUD: Ad vier lifum hreinferduglega bæde i Ordum og Verkum, og ad hvor og eiñ elske og i Heidre hafe sijna Ekta-Persoonu.

Siounda Bodord.

Eige skalltu stela. Hvad er pad

Pad er:

Vier eigum ad oottast og elska GUD: Ad vier eige grijpuñ goots eda Peninga vors Næunga, eda med følskuñ Kaupeyrer, eda Underhyggiu

under oss dreguñ, helldur eigum vier honuñ ad hiaalpa, ad hañs Gootz og Upphellde, avaxteſt og vardveiteſt.

Attunda Bodord.

Eige ſkalltu bera falſkañ Vitnesburd, a moote pijnum Næunga. Hvader pad.

Pad er:

Vier eigum ad oottaſt og elſka GUd: Ad vier ecke raunglega liugum nockru af vorn Næunga, edur ſvijkium, baktølum, edur oofrægiuñ hañ, helldur eigum vier hañ ad affaka, og allt gott uñ hañ ad tala, og færa alla Hlute til betra vegar.

Nijunda Bodord.

Eige ſkalltu girnaſt Hws Næunga pijns. hvad er pad:

Pad

Pad er:

Vier eigum ad ottaſt og elſka Guld: Ad vier eige, med flærd, ſtundum epter arfe, eda Faſta-Eign vors Næunga, eda under oſs drogum med Yfervarpe Laga og Riettenda, helldur eigum vier ad tilhiælpa og ſtyrkia, ad hañ hafe ſitt all oſkaddad.

Tijunda Bodord.

Eige ſkalltu girnaſt hañs Eigenkvinnu, eige Pioonnie Pioonuſtu-kvinnu, eige Uxa nie Aſna, og eckert pad hañ a.

Pad er:

Vier eigum ad ottaſt og elſka Guld: Ad vier eige burttælum eda lockum frea vorum Næunga, hañs Eigeñ-kviñu, Pioonuſtu-Foolk, eda Kvikfie,

helldur eigum vier ad æamina og rædleggia, ad hvor og eirn sie samt, og æstunde ad þioona, þad honum skylldugt er.

Hvad seger Gud af ollum þessum Bodordum?

Svar; So seiger hañ Exod. 20. Eg er Drotteñ GUd þiñ, sterkur Vandlætare, vitiande Rænglætes Fedranna a Sonunum i þridiu og fiordu Ættkvijsl þeirra sem mig hata, eñ gisrande Myskunseme i þusund Lidu, þeim sem mig elska og mijn Bodord vardveita. *Hvad er þad?*

Þad er:

GUd hootar þeim ollum Pijnum, sem afvijkia þessum hañs Bodordum, þvi eigum vier ad ottast og hrædast hañs Rei-

de

de, og eckert ad giora aa moo-
te þessum hans Bodordum:
Eñ þeim ollum, sem þesse hañ
Bodord hallda, þeim lofar hañ
sine Naad, og ollum goodum
hlutum, þar fyrer eigum vier
Gud ad elska, trwa honum
og treysta, og epter hañs Bod-
ordum giarnan ad giora.

Sundurskipteſt þaa ecke Guds Ord
edur Lærdomur Fræda̅a med
odrum hætte?

Hañ sundurskipteſt og so
Logmaaled og Evangelium.

Er Logmaaled margfallt?

Þrefalldt:

1. Sidalogmaal.
2. Ceremoniu Logmaal.
3. Doma Logmaal.

Hvad er Sidalogmaaled?

Sidalogmauled er Sa

ma og Bodorden; Pad er, eirn þvilijkur Lærdomur, sem syner ollum monnum hvad þeir eiga ad giora og fordaſt.

Huad meinar þu fyrer Ceremoniu Logmæled?

Fyrer þad meina eg þær Reglur og Skickaner, sem heira til Kirkiu Embættenu, og GUds Þionuſtugiord.

Hvad meinar þu fyrer Dooma-Logmæled?

Þau Log, sem veralldleg Mæl eru dæmd epter.

Huor hefur giefed wt Logmæled?

GUd Alls-Heriar.

Huar voru Bodordeñ wtgefen?

A Fiallenu Sinai.

Mm

Nær voru þau vtgefen?

Þau voru utgefenn sialfa Hvijtasunnu, 50. dogum epter vtleidslu Israelis Barna af Ægyptalande; Þa Heimurenn hafde staded hier um 2514. Aar.

Huorneñ voru Bodordeñ vtgefen a Fiallenu Sinai?

Sialfur Drotteñ talade þau, fyrst framm med hærre Raust, so allt Israels Foolk mætte heyra; Sijdann Skrifade hann þau a tvær Steintoblur med sijnum eigenn Fingre, og fieck Mosi.

Hafde Gud nockurn tijma ædur auglyst Mønnunum þetta Bodorda Logmæl?

Jæ strax i fyrstu Skop un inngaf hann þad i Mañsins Nætturu, og utlagde framar, nockrum Sinnum þar epter.

Huar fyrer skilde þæ Logmæled vera skriflega wtgefed æ fiallenu Sinai, med þui þad var strags i ondverdu iñplantad i Mañsins Hiarta?

Þvi þegar Adam og Eva syndguduſt, Slioofgadeſt þetta Nætturuñar Logmæl yfirburda miked, þar fyrer vilde GUd amælga þad aptur ad nyu, og gefa þad skriflega wt æ Fiallenu Sinai.

Huar

Huar fyrer skrifade Gud Bodordeñ i fyrstuñe, helldur a Stein Toblur, eñ adra Materiu?

Fyrst, so ad hann giæfe ad merkia par med, ad vor Hiortu være af Nattu-runne til Steine hardare. Par næst, so ad hann synde, ad Bodordenn ættu æfenlega ad vara, med thvi Steirninn er varanleg Materia.

Huorneñ Sundurskiptast Bodordenn?

I tvo Parta edur Toblur?

Eru morg Bodord a Peirre fyrre Toblunne?

Priu pau fyrre.

Um hvad hǿndlar sw fyrre Bodorda Tablañ?

Um Elſkuna til Guds.

Hvad verdur boded i Fyrſta Bodordenu?

Ad elſka og dyrka Gud retteliga i Hiartanu.

Huoriar eru þær Dygder, sem wtheimtaſt i Fyrſta Bodordenu?

1. Riettelег Guds Þecking.
2. Truenn a GUd.
3. Elſkañ til Guds.
4. Voneñ til GUds.
5. Gudleg Vandlæting.
6. Otte Drottens.
7. Audmykt.
8. Þolenmæde.
9. Þacklæte.

Huad meinaſt fyrer Añarlega Gude fyrſta Bodordenu?

Ecke

Ecke einasta Skurgod og Bilæte, helldur og einnenn allt þad, hueriu menn treiſta fyrer utann þann ſanna GUD, eda leggia nockurn ætrunad æ.

Huorier Leſter eru þæ fyrerbodner i fyrſta Bodordenu?

1. Raangar meiningar um Gud og hans Vilia.
2. Faafræde i Andlegu.
3. Oftrauſt.
4. Hiætrv edur hiegoomlegur Atrunadur.
5. Mistrauſt og Efaſeme.
6. Ørvænting.
7. Forocktun Guds og Elſka Heimſins.
8. Hræſne.
9. Holldlegt Andvaraleiſe.
10. Drambſeme.
11. Afguda-Dyrkan.

12. Gudrækneñar eigeñ Uppafinding.
13. O þoleñmæde.
14. O-þacklæte.

Hvad verdur boded i Ödru Bodordenu?

Ad syna þa riettu Elsku til Guds i Ordunum.

Huad meinast fyrer Guds Nafn i Ödru Bodordenu?

Ecke einasta hans hæleita Nafn, hvoriu hann nefnest i heilagre Ritningu, helldur og einnenn allt þad, sem kient og predikad er um Gud i hans H. Orde.

Huad er þad ad leggia Guds Nafn vid Hiegooma?

Þad er ad blanda þvi samann vid hiegomlega ræ-

rædu, og hafa þad um hond oovirdingarlega, faafeingelega og rænglega.

Huorjar Dygder eru bodnar i Ødru Bodordenu?

1. Ad brwka Guds Nafn med æru og Virdingu.
2. Bæna Ákalled til Guds.
3. Þacklæte vid Gud.
4. Ad Faata og vidurkieña Gud fyrer sín Drotten.
5. Ad lofa og vegsama Gud.

Hvorier Lester eru fyrerbodner i Ødru Bodordenu?

1. Vanheidran Guds Nafns.
2. Forsomun ad lofa Gud.
3. Bænrøktarleise.
4. O-þacklæte.
5. Gudlastan.
6. Blood og Formælingar.
7. Tofrasæringar og Signingar.

8. Þagmælska yfer Samleikanum.
9. Bæner, Saungvar og Lesningar, sem gioraſt af hræſne.
10. Laſt-Mæle og Lyge.

Huad kieñer þridia Bodorded?

Ad ſyna þa riettu Elſku til Guds med Helgun Hvijldardagſins, eda med þeim Verkum, ſem gioraſt eiga a Hvildardøgum.

Huad er þad ad helga Hvijldar-Dageñ?

Þad er ad taka hann ſierdeiles til þeſs framar ødrum Døgum, ad fram kvæma

kvæma þau Verk og Dygder, sem Gud hefur boded.

Hvorjar Dygder eru bodnar i Þridia Bodordenu, og heyra til Helgun Hvijldardagsins?

1. Guds Orda kienïng i Kirkium og heima hwsum.
2. Gaumgiæfeleg heyrn og Yfervegan Guds Orda.
3. Rietteleg Handtieran Sacramentaña.
4. Uthelling Bæna og Þackargiorda fyrer Drotteñ.
5. Vitian sinkra, og eñur þuilijk Kiærleiks-verk vid Naungañ.
6. Aulmusugiørder vid Fattæka.
7. Hreinferdugt Lijferne i Ordum og Athofnum.

8. Frahalld frá Naudsyniaſtiklum Þrældoms Verkum.
9. Yfirheirsla Barna og Hiwa i sijnum Truarbrøgdum.
10. Andaktugur Psalmasaungur og Lestur GUds Orda.

Hvoriar Synder eru fyrirbodnar i þridia Bodordenu og heira til Vanhelgun Hvijldar-Dagsins?

1. Kirkunnar, GUds Orda, og Sacramentanna Forsøktum, og Jmisleg vanbrukan.
2. Vanheidran Kiennemañaña.
3. Gaalausleg Heyrn og Eptertekt GUds Orda;
4. Forsoomun Bænarcñar, Kiærleiks Verkaña,

Aul-

Aulmusu-giordana,
og Gudlegra Idkana.
5. Naudsynialaust Þræl-
dooms Erfide.
6. Idiuleise, Ofæt,
Ofdrickia, og añad synd-
samlegt Athæfe Item
oll heidingleg Skiemt-
an.

Heyra morg Bodord til sijd-
are Tobluñe?

Sio þau seinne.

Um hvad hondlar siw seiñe
Bodorda Tablañ?

Um Elskuna til Næun-
gans.

Huorier eiga ad skiliast fyrer
Næungañ?

Aller menn, hvort helld-
ur þeir hafa giort oss vel
til eda illa, hvort þeir eru

Niner.

Viner eda Oviner nær eda fiær.

Huort er pad fyrsta Bodord sem Fyrerheit hefur?

Fiorda Bodord.

Hvoriu er fyrerheited i Fiorda Bodorde?

Laungum og Farsælegum Lijfdogum.

Hvad meinast med peim?

Allskins Blessun tijmanleg og Eilijf.

Hvorier eiga adskiliast fyrer Fodur og Moodur, sem boded er ad heidra i Fiorda Bodorde?

Fyrst og fremst nættureger Forelldrar, par næst aller Yferbodarar; hvorrar hellst Stiettar sem peir kunna ad vera.

Hvorjar

Hvorjar Dygder eru Forelldrunum bodnar i Fiorda Bodorde?

1. Ad elska Borneñ og hafa nækvæmlega Umhiggiu fyrer þeim.
2. Veita þeim Fædu og Forsorgun.
3. Vernda þau fyrer rongum Aaustre og yfergange.
4. Menta þau og fræda, einkum i sijnum Saluhiaalparefnum.
5. Tukta þau og aga til hlijdelega.
6. Bidia fyrer þeim Oaflatanlega.
7. Gaanga fyrer þeim med hreinferdugu Lijferne.

Huorneñ eiga Yfermennerner ad skicka sier vid þaa undergefnu?

Riett i vidlijkann Mæ-

ta

ta og Foreldrarner, vid Bornenn.

Hvoriar Dygder utheimtast af Bornunum, og heim undergefnu vid Foreldrana og þa Yferbodnu?

1. Hiartanleg Elska.
2. Alvrusamleg Lotning i Ordum og Vidmoote.
3. Audmiuk Hlijdne.
4. Skilldugt þacklæte.
5. Hoogvær þolenmæde.
6. Truverdug Þionusta.
7. Gudrækeleg Fyrerbeidsla.
8. Bresta og Avirdinga Umlijdun.
9. Velgiorda Umbun og Endurgolldning epter mætte.

Um

Um hvad eru Hioonen skildug hvort odru?

Pad fyrsta er innbyrdis Elska.
Annad Hioonabands Truskapur.
Pridia Samfielagskapur i Medlæte og Mootlæte.
Fiorda af Mannsins Hende, er pad Forsvar, sem hann a ad veita sine Konu.

Husriar Synder eru Forelldrum og Yfermonnum bannadar i Fiorda Bodorde?

1. Ræktarleise.
2. Hardidge.
3. Ofmiked Epterlæte og Agaleise,

Husriar Synder eru Bornum og Undergefnum bannadar i fiorda Bodorde?

1. Hatur.
2. Oblydne.

3. For-

3. Forocktun.
4. O-holeñmæde.
5. O-packlæte
6. Mogl.
7. Reide-ſvipur
8. Last-yrde.

Um hvad hondlar Fimta Bod-Ord?

Um Manndræped.

Hvoriar Dygder eru Bodnar i Fimta Bodorde?

1. Kiærleike.
2. Fridſeme.
3. Hogværd.
4. Laanglundargied.
5. Meinleiſe.
6. Saañſyne.
7. Myskunſeme.

Huoriar Synder eru fyrerbodnar i Fimta Bodorde?

1. Maañdraap.

Reide

2. Reide.
3. Ovinskapur.
4. Ofund.
5. Hefndargirne.
6. Hatursfullt Vidmot.
7. Hrokaskapur.
8. Illyrde.
9. Brijxl.
10. Formælingar.
11. Baktal.
12. Ofbellde.
13. Limabrot og allskins Meingiørder.

Um hvad Hendlar Siotta Bod-Ord?

Um Hordom og Saurlifnad.

Hvada Dygder eru bodnar i Siotta Bodorde?

1. Skijrlijfe Hiartans hid iñra, og allra Lijkamans Lima.
2. Bligdunarseme i allre Hegdan.

3. Stilling og Hofseme i Mat og Dryck.

Hvoriar Synder eru fyrerbodnar i Siotta Bodorde?

1. Hordomur.
2. Naudung.
3. Blodskammer.
4. Frillulijfe.
5. Losta-fullar Hugreñingar.
6. Klæmlegar Muñrædur.
7. Lauslætes Vidmot, og oll Saurlijfes Ohæverska.

Um hvad hondlar Siounda Bodord?

Um Piofnadenn.

Hvoriar Dygder eru bodnar i Siounda Bodorde?

1. Riettsyne i Kaupum og Solum, Verkalaunum og ollum skiptum vid Naungañ.
2. Orlæte.
3. Giestrisne.
4. Sparseme.

Hvoriar

Hvoriar Synder eru fyrerbodnar Siounda Bódorde?

1. Opeñber Þiofnadur.
2. Rán.
3. Gripdeillder.
4. Svik.
5. Asælne.
6. Pretter i Kaupum og Skiptum.
7. Agirne.
8. Buksorg.
9. Okur.
10. Svall.
11. Nyska.
12. Meinbægne.
13. Onaudsynlegur Kostnadur.
14. Opacklæte og Osannsyne vid gods maklega.

Um hvad hondlar Attunda Bodord.

Um Lygar og Liugvitne.

Hvoriar Dygder eru bodnar i Attunda Bodorde?

1. Sañleike.

2. Hreinskilne.
3. Einfeldne.
4. Prudmenska.
5. Ordavareigd.
6. Halldeñyrde.
7. Riettdæme.
8. Utlegging oliosra Athafna Naungans a betra veg.
9. Gott Umtal.
10. Afsokun.
11. Forsiælleg Þagmælska.

Hvsriar Synder eru fyrerbodnar i Attunda Bodorde?

1. Fals-Vitne.
2. Lygar.
3. Baktal.
4. Last.
5. Tortriggne.
6. Brijxl.
7. Smiadur.
8. Þraakielfne.
9. Oheilsmijde.
10. Lagagrillur.
11. Gickerij, Kieskne.

12. Ki-

12. Kiapta-magn/ Þvætting-
ur.
13. Lausſinne.
14. Saatta og Giorningarof.
15. Metorda-girnd.
16. Oſkammfeilne.

Um hvad hendlar Nijunda og Tijunda Bodord?

Um Girndena.

Hvoriar Dygder eru bodnar i Nijunda og Tijunda Bodorde?

1. Ad vera ánægdur med Guds Gaafur.
2. Lyſt og Epterlaangan til þeſſ Goda.
3. Fullkomen Hreinleike Hiartans.
4. Sijfelld Deyding vondra Girnda.

Hvoriar Synder eru fyrerbodnar i Nijunda og Tijunda Bodorde?

1. Uppruna-girnd.
2. Gioranleg-girnd.

Hvad er Uppruna girnden?

Hun er iñgroen Spilling, og Tilhneigannlegleike til þess, sem Gude er a mote.

Hvad er Gioranleg-Girnd?

Hun er upptendrnd Hugarens Lyst til ad giora þad Vonda.

Hvorneñ kañ madur ad ffilia Mismun þessara Girnda?

Uppruna Girndeñ er so sem Rot.

Enn Gioranleg Girnd so sem Avoxtur.

Madureñ spilltur af Uppruna girndeñe, er so sem siodande Jarn i Ellde.

Eñ Gioranleg Girnd, so sem Suduneistar af þvi sama Jarne.

Fyrer husriar Synda Treppur fullkomna meñ þessa Girnd?

Fyrsta trappan er þad Innfall, sem madur fær til ad giora eitthvad illt.

Annur er Velþocknan a þui hinu sama. Þri-

Þridia er Aliktun Hugarens, ad frammkvæma þad, sem hañ uppheinkti, og liet sier falla vel i Gied.

Fiorda er sialf Frammkvæmdiñ.

Hvoriar Synder kvikna af Girndeñe sem fyrerbodenn er i Nijunda Bodorde?

Eptersookn ad nau Huse Naungans.

Hvad meinast fyrer Hws. Naungans i Nijunda Bodorde?

Fyrer þad meinast hans Fasteign, hans Akur, Eingiar og Skogar, Ækar, Vetn, Veidestader, Eirnen sw Jord og Leigumaale sem hañ byr a.

Meiga menn ecke girnast neitt af þessu?

Ecke til ad giora Naungannum nockurn Skada edur Afdrattt þar med, eda ef honum er þad þvert a mote Vilia.

Meinast þæa ey annad med þessare Girnd, enn einfolld Lysting Hiartans, til Arfs og Eigna Naungans?

Fyrer þessa Girnd meinast og so, Kiænska og Underferle ad komast yfer þad, sem Næungen æa; Annadhvørt med þad slag, ad giora honum baga, og hindra hans Gagnsmune, ellegar ad kreppa ad honum med Klægumaalum og lagasoknum, so hann neydest til ad selia sijna Eign, og giefa hana fræa sier.

Huoriar Synder kvikna af Girndenne sem fyrerbodenn er i Tiunda Bodorde?

Skadleg Vidleitne ad tæla fræa Næunganum hans Kvinnu Vinnufoolk, og Kvikfie.

Huornenn skiedur þad?

Þegar einn edur annar giorer Konuna Mannenum afundna, telur um fyrer Bornunum og Hiwunum, so þau verda Hus-

Husbœndunum ohlijden, odigg, og vinna ekke sijna skilduga Þionustu.

J Annañ mœta, þegar eiñ liggur under nidre vid Hiwen, og lockar þau frœa Husbœndunum til sijn, eda annara; Hvert helldur hañ giorer þad sialfur med Skeinkingum fogrum Ordum, Lofunum, eda hañ lœtur adra giora þad.

J þridia mœta, þegar eiñ vielar til sijn med Klookskap, Annars Hest, Naut edur Kvikfie.

Hvornenn kann Tijunda Bodord ad eiga heima hiœa Vinnuhiwwum nu œa þessum Tijmum, sem ad eru friœalser menn, og hafa valld ad skipta um Vister, þar Logmaaled i Fyrstuñe talar sierdeiles um keipta Þrœla og Ambœtter, sem voru eigenzleg Eign sinna Husbœnda, og hlutu ad þioona þeim alla sijna Daga?

Þo ad Vinnufoolk nu a þes-
sum Dogum hafi meira Frelse,
enn til forna ad vijkia fra einum
Husbonda til annars, samt hafa
adrer ecki meire riett til ad fala
pad edur locka fra sijnum Hus-
bœndum, enn keipta Þræla og
Ambatter; i stadenn hvorra
ad komen eru þau friealsu Hiv-
enn.

Hvor Rok kantu ad færa hier til?

Af Hofud-Bodorde þessu:
Elska skalltu Nœungann
sem sialfan þig, Matth. 22.
39. Eru dreigenn oll sio Bod-
ord seiñe Toblunnar, og eru
þui somu Meiningar, nu ef eg
legg Huga a Vinnuhiu mijns
Nœunga, og leita imsra Bragda
vid, þeim ad nœa, honum til
Skada, þa elska eg hañ ecke sem
sialfann mig.

I Añann mata seger Chri-
stur:

stur: Hvad þier vilied ad Mennerner giore ydur, þad skulu þier og einnenn þeim giora, Matth. 7, 12. Nu vil eg ecke lata fala fra mier minn Hiw, þar fyrer veit eg, ad eg aa ecke helldur ad giora þad odrum.

I þridia Mata, ef ad Tijunda Bodord, sem varar vid Girnd til Hiwanna, ætte ecke eins heima hia fraalsum Þioonustu-monnum Nya Testamentesins; þa være sa Partur Sidalogmaalsins under lok lidenn, enn Christur seger þo, ad þar til Himen og Jord forgaunge, þa forgange ecke sa minsti Titill af Logmaalenu. Matt. 5, 18. Item seiger hann; ef nockur raske einu þui minsta Bodorde og kenne þad so Foolkenu, sa skule kallast minstur i Himnariske:

(bad er, wtelikiast fra Himnarijke.)

Hvornenn œttu þa ad sticka Þier vid Vinnufoolk Annara manna?

Eg a ad œminna þad med Vinsemd, ad syna Trw og hollustu sijnum Husbœndum, og eggia þad roksamlega a, ad blijfa kirt hia þeim, ef þui er bœrelegt vid ad vera.

Hvor er Summa edur Innehalld alls Logmaalsins?

Þetta: Elska skalltu Drotten GUD þinn af ollu Hiarta þijnu, allre Saalu þinne, ollum Kroptum þijnum, og ollu Hugskote þijnu, og Naungann sem sialfann þig.

Eru aller menn skillduger til ad upp-

uppfylla Logmaaled, og giora hvad eitt sem Bodordenn wtheimta?

Jaa. Gal. 3, 10.

Gietur þad nockur Madur eda hefur gietad?

Eingenn utann Christur.

Hvar fyrer er þad bæde þier og odrum omogulegt ad uppfylla Logmaaled?

Þvi þad utheimter so stoorann Fullkomlegleika i ollu goodu; eñ bæde eg og adrer erum linader og spillter af Uppruna-Syndenne.

Hvad er Syndenn?

Syndenn er sierhvor mañsins Athofn, sem ecke

samhliodar vid GUDS Logmaal, hvort helldur pad er paanke, Ord edur Verk, eiñenn siaalf Af-mindan Natturunnar.

Er Synden margfold?

Tvofold; Uppruna Synd, og gioranleg Synd.

Hvad er Uppruna Synden?

Hun er ein andleg Spill-ing edur Fordiorfun alls Mannsins.

I hvoriu er sw andlega Spill-ing innefalenn?

Fyrst er hun innefalenn i Þorfnun, eda Skort þess heilagleika, og riettlætis, sem þeim fyrsta Manne var medskapad. Þar

Par næst, i þeckingarleise um GUD og gudlega Hlute.

I þridia' maata, i Tilhneigianlegleika ad giora allt þad, sem GUDS Bodordum er á moote.

Er nockur mismunur á mille Uppruna Syndarennar og Uppruna Girndarennar?

Uppruna Syndenn inne-bindur i sier fleira enn Uppruna Girndenn; þui hun er einasta partur af Uppruna Syndenne.

Þui kallast þesse Naatturuñar Spilling Uppruna Synd?

Þviad hun upprennur med mannsins Gietnade, og af henne upprenna allar gioranlegar Synder,

so

so sem af ödrum brunne.

Hvad kallast hun ödru Nafne?

Arf Synd. Þuiad menn taka hana i arf epter sijna Forelldra.

Hvad er gioranleg Synd?

Gioranleg Synd er ecki einasta sierhvor vondur og hiegoomlegur þanke, Ord og Verk, sem skiedur af vilia edur oviliande; helldur og eirnenn forsoomun þeirra hug'ana orda og giorda, sem GUD hefur boded.

Med hvad morgu mooti fremiast gioranlegar Synder?

Med þrennu moote;

Huxu-

Huxunum, Ordunum og Giordunum.

Hvornenn adgreinast gioranlegar Synder?

Þær adgreinast med þadslag, ad sumar gioraſt vijſvitande af aſettu raade, sumar Oviliande; sumar eru daudlegar, sumar lijdanlegar, sumar rijkia i mønnum, enn sumar verda af þeim fyrer GUDS Nad yferbugadar.

Hvad er Synd at moote Heilogum Anda?

Synd at mote H. Anda er þad, þegar eirn vijſvitande, og oneyddur, af inngroenne Vondſku, afneitar, ofsæker, og laſtar ann Aflats, GUDS Orda Sannleika.

Hvor-

Hvernenn ferdu ad þeckia þijnar Synder?

Þegar eg ber minn Lifnad samann vid Bodordenn, þa sie eg huort eg hefe þad giort, sem þau banna; eda forsomad þær dygder, sem þau biooda.

Syn mier Eyterdæme hier uppa?

Ef eg er Ohlydenn mijnum Forelldrum, edur einhvorium Yferbodnum, og ef eg heidra þa ecke, og elska þa ecke, þa syndga eg a moote Fiorda Bodorde, þui allt saman þetta er i þui bannad.

Hvada Gagn hefur þu af Bodordunum?

Fyrst

Fyrst auglysa Bodorden fyrer mier Syndernar.

Par næst Straffed, sem kiemur epter Syndernar.

I þridia mata Dygdernar.

I Fioorda maata laun Dygdanna.

I Fimta maata preingia þau mier med sínum Hootunum ad leita ad Medalenu, til ad komast frá Straffenu.

Hvar er talad um Straff Syndanna, og Laun Dygdanna i Bodordunum?

I Nidurlage Tíjunda Bodords, par so stendur:

Jeg er Drottenn GUD þinn,

þinn, sterkur Vandlætare, vitiande Raanglætes Fedranna a Sonunum i þridiu og fiordu ættkvijsl, þeirra sem mig hata, enn giorande Myskunseme i þusund lidu, þeim sem mig elska, og mijn Bodord vardveita.

Item: GUD hootar þeim ollum pijnum, sem 2c.

Hvar fyrer stendur þetta hiá hvoriu Bodorde?

Vier eigum ad ottast og elska GUD?

So vier verdum aminter vid sierhvort Bodord, ad hlijda þui vegna Elskunnar

nar til GUDS, er hann wtheimter af oss i fyrsta Bodorde.

Par næst; svo ad vier lærum, ad eingenn Goodverk þocknest Gude, nema þau, sem vier giorum af Otta og Elsku til hans.

Hvad er þad, sem kallast Naatturu Logmaal?

Þad er eitt medfædt Hugbod Samviskunnar, sem GUD inngaf mannenum i fyrstu Skopun, og varer enn þa i Naatturunne; Fyrer hvort ad bæde Heidingiar og adrer vita, ad þar er eirn GUD til, sem heidrast a, og ad þeir eiga ad giora þad gooda, enn fordast þad vonda, Rom. 2, 14. 14.

Hvor er misinunur a milli Sidalog-

daløgmaalsins og Naatturu Løgmaalsins?

Saa einasta, ad Sidaløgmaaled er fullkomed, enn Naatturu Løgmaalid ofullkomed, þui þad forgieck og briaaladest mikennpart i Adams Falle.

Hvad forþienar þu med Syndunum?

Guds Reide, tijmanlegt og eilijft Straff.

Hvornenn kantu ad komast fraa soddan?

Fyrer sanna Idran og Trw a JEsum Christum.

Hvad er sonn Idran?

Hun er Umvendan eins Syndugs Manns til Guds, sem ber Angur

Angur fyrer sijnar Synder, reider sig uppa Christi Forpienustu, og asetur ad bæta sinn Lifnad.

Eru marger Partar Idranarenar?

Prijr; Hugarangred, Trivenn og Nyhlijdne.

Hvad er Hugarangred?

Pad er ein Alvarleg brigd Hiartans, sem kiemur af Hrædslu fyrer GUDS Reide og forpientu Straffe.

Er pad margt, sem Hugarangred i sier innebindur?

Prent sierdeiles: Fyrst Pecking Syndanna, par næst Vidbioodur ad Syndunum.

I pri-

I þridia maata Aflogun og Þrigd Samviskuñar.

Hvad er Trwen?

Hun er eitt efunarlauft Traust til GUDS um Fyrergiefning Syndanna, vegna Christi Forþienustu.

Hvor er þijn Stædsta Huggun i Lijfe og Dauda?

Þesse, ad JEsus Christur hefur bætt og betalad fyrer allar mijnar Synder, og eg true fyrer vijst, ad GUD minn mune mier þær fyrergiefa, vegna hans Forþienustu og Medalgaungu.

Hvad er Ny Hlijdne?

Hun er ein alvarleg Astun-

stundan og Framkvæmd i því, ad betra Lifnadenn, bæde i Hugrenningunum Ordunum og Giordunum.

Hvornenn kann Ny Hlydne, ad heita Partur Idrunarennar, þar hun er med riettu hennar Avoxtur?

Ny Hlydne innebindur i sier Tvent. Fyrst Asetningenn ad betra Lifnadenn.

Þar næst Framkvæmdena.

So miked sem aahrærer þad fyrra, þa maa hun reiknast Partur Idrunarennar, þui þar er eingen sønn Idran, sem ecke er Aform ad lauta af illu, og giora þad goda.

Eru marger Partar Nyrrar Hlydne?

Tveir: Sa fyrre er inefalenn i því, ad lauta af illu. Sa

seinne i því, ad gióra það goda.

Hefur Ny Hlydne nockur onnur Nafn?

Ja; hun kallast æ medal annars almennelega Goodverk.

Hvad meinast fyrer þau Goodverk, sem Ritningen so þrælega umgetur og mikelega tignar?

Ecke einasta Aulmusu-giorder vid Fatæka, helldur allar þær Dygder, sem i Tiu GUds Bodordum eru innebundnar og upptaldar, hvoriar ad frammfliota af Elsku til Guds og Næstungans.

Verda þessar Goodverkanna Dygder med margt slag audsyndar?

Med þrent slag; Hreinferdugum Þaunkum, Ordum og Giordum.

Kunna menn af sijnum eigen Krop-

Kroptum ad giora Goodverkenn?

Ney; Helldur fyrer Hiaalp og Fulltinge Heilags Anda.

Forpena Menn nockud af Gude med sijnum Goodverkum?

Ney; Alldeiles ecke neitt.

Pvi ecke?

Fyrst, vegna pess, ad vier erum Gude um pau skylduger. Pvi vor HErra seiger: Nær pier hafed allt pad giort, hvad ydur var boded, pa seged; onijter Pionar erum vier, pvi hvad vær ættum med Skyldu ad giora, pad giordum vier. Luc. 17, 10.

Par nærst, eru þau ofullkomenn og saurug. Esa. 64, 19. Allt vort riettlæte, er so sem saurugt Klæde blodfallsiukrar Kvinnu.

I þridia Mata, er þad ecke oss sialfum ad þacka, helldur Gude, sem i þeim finst neytelegt: Þui Vier erum ecke af oss sialfum til neyter nockud gott ad hugleida, so sem af oss sialfum til, helldur þad vier erum neyter, þa er þad af Gude. 2 Kor. 3, 5.

Hvar fyrer eigum vier þa ad lifa vel, og giora Goodverkenn, fyrst vier forþenum ecke neitt gott þar med?

Good-

Goodverkenn eigum vier ad giora; Fyrst; vegna Guds, sem hefur oss pad boded, so ad vier sieum honum hlijdner, sem good Born.

Par næst, so ad vier vijdfræg-ium par med hans Dijrd og Vegsemd.

I Pridiu Grein, so ad vier audsynum honum par med vo-ra packlætaGiedsmune.

I annan Maata, eigum vier ad giora Goodverkenn vegna sialfra vorra.

Fyrst; so ad vier par med auglysum fyrer mo̅nunum, ad vier sieum Truader.

Par nærst, ad vier prij-

dum' med þeim vort Lijfer-
ne, Stiett og Kallan.

Í þridiu Grein; ad vier
sieum þess vissare um vora Ut-
valning og Saaluhiælp.

Fiorda Ordsøkenn er þesse,
ad vier med þad slag, ødlustum
hiæa Gude, giefins veitt Laun,
tijmanleg og eilijf.

Í þridia maata, eigum
vier ad giøra Goodverkenn
vegna Næungans.

Fyrst, so vier komum hon-
um til Hiælpar i hans æ-
liggiande Naudsynium.

Þar næst, so hañ med
voru Epterdæme, verde
upphvattur til goodra
Verka.

Í þridiu

J þridiu Grein, so ad hann hneixlest ecke, eda breite epter oss i illu. Ad sijdustu, so ad vier nidurþoggum og tilstoppum Munna þeirra, sem oss lasta, ef skie mætte þeir kynne so fyrer Guds Hiælp ad leidriettast.

Hvad utheimtest til þess, ad eitt Verk meige reiknast gott og Gude þægelegt?

Fyrst, Ad þad sie af Gude boded i hans heilaga Orde.

Þar næst, ad þad giorest af Truudum manne, fyrer Jnblæstur Heilags Anda, i godre Meiningu.

Hvornen kunna vor Goodverk Gude ad þoknast, þar þau eru ofullkomenn og saurug?

Þad kemur fyrst til af þvi, ad vier fyrer Truna erum innplantader Christo, hvor ed hilur

alla vora Breste, med sijnu fullkomna Riettlæte.

Þar næst, ad vier erum fyrer hans Pijnu og Medalgongu, forlijkter vid GUD, og ordner honum þecker, þar fyrer lætur hann sier og eirnenn þoknast vor Goodverk.

I þridia mæta, ad heilagur Ande er Hofundur ad vorum Goodverkum, þar fyrer hlijtur þad Gude ad þocknast, sem hann sialfur innblæs.

Hingad til hefur talad verid um Sidalogmaaled; Enn hvad meinast fyrer þad Logmæl, sem Postulenn kallar Truarennar Logmæl?

Evangelium.

Hvad er Evangelium?

Evangelium er Nædar Vre-

Predikun ut af Christo, og Fyrerheit um andleg og eilijf Giæde, vegna hans Forpienuſtu, peim giefen, ſem a hann trua.

Hvor er Summa og Innehalld alls Evangelii?

Petta: Svo elſkade Gud Heimenn, ad hann gaf vt ſinn Eingietenn Son, uppa pad, ad aller peir, ſem a hann trua, fyrerfareſt ecke, helldur hafe eilijft Lijf. Johan. 3, 16.

Hvor er Miſmunur a mille Logmalſins og Evangelii?

Peſſe hinn ſierlegaſte, ad Logmaled utheimter fullkomna Hlydne, af peim, ſem hialpaſt vill:

Enn Evangelium einasta Truna á JEsum Christum.

Logmæled auglyser Syndernar, skielfer og deyder;

Enn Evangelium huggar og lifgar.

Logmæled hootar Bolvan vegna Syndanna ollum Monnum.

Enn Evangelium yferlyser thvi, ad madurenn fyrer Truna á Christum, verde frij frá allre Bolvan, og odlesi Guds Naad, Fyrergiefning Syndanna, Rettlæted og eilifst Lif.

Logmæled syner Goodverk-

enn,

enn, enn gefur ecke Krapta til ad frammkvæma þau.

Enn Evangelium veiter Heilagan Anda, fyrer hvørs Hialp vier giørum Goodverkenn.

Hvar er talad i Frædunum um Evangelium?

I Truar-Jatningunne.

Truar-Jatningenn.

Fyrsta Grein, af Skopunenne.

Eg true a Gud Fodur Almattugann, Skapara Himens og Jardar. hvad er þad?

Eg true, ad GUd hafe skapad mig, ásamt med ollum ódrum Skepnum; og ad hañ hafe gefed mier Önd og Lijkama, Augu og Eyru, og alla Lime, parned Skin og Skilningarvit, og ad hañ ollu pessu eñ nu vid makt helldur; hier til veiter hañ mier, og fyrer sier noglega og daglega, nefur Klæde og Skiæde, Mat og Dryck, Hus og Heimile, Fodur og Modur, Akra og Kvikfie, og allt pad gott er, med ollu pvi eg parf til pessa Lijfs Upphelldis; Hañ verndar mig og

og vardveiter fra ollum Skada og Hæska, og ollum illum Hlutum, allt petta veiter hañ mier, af sinne skiærre, fodurlegre og Gudlegre Godgirnd og Miskun, æn allrar minnar Forpenustu og Verdskuldunar, fyrer hvad allt, eg æ honum Lof og Packer ad giora, honum ad piona og hlyda ad vera: Petta eru vissuleg Sannende.

Aunnur Grein af Endurlausnenne.

Og æ JEsum Chr Son hans Ein Drottenn vorn;

getenn var af Heilogum Anda, fæddur af Mariu Meyu: Pijndur under Pontio Pilato, krossfestur, deyddur og grafenn: Nidurstie hañ til Helvijtes: A pridia Dege reis hañ upp frꝛ Daudum: uppstie hann til Himna; situr til hægre Handar Guds Fodurs almættugs: Padann er hann komande ad dæma lifendur og dauda. Hvad er þad?

Þad er:

Eg true, ad JEsus Christie sannur Gud, af Fod-
geten fyrer allar
, lijka sannur Mad-
ddur, af Mariu
Meyu

Meyu, ad hann sie mín Drotten, sem mig glatadan, og fyrerdæmdann Mann hefur afrekad, endurleist og frelsad, frá ollum Synd-um, Daudanum og Diof-ulsens Vallde, eige med Gulle nie Sylfre, helldur med sijnu Heilaga og dyr-mæta Blode, og med sijn-um saklausa Dauda og Pij-nu, so eg verde hans eigen-legur, life under hans Vallde, i hans Riike, hon-um þione i eilijfu Rettlæte, Meinleise og Sælubiælp, lijka sem hann er siælfur af Dauda upprisenn, lifer og rijker ad eilijfu: Petta er vissuleg Sannende.

Pridig

Pridia Grein af Helgunenne.

Eg true á Heilagann Anda, og ad sie ein almenneleg Christeleg Kyrkia, Samneyte Heilagra, Fyrergiefning Syndanna, Holldsens Uppriſa, og eilijft Lijf. Amen. Hvad er pad?

Pad er:

Eg true, ad eg gete ecke, af sjálfs mijns eigen Krapte, edur Skilninge, truad á JEſum Christum, minn Drotten, edur til hans komeſt, helldur hefur Heilagur Ande mig fyrer Guds spiallanna Kenningu, kallad og

og upplyst med sijnum Aſt-giofum, helgad mig, og vid-hallded i rettre Tru, lijka sem hann alla adra Christna Menn a Jordu kallar, sa-mannsafnar, upplyser, hel-gar, og i rettre Trw til JE-sum Christum vardveiter; i hvorre Christelegre Kyrk-iu, hann naadarsamlega fyrergefur mier, og ollum trwudum daglega allar Synder, og a efsta Dege mun hann uppvekia mig, og alla Menn af Dauda, og gefa mier, og ollum Riett-trwudum i Christo JEsu eilijft Lijf og Sæluhiælp. Petta eru vissuleg Sannende.

Um hvad hondlar Truarjaatningenn?

Um Heilaga Guddomsens Þrenningu, og hennar Velgiorder vid oss Mennena.

Kann GUd, og Guddomleg Verk, ad þeckiast med morgu Moote?

Med tvennu Moote.

Fyrst af Naatturunne.

Þar nærst af GUds Orde.

Hvad þeckia Menn um GUd af Naatturuyne?

Það, hañ sie til, eiñ vijs, maattugur, og riettsyn GUD, sem vilie, ad Menn giore gott, og fordest það illa.

Hvar til þenar soddann?

Fyrst til þess; ad Menn life hid itra skickanlega.

Þar

Þar nærst, ad þeir leite eptir algiordare Guds Þeckingu, sier til Saaluhiaulpar.

Í þridia Maata, ad þeir verde o-afsakanleger, ef ei so giora.

Hvad þeckia menn um GUd af hañs Orde?

Hans Veru, Vilia, Verk og Velgiorninga.

Hvar til þienar soddan Þecking?

Til ad naa eilijfu Lijfe.

Seg mier þad ut af Guds Orde, hvad er GUd?

GUd er ein andleg Vera, eilijf, Oendanleg, Omælanleg, alvitur, almættug, allstadar nælæg; hin Siaalfraadasta, Sannordasta, Riettvijs-

Riettvijsasta, Miskunsamasta, og Godgiarnasta.

Er GUD Eiñ eda Fleire?

Sa sanne GUD er ecke utann eiñ, so sem skrifad stendur; Heyr Israel: Drottenn vor GUD er eiñ einunges Drottenn. Deut. 6, 4.

Hvad kiemur þa til þess, ad þu segest trua a Gud Fodur; Guds Son, og Gud H. Anda?

Þviad þar eru þriar adgreindar Personur, i eiñre Guddomlegre Veru: Fadirenn, Sonurenn og Heilagur Ande.

Kantu ad bevijsa mier, ad þar sieu þriar adgreindar Guddomsens Personur?

Jau;

Jea; því þegar Christur var skírdur, hropade Faderenn su fyrsta Personann af Himne, segiande: þesse er min Elskulegur Sonur, i hvorium mier vel þocknast.

Christur, aunnur Persona Guddomsens, liet skíra sig i Anne Jordan.

Og Heilagur Ande, su þridia Persona Guddomsens, kom ofan yfer hann i Dwfu Líking.

Er þad ecke rett sagt, ad þrijr sieu Guderner, med því ad þriaar eru Personurnar?

Ney, helldur er þad riett sagt, ad GUD sie eín ad Verunne, enn Prennur ad Personunum.

Bevijsadu þad, ad GUd sie eín ad Verunne?

Prijr eru peir, sem Vitnisburdenn bera á Himni, Faderenn, Orded og H. Andi; og pesser prijr eru eitt. 1 Joh. 5, 7.

Hvernenn adgreinast Personur Guddomsins?

Med utvortis og innvortis Audkienningar-teiknum.

Hvort er innvortis Audkiennigar teikn Fodursins?

Ad gieta Sonenn frá Eylijfd til Eylijfdar.

Hvort er innvortis Audkiennigarteikn Sonarens?

Ad verda getenn af Fodurnum frá Eilijfd til Eilijfdar.

Hvort

Hvert er innvortis Audkienning-arteikn H. Anda?

Ad framgaanga af Fodur og Syne fra Eylijfd til Eylijfdar.

Hvor eru þau Itre Audkienning-arteiknenn, med hvorium Persoonurnar adgreinast?

Utvortis Audkienning-arteikn Fodursins, er Skopuninn.

Utvortis Audkienning-arteikn Sonarens er Endurlausnenn.

Utvortis Audkienning-arteikn H. Anda er Helgunenn.

Hefur þat einsamall Faderenn skapad þig, einsamall Sonurenn endurleist

þig,

þig, einsamall Heilagur Ande helgad þig?

Ney, helldur eru þesse Verk enn ollum Persoonunum sameigenleg: Allar hafa skapad mig, Allar hafa framkvæmt Endurlausnar Verked, og Allar hafa helgad mig.

Þvi tileinkast þad hvort Verk fyrer sig helldur einre enn annari?

Þad skiedur epter Tilvijssan Guds Orda, þviad sierhvor Personann hefur sig helldur i einu enn odru openberad.

Á Endurlausnen og so ad tileinkast ollum Personunum?

Jad i vissann Maata, þo ei hafe Holdded uppad sig teked, nie lided ad þvi Pijny og Dauda, nema Sonurenn.

Eru þau innre Audkienningarteiknen, og svo Sameigenleg ollum Personunum, eins og þau itre?

O Ney,

O Ney, því einginn gietur Sonenn, nema Faderen, og eingenn verdur getenn, nema Sonuren, og eingenn er framm-gaangande, nema H. Ande.

Hvad margfalldur er saa Vilie Guds, sem vier eigum ad beckia af hans Orde?

Tvsfalldur:

Fyrst Rettlætis Vilie GUds, sem oss er i Løgmaalenu auglystur um bad, hvad vier eigum ad giora og fordast.

Þar næst, Naadar-vilie Guds, auglystur i Evangelio, um bad, hvad vier eigum ad trua.

Hvorju vill Gud þaa sierdeilles ad vier trwum?

Þessu, ad hann hafe af skiærre Naad gefed oss sinn Son i Daud-ann, og ad hann fyrergefe oss Syndernar, vegna hans For-

þenustu; og vilie hiaalpa oss, sem eiñ aastudlegur Fader i allre Neyd allt inn i eilijft Lijf. Joh. 3, 16. So elskade GUd Heimeñ, ad hañ gaf ut siñ eingieteñ Son, til þess, ad aller þeir, sem aa hañ trua, fyrerfaresst eige, heldur ad þeir hafe eilijft Lijf. Psalm. 91, 15. Hañ kallar til mijn, þar fyrer vil eg bænheyra hañ, eg em hiaa honum i Neydeñe, eg vil honum þadañ utryckia, og hañ vegsamlegañ giora.

Hvar verdur berlega talad um þennaa GUds Vilia?

Christur seger, þad er Vilie Fodursens, sem mig sende, ad hver hann truer aa Sonenn, hafe eilijft Lijf, og eg mun uppvekia hann aa efsta Dege. Johan. 6, 40.

Eru margar Greiner Truar-Jaatningarennar?

Þriar.

Fyrsta Greinenn.

Um hvad hondlar Fyrsta Grein Truarjætningareñar?

Um Skopun og Vardveitslu allra Hluta.

Hvernenn hliodar Fyrsta Greinenn?

Eg true æ GUd Fodur Almættugan, Skapara Himens og Jardar.

Hvad er GUd Fader?

Hann er su fyrsta Persona GUddomsens, Skapare, Vardveitare og Stiornare allra Hluta.

Hvar fyrer kallast su Fyrsta Persona Guddomsens Fader?

Þvi hun hefur i fraa Eilijfu geted ſinn Hiartans Son vorn Lauſnara.

Hvad er þad, ad trua aa GUd Fodur?

Þad er, ecke einaſta ad trua þvi, ſem GUds Ord ſeger um hans Perſonu, Vilia, Verk og Velgiorninga, helldur og eiñeñ, ad ſetia allt ſitt Trauſt til hañs i Lijfe og Dauda.

Hvar fyrer tileinkaſt Skopuneñ ſierdeilis Fodurnum?

Þvi hañ er ſu Fyrſta Perſonann, og ſo ſem Uppſpretta alls Guddomſens.

Þar næſt, ſo Menn lære helldur ad giora Greinar-

mun

mun Perſonaña, med þvi hinar hafa aunnur Kęñemerke, af hvorium þær kunna ad þeckiaſt: Synenum tileinkaſt Endurlauſnenn; Heilogum Anda Helgunenn.

Af hverju kantu ad vita, ad Gud ſie almaattugur?

Þvi hann hefur ſkapad Himen og Jord af eingvu Efne, og heldur ollum Hlutum vid Makt. Hebr. 1, 3. Hann ber alla Hlute med ſijnu kroptuga Orde.

Þvi er þeſs ſo ſierdeilislega gieted, ad Gud ſie almaattugur?

So ad vier ſieum viſſare um þad, hann giete hiælpad

oss i allre Neyd, og frelsad fra ollu Illu.

Mun hann og so hafa Vilia til ad hiaalpa oss?

O jæa, þess vegna kallast hann og einnenn vor Fader, ad hann hefur foðurlegt Hiarta til vor: Lijka so sem Faderen er Børnunum liknsamur, eins þæa er Drottenn miskunsamur þeim, sem hann ottast. Psalm. 103, 13.

Eru skapader Hluter margslags?

Tvennslags: Synelegar og Osynelegar.

Hvorier eru þeir Synilegu?

Himen og Jord, og allt hvad þar er inne.

Hvorier eru þeir Osynelegu?

Eing-

Einglarner.

Eru Einglarner margslags?

Tvennslags: Gooder og Vonder.

Hvoria kallar þu Gooda?

Þau, sem stodu støduger i medskopudu Rettlæte, og ecke fiellu frau Gude; Hvar fyrer þeir eru nu so stadfaster i því hinu Gooda, ad þeir kunna ecke framar ad falla.

Hvoria af Einglunum kallar þu Vonda?

Þau, sem ecke stoodu støduger i medskopudu Rettlæte og Heilagleika; So sem er Diofullenn, og aller hans Arar: Þess vegna vard þeim nidurkastad i Helvijte, hvar þeir munu pijnast um alla Eilijfd.

Hvada Embætte hafa þeir goodu Englarner?

Peirra Embætte er, ad þioona Gude, lofa hann og vegsama; og ad hafa Giætslu og Umsioon ad oss mönnunum, so vier hropum ecki i Olucku ꝛc.

Hvor er su ypparsta Guds syneleg Skepna?

Madureñ.

Hvornenn var Madurenn i fyrstunne skapadur?

Hañ var skapadur epter Guds Mind og Lijking.

I hvoriu var su Guds Mind og Lijking innefalenn?

Fyrst, var hun innefalenn i fullkomenne Þeckingu Guds, og Gudlegra Hluta.

Þar næst, i Heilagleikanum og Rettlætenu.

I þridia Mata, i Odaudleg-leikanum.

Mun þesse Guds Mind hafa ut kvij-

slast

ſtaſt fraa Adam til hañs Epter-
komenda?

Nei, helldur forgeck hun ſtrax, ſem hann fiell i Paradijs.

Fædaſt þa aungver i Heimenn Gude liſker?

Æ, aungver, þviad vier erum aller af ſyndſamlegu Sæde gietner, og fæduſtum Holld af Holde.

Kunna menn nockurn Tijma ad faa aptur Guds Mind?

Jaa, Heilagur Ande tekur til ad rietta hana vid aptur i Skijrnenne, og ſijdann meir og meir fyrer daglegann Vext og Vidgang þeſs Nya Mañſens, hiaa þeim truudu, allt þar til hun i odru Lijfe mun fullkomenn verda.

Hvorier eru þeir hellſtu Velgiorningar Guds Fodurs þier til Handa?

Hann hefur skapad mig, veitt mier Önd og Lijkama, Skin og Skilningar-vit.

Hann hefur gefed mier allt pad gott, sem eg hefe, einkum pad, sem mig mest umvardar, sín elskulegann Son JEsum Christum til Endurlausnar.

Hann vidhelldur mier, og ollu pvi, sem hann hefur gefed mier.

Hann veiter mier daglega Forsorgun, bæde fyrer Saal og Lijf.

Hann vardveiter mig frá Diofflenum og allre Olucku.

Hvar fyrer gierer hann petta?

Hann

Hann giorer þad, af sinne Fodurlegre og Gudlegre Goodgirnd og Miskunn, æn allrar minnar Forpenustu og Verdskulldunar.

Hvor er þijn Skylda aptur æ mooti vid GUd, fyrer alla hans Velgiorninga?

Eg æ honum Lof og Dacker ad giora. Honum ad þiona og hlyden ad vera.

Aunnur Greinen.

Um hvad hendlar Aunur Grein Trwar-jætningarennar?

Um Endurlausnena.

Hvornen hliodar þesse Grein?

Eg true æ JEsum Christum, Son hans eingeteñ, Drottenn vorn ꝛc.

Hvad fyrer eiñ er JEsus Christus?

Hann er su Önnur Persona Guddoomsens, Sannur GUD, og Sannur Madur.

Hvernen gietur pad vered, ad JEsus Christur sie bæde Gud og Madur?

Pad gietur so vered, ad Guds Sonur, sw aunnur Persona Guddomsins, stie nidur i Lijf Jomfru Mariu, og took par uppa sig mañdomlega Nætturu fyrer H. Anda Verkan, og fæddest svo af henne sannur Gud og sannur madur.

Hvad er pad, ad trua a JEsum Christum Guds Son?

Pad

Pad er ecke einasta, ad trua Ivi, sem Gllds Ord seger, um hans Personu, Vilia, Verk og Velgiorninga, helldur og &c.

Eru margar Nattturur Christi?

Tvær, Guddoomleg og Manndomleg.

Hvad meinar þu fyrer þar Manndomlegu Nattturuna Herrans Christi?

Hanns Sal og Lijkama, med ollum Eigenlegleikum Saalar og Lijkama.

Hvad meinar þu fyrer þar Guddoomlegu?

Guddomlega Veru, med Guddoomlegum Eigenlegleikum.

Af hvorium hefur Christur sijna Guddomlega Nattturu?

Af Gude sijnum Fodur.

Er hann þar getenn eda skapadur?

Hann er getenn, enn ecke skapadur?

Hvad nær skede þad?

Fyrer allar Allder, þvi hann er Fodurinum Sameilijfur, og hefur eckert Upphaf.

Af hverium hefur Christur sijna Manndomlegu Natturu?

Af sinne Modur Maria.

Nær took Christur uppa sig Mañdomlega Natturu?

I Tijmans Uppfillingu, þegar Heimurenn hafde staded hier um fiogur þusund Ar.

Eru þessar tvær Natturur Chri-

Christi samteingdar sijn
æ mille?

Jæ.

Hvornenn er þeirra Einingu vared?

Hun er soddann eitt dasamlegt Guds Verk, sem geingur yfer allann mannlegañ Skilning, og eingenn Sameining naatturlegra Hluta jafnast vid hana.

Þvi so?

Þviad, þo Nattururnar Christi sieu miog olijkar sijn æ mille, og hvor bihallde sijnum Eigenlegleikum, þæ samt eru þær þo fyrer utann allt innbyrdis sambland, edur Umbreiting einnrar i adra, so naakvæmlega samteingdar i eiñre Persoonu, ad þær kunnu ecke i Daudanum ad adgreinast, hvar fyrer og eiñenn ad þeirra Sameining mun og so blijfa Oraskanleg ad Eilijfu.

Er

Er Persoonañ Christi ein eda fleire?

Ein er Persoonañ Christi, þvi eiñ er er Medalgængare mille Guds og Manna, Madureñ JEsus Christus. 1 Timoth. 2. v. 5.

Lijka so sem Sæl og Lijkame er eiñ Madur, so er Christur sannur Guð og sannur Madur, ein Persoona.

Hvad þijder Nafned JEsus?

Það þijder Frelsara, Endurlausnara og Sæluhiælpara.

A hvad miñer þig þetta Nafn, JEsus?

Það miñer mig æ alla Christi Forþenustu Velgiorninga mier veitta.

Hvørier

Hverier eru þeir hañs Velgiorningar?

Allt hvad hañ giorde og leid, þad giorde hañ og leid miña vegna; han var gieten og Fæddur miña vegna; han var umſkoren og ſkijrdur miña vegna; hañ uppfyllte Lögmæled miña vegna; hann var freiſtadur, pijndur, hvdſtryktur og þyrnekrijndur miña vegna; hañ var krossfestur, deyddur og grafeñ miña vegna; Hañ uppreis fræa daudum, uppſtie til Himna, og þetta allt miña vegna; Hañ ſitur til Fodurſens hægre Handar, og bidur fyrer mig ſinn Himneſka Fodur o-aflætanlega.

Hvor

Hvor er sæl ædste af øllum þess-
um Velgiorningum, sem þier
mæa hellst gæanga til
Hiarta?

Sæa, ad hann med uthell-
ingu sijns heilaga Blods,
og sijnum saklausa Dau-
da og Pijnu, betalade fyrer
allar mijnar Synder, og
forlijkade mig vid sinn Him-
neska Fodur.

Hvornenn kann Pijna og Daude eins-
ar Persónu ad vera full-gilldur Beta-
lingur fyrer allra Manna Synd-
er, og forþena þar med
eilijf Giæde?

Þviad þesse Persona, Chri-
stur, sem leid, var bæde GUD og
Madur, þar fyrer, so sem GUD
er omælanlegur og oendanlegur,
so er og eins Verd og Vikt-
leike hans Pijnu omælanlegt,
og oendanlegt, og hlaut þui ad
gylda

gylda meir enn Synda Sekt allra Manna.

Hefur þar GUD daed fyrer þijnar Synder?

Ad vijsu hefur hann þijnst og daed fyrer mijnar og alls Heimsens Synder.

Kantu ad bevijsa þad af Guds Orde?

Jar, þvi H. Ande seger, ad Drottenn Dijrdarennar hafe vered krossfestur, 1 Cor. 2. v. 8. Hofundur Lijfsens Deyddur, Act. 3. v. 15. GUDS Sonur hafe giefed sig ut fyrer oss, Gal. 2. v. 20. Og GUD hafe utvegad Sofnudenn med sijnu Bloode, Act. 20. v. 28.

GUD er eiñ Ande, hvornenn kunne hann þar ad deya?

Þegar sagt verdur, ad GUD hafe þijnst og daed, meinast þar med (so sem adur er umgieted) GUDS Sonur, sem bæde var

GUD

Gud og Madur; enn hann do ecke i sijnum Guddome, helldur i sijnum Manndoome.

Jeg vil, ad þu gisrer enn frekare Utskijring af ollu þessu?

Saal og Lijkame Guds Sonar voru honum so eigennleg, so sem mier er mijn Saal og mijn Lijkame, þar fyrer, hvad hellst hann leid af sinne Saalu og Lijkama, þad leid oll hans Persona, og reiknast þvi Pijnann hans eins dyrmæt i Guds Auglite, so sem sialf Natturann sw Guddomlega hefde hana lided, þvi ad baadar Nættururnar eru eins eigenlegar Christo.

Lijka so sem su Pijna, sem eg lijd, er mier eins eigenleg, og reiknast mier eins til, hvort helldur hun þvingar Saal eduR Lijkama, so og lijka var Christo sw Pijna, sem hann leid af sijnum Manndomi, eins eigenleg, so sem hann

hann hefde lided hana i sijnum Guddome.

Hvor eru þau hellstu Rok til þess, ad sagt verdur, ad GUd hafe lided?

Þesse, ad Personan Christur, sem leid, var GUD, og hañs Personulegleike var Guddomlegur.

Er GUd ecke orettvijs i þvi, ad hañ fordæmer Vantruada, fyrer hvorra Synder Christur hefur fullu betalad?

Ney: Þui þad hefur vered so ályktad i Raade heilagrar Guddomsens Þreñingar fræa Eilijfu, ad þeir einer skylldu niotande verda Lausnargiallsens, sem Christur GUds Sonur utlagde, er villdu tilreikna sier hañs Forþenustu med Truñe.

Hvar til þena þier aller Christi Velgiorningar?

Þeir þena mier til Endurlaus-

urlausnar og Sæluhiælp-
ar.

Frá hvoriu hefur Christur þig endurleist og frelsad?

Frá Syndunum, Bol-
van Logmálsens, Guds
Reide, Daudanum, Diof-
ulsens Vallde, og eilijfre
Fyrerdæmingu.

Hvada Giæde hefur hañ þier utvegad aptur á mot?

Guds Rád, Fyrergefn-
ing Syndaña, Rettlæted,
H. Anda, Frid Samvit-
skuñar, og eilijft Lijf.

Med hvoriu hefur Christur endurleist þig?

Eige med Gulle nie Sylf-
re, helldur med sijnu Hei-
laga og dijrmæta Blode,

og

og med sijnum saklausa Dauda og Pijnu.

Til hvers hefur hañ endurleist þig?

Ecke til þess, ad eg meige lifa og lœta sem Hollded vill, helldur ad eg skule vera hañs eigenleg Eign, þiona honum i Heilagleika og Rettlœte, elska hañ, lofa hann og vegsama, og uppa þad, eg skule, epter þetta Lijf, med honum lifa og rijkia um alla Eilijfd.

Hvada Nafn er þad Christur?

Þad er sama og Messias, og þijder so miked sem Smurdur.

Var Christur smurdur?

Jsa. Psalm. 45. v. 8.

Epter hvorre Nœtturunne var Christur smurdur?

Epter

Epter þeirre Mañdomlegu.

Hvor smurde Christum?

Sa þrijeine GUD.

Med hvorju var Christur smurdur?

Med Gledeñar Vidsmiore, þad er, med H. Anda. Act. 10. v. 38.

Hvad odladest Christur med Smurningunne?

Alla Guddoomsens Eigennlegleika.

Hvorier eru þeir Eigennlegleikar?

Almætted, Alvisskann, Allstadar Nærlægdenn, Lijfgunar krapturen, Gudleg Tilbeidslunnar Dyrkun, Vallded ad fyrergefa Syndernar af eigenn Myndugleika, Vald til ad dæma Lifendur og Dauda.

Til hvors odladest Christur Pessar Gæfur, edur Guddomsens Eigennlegleika i Smurningunne?

So ad hañ þes kroptuglegar epter, þaadum Nøttrunum fram-

framkvæmde sitt Medalgongu Embætte Mannkynenu til goda.

Er margfallt Embætte Christi?

Prefallt: Spæmannlegt, Kennemannlegt, og Konglegt.

I hvørju er tad Spæmannlega innefaled?

Tad er innefaled i Ordsins Predikun, edur Openberan tess himneska Sañleika. Joh. I. v. 18.

Handtierar Christur sitt Spamannlega Embætte enn nu æ tessum Dogum?

Jæ. Allt til Heimsins Enda handtierar hann tad fyrer sijna Penara Kennemennena.

I hvørju er tad Kennemannlega Embættid innefaled?

I því, hann utlagde fullkominn Betaling fyrer allar vorar Synder med sinne saaru Kvøl og krossens Dauda.

Par næst, í því, ad hann bidur sinn Himneska Fodur fyrer oss o-aflætanlega, Rom. 8. v. 34.

I hvørju er það Kongunglega Embætted Christi innefaled?

I Stiornan hans. Maktar-ríkes, Nadar-ríkes, og Dirdar-ríkes.

Framkvæmer Christur sitt Medalgongu Embætte epter bøxdum Nøttururnum?

Ja.

Er Ríked Christi margfallt

Prefalldt.

Mak

Maktar-rijked, Naadar-rijked og Dijrdar-rijked.

Hvad er Maktar-Rijked?

Pad er volldugt Herradæme og stiorn yfer ollum hlutum a Himne og Jordu.

Hvad er Naadar-Rijked Christi?

Pad er nædarsamleg Stiornan og Vardveitsla Christelegrar Kyrkiu i pessum heime.

Fyrer hvor Medol skedur soddan?

Fyrer Orded og Sacramenten.

Med hverju mote?

Christur, so sem ein Volldugur Kongur og Hofud

Safnadarens, lagar oll vor efni Gudi til Dijrdar og oss til Sæluhiælpar.

Hvad gott hefur þu af þessare Stiornan?

Rettlæti, Frid og Fognud i H. Anda, Rom. 14. v. 17.

Hvad er Dijrdar-Rijked Christi?

Yfirdrottnan allra vtvaldra a Himnum.

Er Stand Christi margfalldt?

Tvøfalldt.

Nidurlægingar Stand, og Upphafningar Stand.

Hvørre Nøttturunne Christi heirer til, bæde Nidurlægingar Standed og Upphafningar Standed?

Peirre Manndomlegu.

Nær biriadest Nidurlægingar Standed?

Af fyrsta Augnablike Gietnadarins.

Nær

Nær endadest þad?

Þegar hann vard lifande aptur i Grefenne.

I hvoriu var Niðurlægingar Standed Christi innefaled?

I þvi, ad hann brukade ecke alltijd, og ad ollu leite, meddeilda Guddomsens Haatign, Helldur lijtelækkade sialfan sig, tok uppar sig Mind eins Þions, giordest ødrum mønnum lijkur, og var ad Hegdan fundenn sem Madur, Phil. 2. v. 7. 8.

Hvad meinar þu fyrer þær Guddomsins Haatign, sem Christur hiellt sier frær ad bruka?

Fyrer hana meina eg Guddomsens Eigennlegleika, so sem ad er, Almætted, Alvisskan, og allstadar Nærveran.

Hvar fyrer gaf Christur sig i soddann Niðurlægingu?

Til þess, hann kynne ad lijda

og deya, og frammkvæma so Mannkynsins Endurlausn.

Hvar fyrer er Christur dæenn?

So ad hann frelsade oss frá peim eilijfa Dauda.

Hvar fyrer er Christur grafen?

Fyrst, so ad par af sæest, ad hann være sannarlega dæen.

Par næst, ad hann helgade vorar Grafer, med vidkomu sijns allra heilagasta Lijkama.

J pridia mæta, so ad hann græse med sier vorar Synder.

Lá Christur leinge i Grofenne?

Frá pvi á Fostudags Kvolded, skommu fyrer Solarlag, og par til á Páskadags Morgunenn

nen ſnemma, þá hann reis upp frá Daudum.

Med hvorium Ordum er talad um̃ Nidurlægingar Standed Chriſti i Truarjátningunne?

Med þeſſum ſierdeilis.

Pijndur under Pontio Pilato, krosfeſtur, deyddur og grafeñ.

Nær byriadeſt Upphafningar-Standed Chriſti?

Þegar þad fyrra endadeſt.

Nær fullkomnadeſt þad?

Þegar hañ ſetteſt til Fodurſens hægre Handar.

Hvad meinaſt fyrer Upphafningarſtandid Chriſti?

Su vegſamlega Haatign, ſem hann odladeſt, eptir Manndomenum, i ſinne Uppriſu og Uppſtigning, med fullkomenne, og ævarande Brukun allra Guddomſins Eigenlegleika.

Med hvørium Ordum er talad um Upphafningar-standed Christi?

Þessum: Nidurstie hann til Helvijtes, at þridia Dege, reis hann upp fra Daudum, uppstie hann til Himna, og situr til GUds Fodurs hægre Handar, þadann er hann komande, ad dæma Lifendur og Dauda.

Nær stie Christur nidur til Helvijtes?

Strax sem hann hafde byriad sitt Upphafningar stand.

Til hvørs stie Christur nidur til Helvijtes?

Ecke til ad lijda þar nockrar Kvaler, eda beriast vid Diofulenn: Helldur fyrst, til ad hrosa volldugum Sigre, yfer Dioflenum og sijnum Ovinum.

Þar

Par næst, ad auglysa sijna einvalldz Makt yfer Lifendum og Daudum. I pridia Maata, ad skielfa þa fordæmdu med Ogn Logmælsens, og Fordæmingarennar.

Hvad framkvæmde Christur epter sijna Nidurstigning til Helvitis?

Hann openberade sig lifande fra Daudum uppriseñ.

Er þad vijst, ad Christur sie fra Daudum uppriseñ?

Jm, þad er o-raskanlegur Sannleike, þvi þad hafa vitnad og stadfest, bæde GUD sialfur, so og einnen heilager Menn og Englar.

Framseigdu mier Vitnisburd H. Anda um Upprisu Christi?

Eingillenn sagde til Kvennanna: hrædest ecke; hier leited ad peim Krossfesta JEsu af Nazareth, hann er upprisinn og er ecke hier. Og St. Paull segir: Christur er utgefenn fyrer vorar Synder, og uppriſen oss til Rettlætis.

Hvort Gagn hofum vier af Christi Uppriſu?

Fyrst uppreis hann, so ad hann auglysti oss, ad hann hefde fullkomin Sigur unned, betalad fyrer vorar Synder, og utvegad oss pad sanna Rettlæte.

Par næst, so ad hann

færde

færde oss i nyt sitt Rettlæte (það er, alla sijna Forþenustu Velgiorninga.)

I þridia mata, so vier i krapte hans Upprisu, upprijsum andlega hier i Lijfe og a sijdasta Dege ur Grofunum til eilijfs Lijfs.

Var það leinge sem Christur umgeckst, ad odru hvoriu, med sijnum Læresveinum epter það hann upprejs fra Daudum?

I 40 Daga, þar til han uppstie til Himna.

Er Christur uppstigen til Himna?

Ja.

Hvar fyrer stie Christur upp til Himna?

Fyrst, svo ad hann fullkomnade sitt Upphafningar

Stand, med sinne Setu til Fodursins hægre Handar.

Par næst, svo ad hann upplyke fyrer oss peirre himnesku Paradijs.

I pridia mæta, so ad hann være vor Arnadarmadur hiæ Fodurnum.

I Fiorda mæta svo ad hann sende oss af Himnum ofann H. Anda.

Hvada Himen er pad, sem Christur stie upp til?

Ecke er pad nockur skapadur synelegur eda takmarkadur Himen, helldur er pad Himen GUds Almættes, allstadar nærveru og omælanlegrar Hatignar.

Er pa Christur ecke framar naulægur hier a Jordunne?

San-

Sannarlega er hann hier epter baadum Nætturunum personulega nælægur, þvi hann segest vera hiá oss alla Daga, allt til Ver alldarennar Enda. Matth. 28. v. 20.

Hvad meinast fyrer hægre Hond Guds?

Dijrdarsamleg Haatign, Makt og Stiornan Guds, yfer ollum skopudum Skepnum.

Hvad merkest fyrer Setu Christi til Guds hægre Handar?

Fullkomen og ævarande Brukun dijrdarsamlegra Guds Haatignar, Maktar og Stiornunar yfer ollum Skopuddum Skepnum.

Hvorre Nætturunne Christi tileinkast þesse hans Seta til Fodursins hægre Handar?

þeirre Manndomlegu, því hun kunne ad hefiast og verda Jafn þeirre Guddomlegu, ad allre Makt, Hattign og Yfer-Drottnan. Philipp. 2. v. 6.

Hvad Gagn hefur þu af Setu Christi til Fodursins hægre Handar?

Eg hefe þad Gagn af henne, ad hann, sem volldugur Drottenn og Hofud Safnadarens, verndar mig og frelsar frá ollum minum Ovinum; Hann hlutast til med mier, so sem sijnum andlegum Lim, ad eflast i ollu Godu, og giorer mig um sijder eilijflega sælu-holpenn.

Mun Christur koma nockurn Tijma aptur til vor af Himne?

Ja

Jæa, hann mun koma æa sijdasta Dege bersynelega i Manndoomlegre Asynd, med stærstu Makt, Dijrd og Hætign, ad dæma alla menn Lijfs og Lidna.

Hvar mun hann þæa openberast?

I Skijum Himens.

Mun hann koma einsamall til Domsins?

Ney! helldur munu aller Heilager Englar med honum koma.

Hvornenn mun þad tilganga um Domenn æa sijdasta Deige?

Fyrst, mun sæa þrijeine Guds fyrer Raustu og Verkan, Drottens vors JEsu Christi, uppvekia alla Menn af Dauda, og giora þæa, sem þa verda Lifande, æa einu Augnablike umskiptelega.

Þar

Þar nærst, mun vor Endurlausnare utsenda sijna Eingla, til ad samansafna ollum monnum fyrer sig, ur fiorum aattum Heimsins, og adgreina so þau vondu fraa þeim goodu, setiande þa goodu sier til hægre Handar, en hina til vinstre.

I þridia maata, mun hann uppsegia Domen, fyrst yfer þeim Gudhræddu til hægre Handar soleides: komed þier blessader mijns Fodurs, &c.

Þær nærst, mun hann segia til þeirra ogudlegu, fared fraa mier bølvader i eilijfan Eld &c.

Gietur þu af þijnum eigen Kroptum orded niotande JEsu Christi Velgiorninga?

O Ney.

Hvornenn kantu þa ad hiaalpast?

Hei-

Heilagur Ande styrker mig þar til.

Hvar er talad um̃ soddan i Frædunum?

I þridiu Greinenne.

Þridia Greinin.

Um hvad hondlar þridia Greinen?

1. Um H. Anda, hans Verk og Velgiorninga.
2. Um Christelega Kyrkiu.
3. Um Fyrirgefning Syndanna.
4. Um Holldsins Upprisu.
5. Um eilifft Lif.

Lestu

Leſtu mier Upphafed æa þridiu Greinenne?

Eg True æa Heilagann Anda, og ad ſie ꝛc.

Hvad er þad, ad trua æa H. Anda?

Þad er ecke einaſta, ad trua þvi, ſem GUds Ord ſeger, um hans Perſoonu, Vilia, Verk og Velgiorninga, helldur og einnenn ad ſetia allt ſitt Trauſt til hañs bæde i Lijfe og Dauda.

Hvad fyrer eiñ er Heilagur Ande?

Hann er ſw þridia Perſona Guddoomſens, eiñrar og hinnar ſomu Veru, Maktar, og Dijrdar med Fodur og Syne; framm-

gangan-

gangande af peim bœdum.

Bevijsadu þad, ad Heil. Ande framgœange af Fodurnum?

Christur seger, þegar sœ Huggarin kemur, hvorn eg mun senda ydur af mijnum Fodur, Sannleiksens Ande, sem af Fodurnum frammgeingur.

Bevijsadu þad, ad H. Ande frammgœange af Syneuum?

H. Ande kallast Ande Munns Christi, og Ande Vara Christi, og þegar Christur gaf Postulunum H. Anda, blies hann œa þœa; bar fyrer er þad vijst, ad Heilagur Ande er af Christo framgœangande.

Hvar fyrer kallast siv þridia Persona Guddomsins fierdelislega Ande?

Fyrst og fremst af þvi, ad hun

hun i o-utskijranlegann Maata, verdur blaasinn af Fodur og Syne.

Þar næst, af þvi, hun er ein Andleg Vera.

I þridia Maata, af þvi, hun verkar andlegar Hræringar i Hiortum Mannanna.

Hvar fyrer kallast Ande Guds Heilagur?

Fyrst af þvi, hann er verulega Heilagur.

Þar næst, þess vegna, ad hañ er Hofundur þess retta Heilagleika, og giorer alla Truada heilaga.

Hvorier eru þeir hellstu Velgiorningar Heilags Anda, sem hann hefur veitt þier?

Hann hefur kallad mig ur Rijke Diofulsins og i Rijked Christi.

Hvad

Hvad meinar þu fyrer Rijke Diofulsins?

Skadlega Synda Ydiu, i Reidennar Stande.

Er Stand Mannsens margfallt?

Ferfallt.

1. Fullkomlegleikans Stand, fyrer Falled.
2. Yfertrodslunnar og Reideñar Stand, epter Falled.
3. Vidriettingarennar Stand fyrer Truna a JESUM Christum.
4. Dijrdarennar, ellegar Fordæmingariñar, Stand epter þetta Lijf.

Hvada Rijke Christi er þad, i hvort H. Ande hefur þig kallad?

Þad er fyrst Nædarrijked hans hier i Heime, og sijdañ Dijrdar-Rijked annars Heims.

J

Í hvoriu er Kollun H. Anda innefalenn?

Hun er innefalenn í giæfkurijku Tilbode, og innvortis Hræringu, til ad giora Idran, og trua á JEfum Christum.

Hvada Medal brukar H. Ande til ad kalla Mannenn?

Gudspiallanna Kiennin-gu, edur Predikun Evange-lii.

Hvoriar eru fleire Velgiorder H. Anda, sem hann hefur veitt hier og veiter?

Hann hefur endurfædt mig.

Hann hefur upplyst mig med sijnum Astgiofum.

Hann helgar mig.

Hann

Hann vidhelldur mier i Trunne.

Hann fyrergefur mier daglega Syndernar.

Hann veiter mier Huggun og Polenmæde i Motlætenu.

Hann mun uppvekia mig af Dauda, og gefa mier eilifft Lijf.

Hvornenn er talad um petta i Trwarjætningunne?

Helldur hefur H. Ande mig fyrer GUdspiallanna Kienning, kallad og upplyst med sijnum Astgisfum, helgad mig og vidhallded i rettre Tru, ꝛc.

I hvorju er Endurfædingenn innefalenn?

I upplysingu Skilningens, og Gisf Truarennar.

Hvad

Hvad gott hefur þu af Trunne, sem H. Ande hefur þier gefed?

Med henni tek eg Christum til mijn og hans Rettlæte.

Hvad meinar þu fyrer Christi Rettlæte?

Hans dyrmætu Forþenustu, þad er, allt hvad hañ giorde og leid.

Til hvors villtu odlast Christi Rettlæte?

Eg vil bera þad framm fyrer Drotteñ i mijnu Hiarta, so sem Betaling fyrer mijnar Synder, til ad stilla hans Reide. Jeg vil hafa þad og eiñen mier til Forsvars at mote Aklogun Diofulsens, Logmaalsens, og siaalfrar minnar Samvisku.

Hvornenn kann Christi Rettlæte ad verda þier til Forsvars?

Þvi

Því allt hvad hann gjorde og leid, það gjorde hann og leid minna vegna, hans Rettlæte er fullkomen Betalingur fyrer allar mijnar Synder.

Verdur þu þar rettlætur fyrer Christi Rettlæte?

Já.

Í hvørju er þijn Rettlæting innefalen?

Í Fyrirgefningu Syndanna, og Tileinkan Christi Rettlætis.

Kantu ad bevijsa það ut af Guds Orde, ad Christur heyre þier til med sijnu Rettlæte?

O já; Því Postulenn bodar, ad Christur sie giordur oss af GUDE til Vijsdoms, Rettlætis, Helgunar

unar og Endurlausnar 1 Corinth. 1, 13. Og sialfur Endurlausnarenn seger; So elskade GUd Heimen, ad hann gaf ut sinn Eingetenn Son, uppa ad aller peir, sem a hann trua, fortapest ecke, heldur hafe eilijft Lijf. Joh. 3, 16.

Hvad utheimtest af pier til pess, ad pu kunner ad verda rettlaatur og saaluholpen?

Sonn Ydran og Tru a JEsum Christum.

Eru marger Partar Truarennar?

Prijr.

Hvor er sa Fyrste?

Rett Pecking a Gude, og hans Dalsemdum.

Hvor er annar?

Samsinningen, ad halda pad allt

allt satt ad vera, sem Gud kenner oss i sinu Orde.

Hvar er sæa pridie?

Sialft Trunadar-trausted til Guds, um Fyrergefningu Syndana, vegna Christi Forbenustu.

Eru peir aller rett-truader, sem jaata soddan Tru med Munnenum?

Ney: Pvi par gefast marger Hræsnarar, sem nalægast Gud med Vorunum, enn peirra Hiarta er par langt fra. Esa. 29, 13.

Hvornenn kann eg pæa ad vita, hvort eirn er rett-truadur?

Sa sem jaatar pau rettu Tru med Munnenum, og lifer epter Guds Orda Reglu, hann er ad minum Dome rett-truadur, pvi vondt Trie kan ecke ad bera godan Avøxt. Matth. 7, 18.

Hvad giorer H. Ande, pegar hann upplyser Mannen?

Hann fræder hann i sæluhiælplegre Þeckingu Guds Orda, og pryder med sijnum Astgisfum.

Hvorjar eru þær hellstu Astgiafer H. Anda?

Þad er Truen og hennar Awexter, so sem er Kiærleike, Hogværd, Lijtelæte, Þolenmæde, Bænræckne, Miskunseme, og adrar þvilijkar Dygder og Dæder.

Hvad meinast fyrer Helgun H. Anda? (Allar Nædar Velgiorder H. Anda kallast ad sönu Helgun, eñ) Fyrer hana meinast sierdeilislega andleg Endurnyung Mannsens.

I hvorju er þijn Endurnyung innefalenn.

Hun er, Fyrst, innefaleñ i dagleare Deydingu þess gamla Mañsens. Þar

Par næst, i Lijfgun þess nya Mannsens.

Hvad er þad, ad deyda þann gamla Mannenn?

Þad er, ad aptra sier sialfum daglega, i þvi, ad hugsa, tala og giora þad, sem illt er.

Hvad er ad lijfga þann Nya Mañen.

Þad er ad leggia allt Kapp a, ad vaxa og þrooast ætijd meir og meir i ollum Dygdum og Dædum allt til Æfeloka.

Þetta eru Verk eins truads Mans, hvornenn tileinkast þau þa Heilogum Anda?

Heilagur Ande er Hofundur ad þessum Verkum, og hiælpar Mannenum og so til ad fram-kvæma þau.

Nær byriade H. Ande fyrst ad audsyna hier sijna Velgiorninga?

I Skijrnenne.

Helldur hann so daglega afram i þvi ad hiælpa hier?

O Ja; Þviad, fyrer Orded og Kvolldmaaltiid JEsu Christi, nærer hañ andlegt Lijf minnar Saalar; og so opt sem eg fell i daudlegar Synder, kallar hann mig myskunsamlega aptur til Naadareñar, og gefur mier sañyndrande Hiarta: Hiaalpar mier so til ad umfadma Christi Rettlæte med Truñe, og ad lifa þar epter i Endurnyungu Lijfdagaña.

Hvornenn ferdu ad umfadma Christi Rettlæte?

Jeg true þvi, ad Christur hafe fyrer mig lided, og reikna alla hans Forþenustu mijna; treiste so Gude Efunarlaust til þess, ad hann af Naad sinne, gefe mier þad allt kvijtt vegna hennar, sem eg hefe honum aa mote broted, og ad hann giore mig einnen niotande allra þeirra Giæda, sem Christur hefur mier med sinne Pijnu og Dauda atvegad.

Hvad

Hvad er þad, sem menn kalla Frijvilia?

Þad er kroptugt Siælfræde, ad giora eitt heldur enn annad, item, ad giora og giora ecke, þad sem hugskoted tilvijsar, og er i Mannsens Valde.

Hvar æ soddan Frijvilie Mannsens heima?

Hañ æ fyrst heima i nætturlegum Efnum, so sem ad vaka og sofa, sitia og standa, eta og drecka.

Þar næst, i veralldlegum Utrettingum og Husstiornar Umsyslan; so sem, ad kaupa og selia, heya Strijd og halda Doma; lifa i Einlijfe, og innganga Hionaband.

I þridia mæta, æ hann heima i morgum sidferdis Hættum; So sem, ad lifa skickanlega, vera goodvikeñ vid Nauung-

an, meida hann ecke; og þar þvert a moote, ad liuga og stela, fremia Saurlifnad, og þvi umlijkt.

I fiorda maata, a Frijvilien heima i itre Heilagleikans athofnum, so sem, ad sækia Messu, vera vid Tijder, heyra, lesa, og ihuga Guds Ord af eigenlegre Fijsn og Natturunnar Innblæstre.

Mun þad og so i Vallde og Frijvilia þess, sem er vantruadur, ad snua sier til Drottens; gjora sanna Ydran, trua a JEsum Christum; a kalla Gud i Anda og Sañleika; forakta þessa heims Dælæte; og stunda epter eilijfu Lijfe?

O ney: Þvi vier erum ecke hæfeleger af oss sialfum nockud gott ad þeinkia, so sem af oss sialfum til, helldur hvad vier megnum, þad er af Gude 2Cor. 3, v. 5. Gud er sa, sem verkar

i oss

i oss bæde Vilian og Maatten, Phil. 2, 13.

Er þvi eins hattad um Vanmaatt Frijvillians hiæa truudum, og vantruudum i andlegum Efnum?

Ney; Þvi Frijvilien er laangtum meire hiæa truudum eñ vantruudum, so ad truadur Madur hefur Siaalfræde og Krapta, jafnvel i andlegum Efnum, fraṁ yfer þañ vantruada, ad æfa sig i Dygdum, og hallda æfraṁ i Gudræknenne, eñ soddan krapta til hins goda hefur hann ei af Naatturunne, helldur af Naadenne.

Um hvad ertu skylldugur Heil. Anda fyrer hans Astaiafer og Velgiorninga?

Um Elsku, Hlydne og Packlæte.

Hvad er Christeleg Kyrkia?

Hun er Sofnudur Guds Barna i pessum Heime, sem hallda vid hreinan lærdom Evangelii, og bruka Sacramenten rettelega.

Hvornenn kann Christeleg Kirkia ad kallast Heilog, par aller Menn eru synduger i pessu Lijfe?

Heilog kallast hun pess vegna, ad peir Gudhræddu, sem i henne lifa, eru iklædder Christi Heilagleika og Rettlæte fyre Truna, og syna at sier gott og skickanlegt Framferde.

Hvar fyrer kallast Christeleg Kyrckia almenneleg?

Pviad vor Herra hefur boded, ad Evangelium skylde predikast almennilega fyrer ollum Monnum; og hans Christne er og so utbreidd um allan Heimen.

Hvor-

Fyrst, er aunnur strijdande hier aa Jordunne, aunnur Sigre hrosande aa Himnum.

Þar næst, er aunnur synneleg i þessum Heime, aunnur Osynneleg.

Vid hvorn helldur sw Bardaga, sem strijder hier aa Jordunne?

Vid Diofulenn, Hollded, og Heimen.

Hvad meinar þu fyrer þaa Synnelegu Christi Kyrkiu?

Sambland af illum Monnum og godum, sem jaata somu Tru og bruka somu Sacramenta, epter GUds Orda Hliodan.

Hvad meinar þu fyrer þaa Osynnelegu GUds Christne hier i Heime?

Alla riett-truada, edur Samneite Heilagra, hvorra innvortis Hiartalag einge.. sier u-

tañ GUD alleina, þvi hann þeck-
er sijna. 2 Timoth. 2, v. 19.

Hvar fyrer kallast Christeleg Kyrkia Samneite Heilagra?

Þess vegna, ad Lijka so sem þar er stødug Samteinging og Eining ad mille allra Lijkam-ans Lima, so eru og aller Ri-ett-truader eitt i Christo, þo þeir sieu laangt hvor frau odrum: Þeir hafa eina Tru, eina Skijrn, og einn GUD: Þeir bidia hvorier fyrer odrum og hafa, hvor med odrum Epterlaangan til eilijfs Lijfs.

Hvor eru þau rettu Audkenningar-Teikn Christelegrar Kyrkiu?

1. Hrein og klaar Predikun GUDs Orda.
2. Sacramentanna retteleg Handtiering.

Hvor er Hofud Christelegrar Kyrkiu?

JEsus Christus er Hofud Safn-

Safnadarens, enn aller Riett-truader eru Limerner.

Hvort er þad Medal, sem H. Ande helst brukar, til ad hughreista Guds Born, sem vita sig hafa stygt Gud med sijnum Afbrotum?

Fyrergefning Syndanna.

Truer þu, ad Gud fyrergefe þier þijnar Synder?

Jæ; þvi true eg, ad so opt sem eg gisre Ydran, og bid Gud audmiuklega ad Fyrergefa mier mijnar Synder, vegna Forþenustunnar JEsu Christi, þæ fyrergefur hann mier þær.

Þarftu opt ad bidia GUD um Fyrergefning þinna Synda?

O Jæ, daglega, og opt a hvorium Dege, þviad

eg syndga o-aflætanlega bæde hid innra og itra.

Bevijsadu pad af Orde Drottens, ad GUD vilie fyrergefa pier allar pijnar Synder?

Postulenn segier: pessum Christo bera aller Spæmenn Vitne, ad fyrer hans Nafn fæe peir aller Syndanna Fyrergefning, sem a hann trua. Act. 10, 43.

Fæa peir veiktrwadu eiñen Fyrergefning Syndanna hiæa Gude vegna Christi?

O jæa: Pviad GUD vill ey sundurbriota pann marda Reyrleggenn, og ey utsløkva pann riukanda Hørkveikenn. Matth. 12, 20.

Hvad

Hvad utheimtest af Mannenum til þess, ad hann fæe Fyrergefning Syndanna hiæa Gude?

Sonn Ydran, og elskufullt Trunadar-Traust til hans, ad hann vilie Syndernar fyrergefa, vegna Forþenustu sijns Sonar.

Hvornen er þad mogulegt, ad Gud virde svo mikels Truna, ad hann vegna hennar fyrergefe Mannenum Syndernar?

Truen i Siaalfre sier, er eige þess verdug, þvi hun er opt veik og lasinn, sem eiñ marenn Reyr, heldur þad, sem hun umfadmar, sem er Christur med allre sinne Forþenustu. Af þvi, ad Truenn er so sem Medal edur hond, sem tekur til sijn þau dyrmætu Guds Ölmusu, Christum, þar fyrer tileinkast henne sæa

Krap-

Kraptur, sem Rettlæte vors Lausnara hefur i sier.

Hvad knijr þæa Gud til þess, ad fyrergefa Syndernar?

Hans sialfs Myskunseme, og JEsu Christi Forþenusta og Fyrerbon.

Hvad þarf ad bidia GUD so þraalega um Fyrergefning Syndanna, er þad ecke nog, ad giora þad seinast under þad madur deyr, og fæa so kvittun uppæa allt i einu?

Sæa er manna heimskastur, sem slær þvi æa frest, ad bidia um Fyrergefning sinna Synda, þvi so leinge er GUD honum reidur, og Oluckann hængande Yfer hans Hofde; Þar med veit eingenn, æa hvorre Stundu Daudin kan ad svipta honum i burtu, og ef hann deyr okvittur vid GUD, um Syndernar, þa er

er hañs Sæla ſtrax i Kvolunum, hvadan ongrar Endurlauſnar er von.

Hvad er Daudenn?

Daudenn er Adſkilnadur Saular og Liſkama, ſem ſkedur vegna Syndanna, þui Verdlaun Syndareñar er Dauden. Rom. 9

Hvad verdur af Liſkamanum, þegar Maduren deyr?

Hann hniſgur til Jardarennar, af hvorre hann var i fyrſtunne ſkapadur.

Hvad verdur af Saalunne?

Sæler þeirra Gudhræddu verda færdar af Englum Guds i eilijfa Sælu, enn Sæler ogudlegra fara til Helvijtes.

Hvornenn mun fara um þinn Liſkama i Jordunne?

Hann

Hann mun rotna, og verda ad Dupte.

Verdur hann þeirre Forrotnan leinge underorpen?

Allt til Domadags.

Hvad mun þaa skie?

Þaa mun minn Endurlausnare uppvekia minn Lijkama af Grofenne, og samteingia honum aptur Sælena.

Bevijsadu þad af Guds Orde, ad bæde þu, og aller Menn adrer, mune upprijsa aasijdasta Dege?

Sialfur Christur seger: Sw stund mun koma, ad aller þeir, sem i Grofunum liggia, munu heyra Raust Mannsens Sonar, og mu-

nu

nu þeir, sem gott hafa giort, frammgænga til Lifsens Uppriſu, og þeir, sem illt hafa giort, til Domsens Uppriſu. Joh. 5, 28. 29.

Færdu i Uppriſunne aptur þann sama Lifkama, sem þu hefur hier haft?

Jæa.

Verdur hann þæa eins æa sig komen, og hann er nu?

Ney; Hann verdur forklæradur, eins og Lifkame mijns Endurlauſnara JESU Christi, Phil. 3, 21.

I hvørju mun Farsælld eilijfs Lifs verda innefalenn?

Fyrst mun hun verda innefalenn i ununarsamlegre Sion Guds um alla eilijfd.

Þar næst, i þvi, ad fæa

ad

ad niota ſynilegrar og hinnar allra ſætuſtu nælægdar JEſu Chriſti.

J þridia mæta, mun hun verda innefalenn i lyſteleguſtu Umgeingne med Guds Einglum og Utvoldum Monnum um alla Eilijfd.

J fiorda mæta, i dijrdarſamlegum Gæfum og Giædum Sælar og Lijkama.

Hvorium Gafum og Giædum mun þæt Sælen prydd verda?

Hun mun verda fullkomenn, bædi ad Skilningnum, i þvi, ad þeckia GUd, ſo og eiñen Vilianum, i þvi ad elſka GUd.

Hvornenn mun þinn forklaurade Lijkame verda ad ſig komenn i eilijfu Lijfe?

Hann

Hann mun verda andlegur, o-daudlegur, og liomandi.

Kunna menn ad fa nockurn Smeck af Farsælld eilijfs Lijfs i þessu Lijfe?

Ja.

Hvernenn skedur þad?

Þegar vier þeckium GUD af hans Orde, og endurnærustum af hans Miskunsemi i Christo JEsu, og formerkium so Hugsvolun H. Anda i allskins Motlæti.

Ertu so fullkomenn i Trunne um allt þetta sem þu villder, og þu autt ad vera?

O ney: Laungt Fiærre.

Hvad villtu þa til giora, so þijn Triv esleſt, og þu fullkomnare verder?

Eg vil bidia GUD þar um o-aflatañlega.

Hvort er þad besta Bænar-Form, sem þu villt þar til brwka?

Fader Vor.

Drot-

Drottenleg Bæn.

Fader Vor, pu sem ert a Himnum.

Hvad er pad?

Pad er:

GUD vill her med tilleida oss og locka, ad vier trwa skulum, ad hann sie vor rettelegur Fader, og vier hans sannarleg Born, so ad vier pess helldur med fullu Trwnadar-trauste meigum hann bidia, so sem pa good Born bidia sinn elskulegann Fodur.

Fyrsta Bæn.

Helgest pitt Nafn.

Hvad

Hvad er þad?

Þad er:

Guds Nafn er sannarlega i sialfu sier heilagt, þoo vier bidium þess ecke, enn vier bidium i þessare Bæn, ad þad einnen helgest her med oss.

Hvornenn skedur þad?

Nær Guds Ord kennest rettelega og hreinlega, og vier epter því lifum heilaglega, so sem Guds Bornum hæfer: þar til hialpe oss vor elskulege Fader a Himnum; En hvor semsdruvijs kenner, eda lifer, enn Guds Ord bijdur, sa vanhelgar Guds Nafn a

medal

medal vor; þar fræ varð-veite oss vor elskulege himneske Fader.

Ellefte Bæn.

Tilkome þitt Riike.

Hvað er það?

Það er:

Guðs Riike kemur að sonnu án vorrar Bænar, af sialfu sier til, þo vier biðium þess ecke, enn vier biðium i þessare Bæn, að það einnen kome til vor.

Hvernenn skedur það?

Nær vor himneskur Fader gefur oss sinn Heilaga Anda, sæa oss veiter þæ Nåd, að vier trwum hañ Heilaga Orde, lifum heil aglega,

aglega, hier stundlega, enn annars Heims eilijflega.

Pridia Bæn.

Verde þinn Vilie, so á Jordu, sem á Himne.

Hvad er þad?

Þad er:

Guds godur og nádugur Vilie verdur, þo vier bidium þess ecke, enn vier bidium i þessare Bæn, ad hans Vilie verde á medal vor.

Hvornen skedur þad?

Nær GUD ónyter og hindrar oll ill Rád og vondan Vilia þeirra, sem því vallda, ad GUDS Nafn vanhelgast, og hans Rijke

nær ey til vor ad koma, so sem er Diofullenn, Heimurenn, og vor holldlegur Vilie, helldur sthrker hann oss og stoduga gierer i sijnum Ordum og i Trunne, allt til vorra Æfeloka; petta er hans myskunsamur og godur Vilie.

Fiorda Bæn.

Gef oss i Dag vort daglegt Braud.

Hvad er pad?

Pad er:

GUD gefur ad sonnu daglegt Braud, jafnvel vondum monnum, po vier bidium pesse ecke, enn vier bidium i pessare Bæn, ad hann

hann læte oss vort daglegt Braud vidurkenna, og med Packlæte til vor medtaka.

Hvad kallast daglegt Braud?

Pad er allt pad, sem naudsynlegt er til pessarar Lijfs-Biargar: sem er; Matur og Dryckur, Klæde og Skiæde, Hus og Heimele, Todur og Eingiar, Kvikfenadur, Gots og Peningar, god Eigenkvinna, hlijden Børn, dygt Pioonustu-Foolk, truer og fromer Yfermenn, god Almugans Stiorn, hagstæd Vedrætta, Fridur, Heilbrigde, Sidseme, Heidur, goder Viner, trufaster Ræungar, og allt annad pessu lijkt.

Fimta Bæn.

Og fyrergef oss vorar Skullder, so sem vier fyrergefum vorum Skulduu-nautum.

Hvad er þad?

Þad er:

Vier bidium i þessare Bæn, ad Fader vor Himneskur, vilie ey æliita vorar Synder, so hann fyrer þeirra Skulld vilie ey veita oss vora Bæn, þviad vier erum allra þeirra Hluta omakleger, sem vier umbidium, hofum og eige helldur þad forskulldad, helldur ad hann villde oss þad allt fyrergefa, fyrer sijna eigenlega Nædþviad

Þviad daglega syndgum vier, og forþenum eckert annad enn Straff; so vilium vier og einnen þar i mot fyrergefa af Hiarta, þeim sem oss i mote briioota, enn giora þeim gott, sem vid oss misgiora.

Siotta Bæn.

Eige leid þu oss i Freistne:

Hvad er þad?

Það er:

GUD freistar ad sonnu einkis Manns, enn vier bidium i þessare Bæn, ad GUD vilie vernda oss og vardveita frá Andskotans, Heimsens og Holdsens

Vielum, so ey yroþum vier, fyrer þeirra Tilteiging, i Vantru, Orvænting, edur adrar Stor-Synder og Lo-stu, og þo vier freistunst af ollu þessu, þa læte hann oss um sijder meiga yfervinna, og Sigrenum hallda.

Siounda Bæn.

Helldur frelsa oss fra Illu.

Hvad er þad?

Þad er:

Hier bidium vier alls i einu i þessare Bæn, ad Fader vor Himneskur vilie frelsa oss fra ollu illu til Lijfs og Sælar, og ad si dustu, þa vor Dauda Stund er kom-enn, gefe hann oss godan

Afgang,

Afgæng, og miskunsamlega take hann oss af þessum Eymdardal, til sijn i Himna-Rijke.

AMEN.

Hvad er það?

Það er, ad eg skal vera fullviss uppá það, ad þessar vorar Bæner sieu vorum himneska Fodur þacknæmelegar, og af honum heyrdar, því hann hefur sialfur skipad oss, ad vier skyldum med þessum hætte bidia, og hefur lofad, ad hann villde oss bænheyra. Amen, Amen. Það er: Já, sannarlega, það skal so vera.

Hvar fyrer kallast Fader Vor; Drottenleg Bæn?

Þviad siælfur Drotten vor JEsus Christur, hefur hana samsett.

Er Fader Vor merkelegre Bæn, enn adrar Bæner?

Vijst er hun merkelegre, þar fyrer skildu Menn hafa hana yfer, sem optast, med hiartanlegre Andacht, og enda med henne alltijd sijnar Bænagiørder.

Enn meiga menn þær ecke og so bidia Gud med odrum Bænar-Ordum, enn þeim, sem Standa i Fader Vor?

Sannarlega meiga þeir þad, nær þau eru somu Meiningar, og epter hennar Forme logud, þvi þad hefur so vered Venia i Christelegre Kyrkiu alla Daga.

Hvad er þad sem oss mest hellst æfijsa til þess, ad bidia Gud?

Fyrst þad, ad GUd hefur oss þad allvijda boded, Ps. 5. v. 15.

Þar

Þar næst, erum vier heilmorgum Eymdum underorpner, og þurfum þvi so margs vid, bæde i andlegann og lijkamlegann Mata.

I þridia mata, meigum vier vita þad fyrer vijst, ad GUD bænheyrer oss, epter sijnu Loforde, ef vier bidium hann rettelega. Ps. 145. v. 18. 19.

I fiorda Mata, er þad Efne til hinnar mestu Ogiæfu, bæde i andlegum og lijkamlegum sokum, ad forsoma Bænena.

I fimta Mata, hefum vier Dæmi sialfs Christi, og allra Heilagra, ad þeir hafa ydduglega beded.

I Siotta Mata, færer Bæneñ med sier o-utseganlegar Nytsemder.

Framteldu mier nockrar þær hellstu Nytsemder Bænarennar?

Sa sem bidur GUD hduglega.

Hann audsyner Gudi þa þægeleguſtu Dyrkun og þionuſtu.

Hann odlaſt rijkuglega Jbud H Anda.

Hann frijaſt fra holldlegu Andvaraleiſe, og margſkins Synda Oluku.

Hann kemſt i meiri Skilning um Guds Vilia og heimuglegan Vijsdom.

Hañ eflist i Truñe, Kiærleikanum, þolinmædenne, Audmijktenne, og ollum godum Dygdum.

Hann odlaſt Sigur i ollum Freiſtingum, sem Diofullenn,

ullenn, Holldeð og Heimurenn plægar hann með.

Hann verdur Gudi, og GUD honum innlijfadur, hvar fyrer og einnen, ad Drotten bœnheyrer hann giarnan, so sem sín handgeingen Vin.

Er Bœnen margfolld?

Ferfolld. Ummbeidne: Afbeidne: Fyrerbeidne: og þackargiord. 1 Tim. 2. v. 1.

Hvørn eiga Menn ad bidia?

GUD Fodur, GUDS Son, JEsum Christum, og GUD H. Anda.

Um hvad eiga Menn ad bidia?

Þeir eiga, epter GUDS Orde, og Dœmum heilagra, ad bidia GUD um alla

naudsynlega Hluti andlega og lijkamlega.

Eiga menn med sama Hætte ad bidia um andlega og lijkamlega Hlute?

Nei: Helldur eiga peir ad bidia um andlega, enn Forords, enn um lijkamlega med Fororde, ef pad sie Gude til Dijrdar, og peim sialfum til Goda.

Um hvad skal Madur bidia Gud optast og allra hellst?

Um H. Anda, ad hann styre honum og stiorne, og efle til alls Goods.

Par næst, um Fyrergefning Syndanna og Aukning allra Dygda og Mañkosta.

Fyrer

Fyrer hvorium eiga Menn ad bidia?

Fyrer ollum monnum, Vinum og Ovinum, enn þo sierdeilis Kongenum og odru Yfirvallde, item Bornum og Forelldrum, og þeim, sem eru naudstadder.

Fyrer hvad attu sierdeilis Gude ad þacka?

Fyrer þad, ad Faderen hefur gefed sin Son i Daudan, fyrer mig; Sonurin hefur lided þær stædstu Kvaler, og latted Lijfed mina vegna; H. Ande hefur gefed mier ad þeckia og þacka þessa storu Guds Velgiorninga, og færer mier þa i

Nyt fyrer Orded og Sacramenten.

Hvad opt attu ad bidia Gud?

Ollum þeim stundum, sem mogulegt er, enn þo sierdeilis kvolld og Morgna, item, fyrer og epter Maaltijd.

I hvorium Stodum eiga Menn hellst ad bidia Gud?

I sijnum Hvilurumum, i Kirkiunne, og hvar sem þeir eru stadder, skulu þeir andvarpa til Drottens. NB.

Þa bœnheyrer GUd hellst, þegar Madur midt i sijnum Embœttes Utriettingum, andvarpar til hans þraalega Noott og Dag, um þad, sem hann vill fa.

Hvornenn a Madur ad skicka sier med sijnar Bœner, so ad hann verde bœnheyrdur?

Fyrst skal hann giora Ydran fyrer sijnar Synder, og skilia sig vid þær. Þar

Þar næst, skal hann bidia Guð, audmiuklega, andaktuglega og stadfastlega.

Í Þridia mata, i Nafni JEsu Christi.

Í Fiorda mata, at hann ad hafa efunarlaust Trunadartraust til Guds um Bænheyrsluna.

Í Fimta Mata, skal hann vera þolenmodur, og gefa sig alldungis faungen under Guds Vilia, hvornen sem hann vill med hann fara.

So formerke eg, Barn mitt, ad þu helldur miked af þolenmædenne?

Jau ad vijsu, þviad hun hefgar þann, sem bidur i Guds Auglite, og flijter Bænheyrslunne.

Hvornen kemur þad til?

Þvi þegar eiñ Christen Madur umber vel Krossenn, andvarpar þrælega, an Motþroa i Gied-

Giedenu, þá kemur það af Ást og Undergiefne vid GUd; Hvad þegar sá allra hædste sinnur og formerker, hræreſt hann af enn stærre elsku, Medaumkan og Fusleika til ad bænheyra; Hans Hiarta breſtur þá i sundur af Elskunne, so hann hlijtur þeim sama Manne miskunsamur ad vera, Jer. 31. v. 20.

GUd hefur sýnt oss nockra Afmaalan sinna Gedsmuna aa Forelldrunum: Það Barned, sem umber þolenmodlega Agann, og firteſt ecke, nær það verdur tiptad, það innvinnur sier hiaa Fodur og Modur meire Elsku, og fær helldur sijna Bæn enn hitt, sem tijdum møglar, og syner aa sier Reideſvíp.

Hvad er það ad bidia i JEſu Nafne?

Það er ad bidia GUD, ad laata sig niota JEſu Christi For-

þienu-

þenustu og Fyrerboonar, og bænheyra sig vegna hennar.

Mœttu bidia Gud um allt hvad þu fær Longun til?

Ney. Þvi þad geingur so til fyrer mier i þessu hœleita Verke, sem Bornunum i lijkamlegum Efnum, ad þau breka opt um þad, sem þeim er jafnvel til Skada, og stiggia þarmed sijna Forelldra; So vill Hold og Blod giarnan hafa sinn Vilia, sem er opt skadlegur, og Gude œ mote, Gal. 5. v. 17.

Þar fyrer eiga Menn ad bidia um þad, sem Guds menn hafa beded, og þeir kunna af Guds Orde ad slutta, ad ecke er œ mote hans Dijrd og þeirra Velferd.

Hvornen hliodar Drottenleg Bœn?

Fader Vor, þu sem ert œ Himnum, &c.

Hvornen

Hvornen sundurskiptist hun?

I þrjá Parta. Nefnelega, Inngangen, Sio Bænernar, og Niðurlæged.

Hvad merkist fyrer Fodur, þegar eg sege, Fader Vor?

Oll Heilog Guddomsens Þrenning.

Hvad ad skiliast fyrer Himenen, ad hvorium þesse vor Fader er?

Oendanleg Hætign, Dijrd, Almætte, Alviska og allstadar Nælægd Guds; so sem eg segdi. Fader Vor, þu sem ert Almættugur, Alvitur og allstadar nælægur.

Er Gud allstadar?

Ja.

Hvar

Hvar tyrer segest þaꝛ, ad GUd sie helldur aꝛ Himne enn aꝛ Jordu?

Fyrst af þvi, ad H. Ritning kallar GUds Bustad almennelega Himin.

Þar næst, þviad þecking GUds Hæatignar og Veru er meire hiaꝛ Einglunum og Utvoldum Sælum aꝛ Himnum, enn hiaꝛ Truudum hier aꝛ Jordunne.

I þridia mæta, af þvi hañ hefur af Himnum mest openberad Dijrd sinnar Nælægdar.

I Fiorda mæta, so vier innbirlum oss ecke neitt um GUD, þad sem er audvirdelegt, jardlegt edur holldlegt, helldur allt Himneskt og Guddomlegt.

I Fimta mæta, so oss komi i hug, ad vort retta Heimile sie aꝛ Himnum, og hefum þvi þess helldur vora Hiartans Girnd og þæncka til þess, sem er andlegt og himneskt.

A

Á hvad minner oss þetta Nafn, FAÐER?

Það minner oss á Elsku-gied Guds til vor, og eykur vort Hiartans Traust til hans, ad hann vilie bæn-heyra oss, sem ástkiær Fader sijn Börn.

Því segum vier, Fader Vor, enn ecke, Fader minn?

Þetta Ord, Vor, á ad minna oss á það, ad vier erum aller Brædur og Systur i Christo, og eigum þar fyrer hiartanlega ad elskast, og hvor odrum Goods ad unna.

Hvar fyrer kallast allar Personur Guddomsens Fader?

Fyrst, vegna þeirrar Fodur-legrar Elsku, sem allar Person-urnar hafa jafnt á oss.

Þar næst, vegna þeirra Fod-urlegra Velgiorninga, sem all-

ar

ar hafa einnen jafnt veitt oss, so sem er Skepunen, Forsorgunen, Endurfædingen, Arfleidslan og adrer fleire.

Um hvad er bedet i Fader Vor?

Alla Andlega og Lijkamlega Hlute, sem ecki maa aan vera.

Hvad margslags eru þeir andlegu Hluterner, sem um er bedet i Fader Vor?

Tvennslags.

Sumer aahræra Guds Dijrd: Sumir vora Saalar-velferd.

I hvorium Bænum er bedet um þaa, sem aahræra Guds Dijrd?

Þrenur þeim fyrstu.

Enn um þaa, sem aahræra vora Saalar Velferd?

I Fimtu, Siottu og Siaundu.

Enn hvar er bedet um lijkamlegar Naudsyniar?

I Fiordu Bæn.

Lestu

Lestu fyrstu Bæn i Fader Vor?

Helgest þitt Nafn.

Hvad meinast hier fyrer Guds Nafn?

GUD sialfur, hans Dijrd, Eigenlegleikar, Verk og Velgiorningar.

Hvad er þad ad helga Guds Nafn?

Þad er, ad lofa og vegsama GUD ut af hans Eigenlegleikum, Verkum og Velgiorningum.

Er Guds Nafn ecke heilagt?

Vijst er þad i sialfu sier heilagt.

Um hvad bidium vier þa i þessare Bæn?

Ad þad mætte og einnen helgast vor a Medal.

Hver-

Hvornen helgast Guds Nafn vor a Medal?

Pegar Guds Ord kennest rettelega, og vier epter thvi lifum heilaglega, so sem Guds Bornum ber og hæfer.

Enn med hvoriu mote vanhelgast Guds Nafn?

Med rængre Ordsens Kenningu og o-gudlegum Lifnade.

Framsegdu adra Bæn i Fader Vor?

Tilkome pitt Rijke.

Hvada Guds Rijke er thad, sem vier bidium hier, ad kome til vor?

Hans Maktar-rijke, Nadar-rijke og Dijrdar-rijke.

Kiemur

Kemur ecke Guds Rijke af sialfu sier til?

Ad vijsu giorer bad so.

Hvor er þaa Meiningen, þegar vier bidium, ad þad kome til vor?

Vier vilium, ad þad aukest og blomgest alltijd meir og meir vor aa Medal.

Hvornen kiemur Guds Maktarrijke til vor?

Þegar Gud hiaalpar volldueglega sijnum Bornum i Neydenne, og nidurbrycker þeirra Ovinum.

Hvornen kemur Guds Naadarrijke til vor?

Þegar Naadarverkaner H. Anda i oss, og aa medal vor, faa luckulegan Fraamgang.

Hvad meinar þu fyrer þær Naadarverkaner H. Anda?

Maañsens Umvendan, Upplysings,

sing, Helgun og annad fleira, sem ædur er upptaled i þridiu Greinenne.

Hvornen kemur Guds Dijrdar-Rijke til vor?

Þegar vier ad sidustu odlustum eilijft Lijf, hvar GUd verdur allt i ollum.

Lestu mier þridiu Bæn.

Verde þinn Vilier so á Jordu sem á Himne.

Hvada Vilie Guds er þad, sem vier bidium hier, ad skie skule?

(Ecke er þad hans almættes-Vilie, hvorium eingen kann ad mootstanda, helldur) hans Nadar-Vilie.

Hvor er Guds Nadar-Vilie?

Ad þad skule allt fram-

kvæmast af oss, og frá oss, sem hann hefur boded i sijnu Orde.

Hvad er thad sierdeilis?

Dagleg Ydran fyrer Syndernar: Elskufullt Traust til Guds um Syndanna Fyrirgefning: Og sijfeld Kostgiæfne, ad giora thad Goda, og fordast thad Vonda; med Polennmæde i Krosse og Motgange.

Hvad er thad, ad lijda Polennmodlega?

Thad er ecke, ad vera so sem Stockur eda Steinn, og gefa sig ad eingre Kvøl eda Pijnu; Heldur ad vera med godu Giede under Krossenum, knurra ecke, nie murra a moti Gude, efa ecke hanns fodurlega Giæfku, hvad sem

sem ad geingur; Leita aungra Raada eda Lækninga, sem Guds Vilia eru ad mote, helldur bidia hann o-aflatlanlega um Styrk i Neydenne, og trua fyrer vijst, ad hann mune giora goodañ Enda ad henne.

Hvad hindrar Guds Naadar-Vilia, so ad hann skedur ecke alltijd?

Diofulleñ, Heimureñ, og vort eiged Holld og Blood.

Hvad meinast fyrer Heimeñ?

Ecke einasta o-gudlegar Menn i Heimenum, sem tæla oss med sijnum vondum Epterdæmum til hins illa, helldur og einnen Rijkdomur, Metord og Vellystingar.

Hvad meinast fyrer Holld og Blood?

Fordierfud Naattura Mañsens, sem alltijd er hneigd til hins Vonda.

Hvor er þad Meiningen, þegar vier bidium, ad Guds Vilie verde?

Fyrst þesse; ad hann sialfur virdest, ad dempa Diofulen, Holldeð og Heimen, (sem vallda því, ad Guds Nafn vanhelgast, og hans Rijke naaer ei til vor ad koma) þar næst, ad hann vilie styrkia oss i Trunne og gooduFraműferde allt til æfeloka.

Hvar fyrer seigum vier: So æ Jordu sem æ Himne?

So ad oss kome þess helldur i Hug, hvad heilager Guds Englar sieu æ Himnum, og honum i ollu hlyduger! uppæ þad vier verum oss ad breita epter þeim.

Hvernen hliodar Fiorda Bæn?

Gef oss i Dag vort daglegt Braud.

Hvad meinast hier fyrer daglegt Braud?

Allt þad, sem naudsynlegt

legt er til þessa Lijfs Upphelldis, so sem er Matur og Dryckur, &c.

Bidium vier ecke um annad enn Lijksamans Upphellde i Fiordu Bæn?

Vier bidium GUd og so um sijna Hiælp, til ad þeckia þad og þacka, ad hann veiter oss daglegt Braud, og allt gott, bæde fyrer Saal og Lijf.

Er þad svo skadlegt, ad þacka ecke Gude fyrer daglegt Braud?

Jæa, þviad GUd plagar ad straffa þa o-þacklætu, og svipta sijnum Gæfum. Os. 2. v. 10. Þvi hun vill ecke vita, ad eg er sæa, sem gefur heñe Korn, Vijn, og Vidsmior, og miked Sylfur og Gull; þar fyrer vil eg taka mitt Korn og Vijn aptur æ sijnum Tijma, og fræsnwa miñe Ullu og Lijne.

Hvad merkir þetta Ord, Í Dag?

Það minner oss á vort skammvinna Lijf, so vier lautum oss nægia med þær GUds Gaafur, sem eru fyrer hendenne.

Það varar oss einnen vid Bruksorg og heidinglegum Mauradrætte.

Hvad merker þetta Ord, Vort?

Að vier eigum ad vera ánægder med það, sem GUd oss gefur, enn grafast ecki epter því sem adrer eiga.

Á hvad minner oss þetta Ord, Daglegt?

Það minner oss á það, ad vier sieum vel til frids med sæmelegt Lijfs Uppheldi, enn sækium ecki epter Sællijfi, Kræsingum eda miklu Skarte.

Hvor er sú besta Adferd til ad fá daglega Næring fyrer sig og sijna?

Að

Ad ottast Gud i allre Hondlan, og ad vera trur og idenn i sijnu Kalle og Embætte. Psalm. 128, 1. 2. Sæll er sá, sem ottast Drottenn, og geingur á hanns Vegum. Utaf Erfide Handa þinna muntu næra þig, og þá mun þier vel vegna.

Hvar af kemur þad, ad þar er so miked Leanleise uppá Hiálpræded hiá morgum, og sumer fara á Vonarvol?

Fyrst, af því, ad marger eru bænræktarlauser, og leita ecki hiálpar hiá Gude.

Þar næst, hafa ecke Tru og Traust á Gude, og þacka honum ecke fyrer sijnar Gaafur, og Velgiorninga af Hiarta.

Í þridia Mata, eru later og

forsomunarsamer i skaulfs sijns Efnum, og hafa alldrei pionad odrum med Tru og Dygd.

I Fiorda mata, eyda og speña pvi sem Gud gefur, med Dryckiusvalle, og imislegum Ohentugleika.

Framsegdu Fimtu Bæn?

Fyrergefdu oss vorar Skullder, so sem vier fyrergefum vorum Skulldunautum.

Hvad meinast hier fyrer Skuldernar i Fimtu Bæn?

Syndernar.

Hvorier kallast hier Skulldunautar?

Peir sem nockud hafa broted a mote oss.

Hvar fyrer bidium vier Gud um Fyrergefning Syndanna?

Pvi ef vier hofum ecke Kvittun

un Syndanna hiæ Gude, þæ erum vier i hans Oblisdu, og verdum þar fyrer ecke bænheyrder, nær vier bidium hann um vorar Naudsyniar, þvi GUD bænheyrer ecke Synduga. Joh. 9, 31. Þo þier bidied margfalldlega, vil eg þo ecke bænheyra ydur, (seger Drotten) þvi ydar Hendur eru fullar med Blod. Es. 1, 15.

Af hvad minna oss þesse Ord: So sem vier fyrergefum vorum Skulduinautum?

Þau minna oss æ þad, ad vier hliotum ad fyrergefa vorum Naunga af Hiarta, ef vier vilium fæ Fyrergefning hiæ Gude.

Er þæ vor Fyrergefning Ordsok til Guds Fyrergefningar?

Ney; Helldur merkest hier med viljugt Aform i Hiartanu, til ad fyrergefa Naunganum;

So sem eg segde: Fyrergefou oss, Elsku Fader, þvi vier erum einnen reidubuner til, ad fyrergefa þeim, sem oss æa moote briota.

Hvørnen geingur þad til fyrer þeim, sem ecke vilia fyrergefa sijnum Brodur hans Misgiørder?

Þeir baka sier sialfum Olucku, þvi so opt, sem þeir lesa þessa Bæn, þa bidia þeir GUd, þar epter ad fyrergefa sier, sem þeir fyrergefe sijnum Skulldunautum; Nu med þvi þeir fyrergefa þeim ecke, þa oska þeir, ad Gud fyrergefe sier eckí helldur.

Framűsegdu Siottu Bæn?

Eige leid þu oss i Freistne.

Er Freistingen margslags?

Tvennslags.

Fyrst

Fyrſt Mønnum til Betrunar.

Par næſt, til Fordiorfunar.

Hvør freiſtar Mañſens hønum til Betrunar?

Gud ſiælfur. Gen. 22, 1. Johan. 6, 6.

Med hvørium Hætte?

Stundum med Medlæte, ſtundum med Mootlæte.

Hvørnen freiſtar Gud med Medlæte?

Pegar hann ſetur oſs til Metorda; giorer oſs rijka, og lætur oſs hafa goda Daga, þa vill hann reina til, hvad lijtelæter, Myſkunſamer og Packlæter vier vilium vera.

Hvørnen freistar Guð med Mootlæte?

Þegar hann leggur uppá Kross og Hormungar, þá vill hann reina Mannsens þolennmæde.

Hvør freistar Mañsens honum til Fordiorfunar?

1 Diofullen. 2 Heimurenn. 3 Holld og Blood.

Hvørnen freistar Diofullen Mannsens?

Hann lockar hann til Syndanna, annadhvort med skadlegum Innblæstre, edur utvortis Vielum.

Hvørnen verdum vier af Holdenu freistader?

Þegar fordiorfud Holldz Nættura kveiker i oss þær Girnd-

Girnder, sem fæda af sier daudlega Glæpe.

Hvornen fer Heimurenn ad freista Mannsens?

Pegar hann, med sijnum vondum epterdæmum, leggur, so ad segia, tælsnorur fyrer þæa veiku, og tulckar þæa, stundum med blijdu, stundum med strijdu, til hins Vonda.

Fyrst Gud freistar Mañsens, þvi stendur þad i Utleggingu siottu Bænar, ad hann freiste einskis Mañs?

Pad er Meiningen, hann freistar ecki Mannsens, honum til Fordiorfunar eins og Diofullenn, helldur til Betrunar.

Er ecki Reinslunnar Freisting, sem Gud brukar, afbeden i Siottu Bæn?

Ney; þvi hun er Mañenum til Goda.

Enn eru allar Freistingar-Pijlur Diofulsens, Holldsens og Heimsens afbednar i Siottu Bæn?

Ney; þvi menn hliota ad hafa Ovine hier i Heime, so þeir strijde, viñe Sigur, fyrer Hiælp Christi, og verde Koronader.

Hvad merkest þad fyrer þa Freistne, sem vier afbidium i Siottu Bæn?

Ofurefle Freistinganna, og osigur i þvi Strijde, sem vier daglega hefum, vid Diofulenn, Holldeð og Heimeñ.

Er þad ecke sama, ad freistast, og leidast i Freistne?

Ney:

Þvi ad freistast, er ad finna til Areitinga Diofulsens, Holldsens og Heimsens, enn standa þær þo af sier, fyrer Hiælp Drottens;

ens; Enn ad leidast i Freistne, er ad verda af þeim yfirbugadur.

Leider Gud nockuru Mann i Freistne?

Ad leida i Freistne, merker Tvent:

Fyrst; ad tæla til Syndanna; Þar næst, ad lijda, ad eiñ verde tældur: Su fyrre Merkingen á ecki heima hiá Gude: Helldur su seinne, hvoria vier afbidium i Siottu Bæn.

Hvor er þáa þijn eigenleg Meining, þegar þu bidur: Eige leid þu oss i Freistne?

Þesse: Lattu ecki, elsku Fader, Tilteigingar Diofulsens, Heimsens og mijns eigen holds so yfirbuga mig veikann, ad eg hrase i Ofrausst, Ørvænting, edur adrar Storsynder og Leste.

Hvornen hliodar Siounda Bæn?

Helldur

Helldur frelsa þu oss frꝛ Illu.

Hvad meinast hier fyrer þad Illa?

Allt hvad oss kann ad skada uppa Sꝛl og Lijf, Eigner og gott Mannord: Eñ þo sierdeilis, Diofullenn, Synden, og eilijf Fyrerdœming.

Um hvad bidium vier GUd i Sioundu Bœn?

Fyrst um Linun og Liettˢer i ollu Motlœti.

Þar nœrst, um farsœla Burtfor af þessum Heime.

Og i þridia mœta, um eilijft Lijf.

Hvad merckia þesse Nidurlags Ord Drottenlegrar Bœnar; Þviad þitt er Rijked,

Rijked, þinn er Mœtturenn og þijn er Dijrden?

Þau eiga ad knya GUD til, ad bœnheyra oss, so sem vier segdum: Veittu oss þetta, elsku Fader, þvi þar med eflest þitt Rijki; Veittu oss þetta, þvi þu einn ert mœttugur til ad hiœlpa oss; Veittu os þetta, i JEsu Nafne, þvi þad verdur þier til Lofs og Dijrdar ad Eilijfu.

Hvar til skal þetta, Ord Amen?

Þad þijder, Jœa, og lœtur i Liose þad Traust, sem vier hofum œa Gudi um Bœnheyrsluna.

Hvar af veistu þad, ad GUd vilie bœnheyra þig?

Fyrst þar af, ad hann hefur lofad þvi med Eide, og kann þad þess vegna med eingu mote ad bregdast, Johan. 16, 23. 14, 13.

Þar næst, er hann svo giœskurijk-

skurijskur og myskunsamur af Nattarunne til, ad hann getur ey lated neiñ sinjande frau sier fara.

I þridia mata, leggur minn Endurlausnare JEsus Christur til med mier, og bidur fyrer mig.

I fiorda mata, er hañ minn astrijkur Fader, eñ eg hans kiærkomed Barn, sier hann þvi aumur at mier, sem einn liknsamur Fader at Barne sijnu.

Bregst þad nu alldrei, ad GUD bænheire, þegar hann er rettelega bedenn?

Alldrei bregst þad; þvi annadhvort tekur hann i burtu Kvolena, eda hann mijker hana, eda i þridia mata, gefur Huggun og Poleñmæde: Og stundum skedur þad, ad hann gefur betra, eñ þad, sem hann er umbedenn.

Hvad

Hvad kemur til þess, ad Gud dregur stundum svo leinge undan Hiælp-ena, og bænheyrer ecke strax þæa Gudhræddu?

Þar eru til margar Ordsaker; Fyrst vill hann reina þar med, hvort þeir vilie ey ad sijdur hallda sier vid sig.

Í Annan mata, vill hann giora þeirra Bæner enn þæa heitare og sier þægelegre.

Í Þridia mata, vill hann hreinsa og efla þeirra Trw og Þolenmæde.

Í Fiorda mata, vill hann leida þeim betur fyrer Sioner drygdar Synder, og ad þeir hafe med þeim forþenad soddan Und-anndraatt Bænheyrslunnar.

Í Fimta mata, vill hann med so laanggiædum Ellde Mot-lætinganna, eyda þeim Sora Naanglætesens, sem i þeim bijr.

J siotta mata, so ad Hialp-enn, þegar hun kemur, verde minnesstædare, og betur þeck-ud: þvi þad sem vier fauum sli-ott, þvi gleimum vier slioott.

J siounda mata, lætur GUd sijn Børn opt leinge þiast, so ad adrer styrckest af þeirra Dæme; þvi þegar vier siaum, hvad þeir heilegu hafa utstad-ed, med Þolenmæde, þa leid-ustum vier til, ad umbera hellð-ur Motlæted med godu gede.

Hvad eiga Menn þa til ad giora, þeg-ar GUd dregur so undan Bæn-heyrsluna?

Þeir eiga, epter Raadum Christi, og Dæmi Eckiunnar, sem leitade Hialpar hia þeim rang-lata Domara, þar til ad hann vard vid, ad halldа afram i Bænenne; Þeir eiga ad knija a Naadar-dyrnar med audmiskt

eins

eins og Kanverska Kvinnan, og bidia innilega.

Pad er stor Skrwsun, ad kveina og kalla lœngsamlega til Guds i Neydenne, og fœa eingva Hugsvolun?

Vijst er pad stoor Skrusun, enn pad hafa po orded ad reina marger GUds bestu Astviner Job, David, Asaph, Jeremias og adrir. Job. 9, 16. 30, 20. 21. Psal. 13, 1. 2. 79, 4. Thren. 1, 16. 2, 8.

Eru pad nu halldenyrde fyrer GUd, ad lauta sijn Born so leinge emia; Enn hann hefur sagt og lofad?

Pad skal ske; œdur enn peir kalla, vil eg andsvara peim, og œ medan peir eru enn ad tala, vil eg bœnheyra pœ. Es. 65, 24.

Vijst er GUd halldenn-ordur i ollum sijnum Lofunum, eiñen i pessu, pvi petta Fyrerheit, œ ad skiliast um vijst Aform,

og

og liw fan Vilia Guds, til ad bænheyra, og kemur efunarlauſt framm, þegar Mannenum beſt hagar, og maa þeſs vegna hughreiſta hann um Bænheyrſluna.

Þar med bænheyrer GUD þraalega ſijn Born, ſtrax ſem þau kalla, og morgum veiter hann ſijna Bleſſan aadur enn þeir bidia.

Hvar fyrer verda ſumer Menn auldungis ecke bænheyrder?

Fyrſt og fremſt þeſs vegna, ad þeir lifa i Jdrunarleiſe, og þo þeir kanneſt ſtundum vid Synder ſijnar, þaa lauta þeir þo ey af þeim, þvi kunna þeir og ecke bænheyrder ad verda.

Þeir bidia ecke i Nafne JEſu Chriſti Forþenuſtu;

Ecki andacktuglega;

Hallda ecke aaframm i Bæn-enne;

Þeir

Þeir bidia um þad, sem þeim er o-þarflegt, edur skadlegt;

Þeir hafa ecke helldur Traust ad Gude um Bænheyrsluna, og eru efasamer.

Sacramenten.

Hvad morg eru Sacramente Nya Testamentesens?

Tvo: Skijrnarennar, og Altaresens.

Voru þau morg i Gamla Testamentenu?

Þau voru og so tvo: Umskurnen og Pœskalambed.

Hvad utheimtest til fierhvors Sacramentes?

Fyrst Befalning Guds, ad soddan Handtieran skule brukaſt i Christilegre Kyrkiu.

Þar

Þar næst, tvennslags Efne, Himneskt og Jardneskt, er Guds Ord samteinger.

I þridia mata Fyrerheit Guds, um andlega og eilifsa Blessan, þeim til Handa, sem þau rettelega bruka.

Til hvors þena Sacramentenn?

Þau eru kroptug Medol Guds, fyrer hvor hann meddeiler oss sinne Naad, og innsiglar hana hia oss.

Þar nærst uppvekia þau og styrkia Truna i Hiartanu um Fyrergefningu Syndanna.

I þridia mata; adgreina þau Christna Menn fra Tyrkium og Heidingium.

Sacra-

Sacramentum Skijrnarinnar

Fyrsta Spurning.

Hvad er Skijrn?

Svar?

Skijrnen er ecke einsamallt Vatn, helldur er hun pad Vatn, sem saman er reirt og bunded med Guds Bodorde, og med Guds Orde er samteingt.

Hvert er pad Guds Ord?

Pad vor HErra JEsus Christur sagde Matth. 28. Cap. Fared ut um allann Heimenn, og kenned ollum Piodum, og skijred pær,

i Nafne Fodur, og Sonar, og Anda Heilags.

Aunnur Spurning.

Hvad stodar oss og veiter Skijrnen?

Hun utvegar oss og veiter Fyrergefning Syndaña, og frelsar oss frœa Daudanum og Dioflenum, og gefur peim ollum Eilijfa Sœluhiœlp, sem trwa pvi, sem Ordenn GUds og Fyrerheitenn lofa.

Hver eru pau GUds Ord og Fyrerheit?

Pad, vor HErra JEsus Christur seger: Marc. 16. Cap. Hver hann trwer og

verdur skijrdur, sa skal holpenn verda, enn hvor hann ecke trwer, sa skal verda fordæmdur.

Pridia Spurning.

Hvornen ma Vatned orka so veglegra Hluta?

Vatned ma alldrei slijks orka, helldur veiter pad Guds Ord, hvort ad er i Vatnenu edur med Vatnenu og Truenn, hvor ad slijkum Guds Ordum i Vatnenu trwer; Pviad fyrer utan Guds Ord, er Vatned einsamallt Vatn, og eingen Skijrn, en pegar Guds Ord samlagast Vatnenu, pa er pad Skijrn, pad

er: nædarfullt Lijfsens-Vatn, og Endurgetningar-Laug i Heilogum Anda, so sem Pæll Postule seger til Tit. 3. Cap. Fyrer þann Endurgetningar Vatns-Sæ, og Endurnijan Heilags Anda, hverium hann hefur gnooglega uthellt yfer oss, fyrer JEsum Christum vorn Lausnara, so vier rettlæter fyrer hanns Næd, yrdum Erfingiar eilijfs Lijfs epter Vonenne, þesse Ord eru sonn og trwanleg.

Fiorda Spurning.

Hvad merker hvilijk Vatns Skijrn?

Hun merker það, ad sæ hinn

hinn gamle Adam æ i oss daglega ad dreckiast og deydast, fyrer sanna Idran og Yferbot, med ollum Syndum og vondum Gyrndum: Sijdan daglega framkoma, og upp aptur rijsa einn nijr Madur, sæ ed lifa skal i Rettlæte og Hreinleika, fyrer Gude æfenlega.

Hvar stendur pad skrifad?

St. Pæll seger til Rom. 6 Cap. Vier erum Jardader med Christo fyrer Skijrnena i Daudann, ad lika so sem Christur er uppvakenn fræ Daudum, fyrer Dijrd Fodursens, so eigum

vier ad gænga i Endurnyungu Lifsdaganna.

Hvor hefur innsett og stiptad Skijrnena?

GUd sialfur, og sierdeilis GUds Sonur JEsus Christur.

Med hvorium Ordum?

Pessum: Fared ut um allann Heimenn, kennid ollum þiodum &c.

Var Skijrnen handtierud fyrrenn Christur gaf ut þessa Befalning?

Ja, þvi Johannes Baptista skijrde fyrstur Manna, epter GUds Avijsan, sijdan liet Christur einnen sijna Læresveina skijra.

Er margslags Efne Skijrnarennar?

Thenn-

Tvennslags: Himneskt, og Jardneskt.

Hvort er pad Himneska?

Heil. Ande.

Hvort er pad Jardneska?

Vatned.

Hvornen sameinast pesser tveir Hluter i Skijrnenne?

Pad skedur fyrer Orded, sem sa framfærer af Halfu GUDS, sem skijrer.

Hvada Ord er pad?

Petta: Jeg skijre pig i Nafne Fodur og Sonar og H. Anda.

Giorer Vatnsens Yferdreifing nockra Skijrn, ef Orded styger par ecke med?

Ney: Fyrer utann GUDS Ord, er Vatned einsamallt Vatn, og eingen Skijrn.

Hvad Gagn hefum vier af Skijrnenne?

Fyrst giorer Gud einn Sattmala vid oss i henne.

Par næst, odlustum vier i henne Trwna, og verdum Endurfædder.

I pridia mæta frijar hun oss fra miklu illu, og utvegar oss miked gott.

Fra hvorin illu frijar Skijrnenn þig?

Fra Syndenne, Daudanum og Diofflenum.

Hvad gott utvegar hun þier?

Eilijfa Sæluhiælp.

Hvornen kann Skijrnen ad verka allt þetta?

Pad skedur fyrer Trwna, sem vier odlustum i henne; þvi hvor hann truer, fær Fyrergefning Synd-

Syndanna; Hann er frij fraa Daudanum og Diofflenum; Hann odlast og einnen eilijfa Saluhialp.

Fraa hvada Dauda verdur þu frij fyrer Skijrnena?

Þeim eilijfa Dauda.

Verda þeir þau aller frijer fraa eilijfum Dauda, sem skijrder eru?

Ney.

Hvar af kemur þad?

Þvi þeir trwa ecke a JEsum Christum. Hvor hann ecke truer, sa skal fortapast, seger hann sialfur.

Hvorin lofade GUd þier, i þeim Sattmaala, sem hann gierde vid þig i Skijrnenne?

Fadereñ lofade, ad vera mier milldur og myskunsamur; veita mier þœ bestu Forsion i ollum Efnum; Bœnheyra mig i Neydenne; vardveita mig fyrer Diofleenum og allre Olucku; og taka mig um sijder til sijn i eilijft Lijf.

Sonurenn lofade, ad hlutast til med mier i ollu Godu; og vera minn Fyrerbonar-madur hiœ Fodurnum.

Heilagur Ande lofade, ad vera minn Leidtoge og Lœremeistare, og hugga mig i ollum Krosse og Motgœnge.

Hvoriu

Hvorin hefur þu lofad Gude i Skijrnenne?

Jeg hefe lofad honum ad fræfælast Diofulen, og siæa vid Syndum og Glæpum.

Þar næst, ad hafa retta þecking a Gude, og hans Velgiorningum, epter hans Orde.

Jþridia mæta, ad ottast hann og elska af Hiarta, og vera honum hlijdenn alla mijna Lijfdaga.

Jfiorda mæta, ad æakalla hann, bæde i Medlæte og Motlæte, og setia allt mitt Traust til hans, med þolenmæde, i ollum Hormungum.

Hefur þu hallded þetta allt, sem þu lofader Gude i Skijrneñe?

O ney; Helldur hefe eg, þvi midur, margfalldlega geinged afvega, og rofed mijna Skijrnar lofun.

Hvada Huggun kantu þa framar ad hafa af þinne Skijrn?

So lenge, sem eg life, kann eg ad hugga mig vid hana, þviad sæ Sættmæle, sem GUd giorde vid mig i Skijrnenne, er so æsigkomen, ad nær eg giore Jdran og endurbæte mig, þa vill hann fyrergefa mier Synder nar, og unna mier allra þeirra Giæda, sem hann mier i Skijrnenne lofade.

Hvar af veistu soddan?

Af

Af augliosum Guds Fyrerheit um, þvi hann seger: Nær sem sa Synduge snijr sier fra sijnum vonda Vega, þa skal hañs Syndar ei framar minst verda Ezech. 33, 11. Hann lætur og boda mier i Aflausnenne Fyrergefning allra minna Synda, og meddeiler mier svo þar uppa Lijkama og Blod sijns Sonar, i Kvolldmaltijdar Sacramentenu.

Skal madur þa a hvorium Dege laata sier koma i hug sijna Skijrn, og Skijrnar Saattmala?

O ja, þvi þar af hefur hann miked gott.

Hvad er þad?

Fyrst styrckest hans Trw þar af um Guds Fyrerheit og Naudar Velgiorninga.

Þar næst, verdur hañ a minntur daglega um sialfs sijns Skylldu.

A hvada Skylldu minner Skijrnen þig?

Ad dreckia þeim gamla Adam, sem i mier rijker, med daglegre Jdran og Yferbot, eñ lœta aptur, i hans stad, vaxa og prooast þann nya Mannen.

Hvad meinar þu fyrer þañ gamla Adam, er stundum nefnest sa gamle Madur?

Spillta Nœtturu, med allskins Syndum og vondum Girndum.

Hvad meinar þu fyrer þann Nya Mannen?

Þa Lijfsens Krapta, sem GUD hefur Mannenum gefed i Skijrnenne til hins goda, hvorier daglega skulu

lu æfast, med betrunLifnadarens.

Hvørnen tala Frædenn hier um?

Sæa gamle Adam, æa i ofs daglega ad dreckiast og deydast, fyrer Idran og yferbot ꝛc.

Hofum vier nockra Samlijking hier uppæa i Guds Orde?

Ja, þvi St. Paull segier: Vier erum jardader med Christo, fyrer Skijrnena i Daudann ꝛc.

Er þad svo naudsynlegt, ad skijra Ungbornen?

Ja, þvi so sem Ungbornen voru umskoren i gamla Testamentenu, so eiga þau og eiñen ad skijrast i þvi nya. Þar med skipar Christur, ad skijra allar þioder,

þioder, þess vegna og lijka Ung-
bornenn.

Fæa Bornen Truna i Skijrnenne?

Jæa; þvi Christur seger, ad Bornenn trwe aa sig Korn-ung, Matth. 18. v. 6.

Hann seger og einnen, ad þeim heire til GUds Rijke; Og hann hefur stora Vel-þocknan aa þeim, þar fyrer trua þau, þvi aan Truarennar, er omogulegt Gude ad þocknast. Hebr. 11, 6.

Hvad helldur þu um Christenna Manna Born, sem ecke hliota Skijrn?

Jeg helld þau verde saaluholpen.

Hvor Rsk kantu ad færa þar til?

Med þvi ad þeirra Forellðrar, og GUds Sofnudur bidia fyrer þeim til Drottens, þa aumckar hann sig yfer þau, vegna Christi Medalgongu, og gefur þeim Truna, eins og Johan-

ni

ni fordum inneluktum i Moodurlijfe, þvi hann vill ecke aneinn af soddan Smælingium tapest. Þar med lofar og eiñen vor HErra, ad hann vilie vera GUd truadra Manna, og þeirra Sædis, hvor hans Lofun ad endelega hlijtur og so ad koma fram a þessum Vesalingum, fyrer hvorra Synder, ad Christur hefur fullu betalad. Hitt skylde eingen meina, ad GUD, sem hiartanlega girnest allra Manna Velferd, og hrærest af Myskun yfer oss, sem einn æstkiær Fader, hann mune taka Lijfed af sinna Barna Bornum, so þau fyrerfarest.

Þó seger Christur, ad sa sem eige verde endurfæddur fyrer Vatn og Anda (þad er, fyrer Skijrnena) hann kunne ei ad inngaanga i GUds Rijke?

Þetta a ad skiliast um þau sem forakta Skijrnena, eñ ecke hina,

hina, sem henne kunna ecke ad nœa.

Hvor lijkende færer þu þar til?

So sem ad Hootun Fordœmingarennar yfer þeim O-umskornu i gamla Testamentenu, naude ecke til þeirra Barna, sem ei urdu umskoren, fyrer þann attunda Dag, sokum hastarlegs Dauda; So nær og ecke audurnefnd Hotun Christi, til þeirra Barna i Nya Testamentenu, sem ei kunna ad skijrast vegna hastarlegs Dauda. Nu er þad augljost, ad Børneñ i Gamla Testamentenu, bœde þau sem Pharao liet deyda o-umskoreñ, og þau, sem i Eydemørkenne dou, og Herodes Barnamordinge liet drepa, þau hafa oll orded sauluholpeñ. Og þad meira er, ad David var fullvijs um Velferd sijns Barns, sem þo var geted i Hordome, og do o-umskored:

þvi hañ seger: Eg fer til þess, eñ það kemur ey til mijn aptur, 2 Sam. 12, v. 23.

Hvornen kunna Forelldrarner ad leggia þann besta Grundvoll til sinna Barna Velferdar?

Med Bænenne; ef þau andvarpa til GUDs o-aflætanlega þeirra vegna, so vel æ medan Moduren ber þau fyrer sijnu Lijfe, sem eptter það þau eru fædd. Hvor hann gisrer sier það tamt, sem eitt Handverk, ad bidia Gud, og ungæangast daglega hiæa honum med það sama, hann fær allt hvad hugurenn vill til mælast. Þvi Drotten er nælægur ellum þeim sem hañ æakalla, ellum þeim, sem hann af Alvoru æ kalla, hann gisrer hvad hiner Gudhræddu bidia, hann heyrer þeirra Kall og hiælpar þeim. Psalm. 145, 18. 19.

Nu

Nu ef Barned er daudsiukt, þá þad kemur á Klædenn, enn Presturen kañ ei so sliotlega ad nálst, hvad skal þá til giora?

Þá má Yfersetukonan, edur hinn skickanlegaste madur, sem nálægur vera kann, skijra Barned, eins og þegar Zephora fordum umskar sinn Son.

Hvada Adferd og Formála skal þá brukast?

Sá sem skijrer, skal kalla nálæga menn til Vitnis, taka svo hreint Vatn, og ausa litlu af því med hende sinne yfer Barnsens Hofud þrisvar sinnum; vid þá fyrstu Adreifingu skal hann nefna Barned, og tala þessum Ordum: N. Jeg skijre þig, i Nafne Fodur, (vid þá adra Adreifingu) og Sonar, (vid þá þridiu Adreifingu) og H. Anda.

Hvar

Hvar til þenar su Særing, sem Prestarner bruka i Skijrnenne?

Hun aa ad vera so sem annad Maalverk til ad leida þeim, sem nærstadder eru, fyrer Sioner, þann Syndarennar Þrældom, i hvorium Diofullenn helldur Barnenu fongudu, aadur enn þad skijreſt.

Þar næſt, aahun ad vera ein Aminning um krøptuga Verkan Skijrnarennar, ad Barned, fyrer hana, leiſeſt af vallde myrckrana, og Diofulſens Yfirdrottnan, enn færeſt i Rijked Chriſti.

Um Liklavallded, Skriftamaleñ og Aflauſnena.

Hvad er þad, ſem kallaſt almennelega Likla-vallde i Chriſtelegre Kyrkiu?

Þad er, ein andleg Makt edur myndugleike, Keñedomenum gefenn af Chriſto, til ad uppliuka

Rijke

Riſke Himnanna fyrer ſannyðrande monnum, med þeim leiſande Likle; enn apturlæſa þvi fyrer yðrunarlauſum, med þeim bindande Likle.

Hvad meinar þu fyrer þann Leiſande Likel?

Aflauſnena.

Er Aflauſnenn margfolld?

Tvefolld: Heimugleg og Openberleg.

Hvad er heimugleg Aflauſn?

Heimugleg Aflauſn er þad, þegar Ordſens þenare bodar þeim einslega Fyrergefning Syndanna af Guddomlegum myndugleika, vegna JEſu Chriſti Forþenuſtu: ſem giort hefur ſijna heimuglega Jaatning.

Hvad er opinber Aflauſn?

Þegar einn Stor-ſyndare verdur opinnberlega afleiſtur Soſnudenum aheyrande.

Hvar-

Hvar fyrer kallast Aflausnen leisandi Likill?

Siaulfur Christur kallar hana svo, því med henni leiseſt madurenn af fiotrum Syndanna, og med henni verdur fyrer honum under eins upploked Riki Himnanna og Helvijti apturlæſt, so sem med ödrum Likli.

Hvornen á sa ad vera aflagkomen, sem skal afleisaſt?

Hann skal fyrſt vita, ad giora gooda Grein á þeim Lærdomi og Truar-Artikulum, sem i Fræðunum standa, og skilia vel þeirra hellſta inntak, Merg og Meining.

Þar næſt, skal hann hafa alvarlegt Angur og Trega fyrer Syndernar, og treiſta

Gudi

Gudi um þad efunarlauſt, ad hann fyrergiefi ſier þær, þegna Chriſti Forþenuſtu og Fyrerbonar.

Í þridia mœta, ſkal hañ œfetia ſier alvarlega ad endurbœta ſinn Lifnad.

Í fiorda mœta, ſkal hann vidurkenna ſijnar Synder med audmijkt fyrer Gude, under Preſtſins Heyrn.

Hvad meinar þu fyrer þann bindande Likel?

Bannfœringena.

Er Bannfœringenn margſlags?

Tvennſlags: Su minni og Stœrri.

Hvad er ſu minne Bannfœring?

Hun er Utſetning heirra Manna, ſem drygt hafa openbera glœpe, fra Brukun Drottinnlegrar

Kvolld-

Kvøldmaaltijdar, um vissann Tijma.

Hvad er su stærri Bañfæring?

Hun er Burtskufun peirra, sem med pverwd hallda aafram i hneixlanlegum Lifnade, fra Samfielagskap Guds Safnadar, og Afhending Diosflenum i Vald, so peir straffest odrum til Epterdæmis, skamest sijn pess helldur, og snwi aptur a rettann Veg.

Hvar fyrer kallast Bannfæringen bindande Likell?

Vor HErra nefner hana svo, af pvi, ad med henni verda pverudarsamer Glæpamenn setter i hardare Bønd pess andlega Straffs, og fyrer peim verdur Himnarijki aptur læst, enn Helvijti upploked.

Truer pu, ad GUds Orda penurum sie gefen soddan Makt

af Gude; ad þeir meige fyrergefa mønnum Synder, og banfæra þæa?

Jæa, þvi trui eg, þvi Christur segest muni fæa Petri i hendur Likla Himnarijkis, og hvad hann og hiner Læresveinarner binde æa jordu, þad skuli æa Himnum bunded verda, og hvad þeir leise æa Jordu, þad skuli æa Himnum laust verda. Og i odrum Stad seger hann til þeirra. Hvorium hellst þier fyrergefed Syndernar, þæa eru þær þeim fyrergefnar, og hvorium hellst þier aptur hallded þær, þæa eru þær þeim aptur halldnar. Joh. 20, v. 23.

Mu

Mun þad og so eiga heima hiæ
fœtækum Prestum æ þessum
Dogum, ad þeir meige fyrergefa
Synder, eins og Postularn-
er, og apturhalda
þeim?

Vissulega: því Uppbygg-
ing Safnadarens, sem sked-
ur og so fyrer retta Hand-
teran Liklavalldsens, er eins
æ þessum Tijmum falenn æ
Hendur audvirdelegum
Prestum af Christo, sem
Postulunum fordum Da-
ga; og eins eru þeir Raads-
menn yfer Guds Leindar-
domum, og Postularner vo-
ru.

Fœ þeir nu aller Fyrergefning Synd-
anna hiæ Gude, sem Presturen
afleiser, hvornen sem þeir
eru æ sig kommer?

Langt fiærre, helldur þeir einer, sem eru med Sañydrande og trundu Hiarta: eñ þeir ydrunarlausu og Volgu, sem hvorke eru heiter nie kallder, þeir blijfa samt i sijnum Syndum, under Guds Reide, hvad opt sem þeir verda afleister af Mønnum.

Hvorier eru þeir, sem vor HErra gefur þann Titil, ad þeir sieu Volger, enn hvorke heiter nie kallder, og vilie hann þvi utskirpa þeim af sijnum munne?

Þeir sem ad syna Skin Gudræcknes og Meinleises hid ytra; enn hafa þo Vondann, eda Daufan og Dædlausann Mañ ad geima: þykiast byrger af øllu Goodu, enn eru þo bersnauder, og Andstygd fyrer Gudi, þvi þeir færa hønum aungvar þægelegar Foorner, nie hilia sijna Bygdan med Rettlæte JEsu Christi, þesser verda seinne enn

Toll-

Tollheimtumenn og Putur ad komast i Guds Rijke.

Er þad þœr Meiningen um Aflausnena og Banned, ad Kennemennerner opinbere þad einasta fyrer mønnum, og segi frœa þvi, sem Guð framm-kvœmer i soddan Efnum?

Ney: helldur eru þeir Guds fullkomleger Umbodsmenn, og hafa sannarlegt Vallð, af honum gefed, til ad fyrergefa Syndernar og aptur ad hallda þeim, so sem hann gjørde þad sialfur, þvi hann talar og einnen fyrer þeirra Munn.

Hvar fyrer brukast heimugleg Aflausn og Skriftamœl i Christelegre Kyrkiu?

Fyrst svo, ad Guds Orda þenare kunne af Jattningu þess, sem skriftast, ad fœa Vissu um hans sanna Ydran og Tru a JEsum Christum, sem og Aform ad betra Lifnadenn.

Þar næst, svo ad hvor einn kunne ad læta i Ljose fyrer Prestenum einslega, hvad hanns Samvisku sierdeilis sturlar, og fæ svo Lækning þar vid af henum ut af GUDS Orde, og Huggun, med Fyrergefningu Syndanna.

I þridia mæta, eru heimugleg Skriftamæl naudsynleg, so ad Keñemaduren fæe þar med hentugt Tilefne, ad fræda og leidrietta þæa Ungu, og breisku, i þvi, sem kann ad vera aafatt fyrer þeim.

Sacramentum Alltaresens.

Fyrsta Spurning.

Hvad er Sacramentum Alltaresens?

Sacra-

Sacramentum Alltaresens er sannarlegt Holld og Blod vors Drottens JEsu Christi, under Braude og Vijne, af honum sialfum JEsu Christo, innsett, oss Christnum Monnum til ad eta og drecka.

Hvar stendur pad skrifad?

So skrifa peir Heilogu Gudspiallamenn: Matthæus, Marcus, Lucas og St. Pall.

Vor HErra JEsus Christur, a peirre Nott, sem hann forrædenn vard, tok hann Brauded, giorde Packer, og braut pad, og gaf sijnum Lære-Sveinum

og sagde: Taked og etid, pad er minn Lijkame, sem fyrer ydur verdur gefenn; giored pad i mijna Miñing.

Somuleides epter Kvolldmæltijdena, tok hañ Kaleikenn, giorde Packer, gaf peim hann og sagde: Drecked aller hier af, pad er Kaleikur hiñs Nya Testamentis i mijnu Bloolde, sem fyrer ydur wthelleft, til Fyrergefningar Syndanna, so opt sem pier giored petta, drecked pad i mijna Minning.

Aunnur Spurning.

Hvad stodar oss med soddan Hætte, ad eta og drecka hier af?

Pad

Pad utvijsa mier pesse Ordenn, sem hier standa: Fyrer ydur gefst og uthelleſt til Fyrergefningar Syndanna, þvi ad sonnu veiteſt oſs og gefst, fyrer pesse Ordenn i Sacramentenu, Syndanna Fyrergefning, eilijft Lijf og Sœluhiælp, þviad hvar Syndanna Fyrergefning er, þar er og einnen Lijfed og Sœluhiælpenn.

Pridia Spurning.

Hvernen kann Lijkamleg Berging ad veita so mikla Hlute?

Berging Brauds og Vijns veiter þad i ongvan Mœta, helldur þau Ord-

enn sem hier standa; Fyrer ydur gefst og uthelleſt til Fyrergefninga: Syndanna, hvor Ord ad eru hiæ Lijkamlegre Bergingu, so sem eitt Hofudsticke i pessu Sacramente, og hvor sem pessum Ordum truer, hann odlast allt pad, sem pau innehallda og uppæhlioda, sem er Syndanna Fyrergefning.

Fiorda Spurning.

Hvor neyter pessa Sacramentis maklega?

Ad fasta, og sig lijkamlega par til ad bua, er ad sonnu god ytre Sidseme, enn sæ er sannarlega maklegur

legur og velskickadur, sem Truna hefur i þessum Orðum: Fyrer ydur gefst og uthelleſt til Fyrergefningar Syndanna: Enn hvor hann ecke truer þessum Orðum, og efar þau, sa er omaklegur, þviad þetta Orded, Fyrer Ydur, krefur fullkomlegar Truar i Hiartanu.

Hvad er Sacramentum Alltaresens?

Þad er sannarlegt Hold og Blod vors Drottens JESU CHristi, under Braude og Vijne.

Hvor hefur þad innsett?

HErran vor JESUS CHristur.

Hvar fyrer nefneit þad Kvöld-Maaltijd?

Vviad Christur innsette þad seint um Kvölld, þa somu Nott, sem hann var forrædenn.

Handa hverium innsette Christur Kvölldmaaltijdar Sacramented?

Handa ollum Christnum Monnum, sem kunna ad profa sig rettelega, og jata sijna Tru.

Er margfalldt Efne Drottenlegrar Kvölldmaaltijdar?

Tvofallt: þad eina er Jardneskt og synelegt, anad Himneskt og osynelegt.

Hvort er þad Jardneska?

Braud og Vijn.

Hvort

Hvort er það Himneska?

Holld og Blod Christi.

Skedur þá nockurt Sambland Braudsens og Vijnsens, við Holld og Blod Christi i Sacramentenu, edur snuast þeir jardneſku hluterner i þá Himneſku?

Ney; Hvorugt, heldur sameinest Holld og Blod Christi nákvæmlega við Braud og Vijn.

Hvornen skedur það?

Það skedur fyrer dásamlegann Guds Krapt, þegar Keñemaduren helgar Braud og Vijn med Drottenlegre Bæn, og framburde Innsetningar-Ordanna.

Hvad medtekur þu i Drottenlegre Kvolldmáltijd?

Jeg medtek þar med Braudenu, sannarlegann Lijkama JEsu Christi, og med Vijnenu, sannarlegt Blood JEsu Christi, sem þar offradur fyrer mijnar Synder á Krossenum, og er nu til Guds hægre Handar i ómælanlegre Dijrd og Vegsemd.

Hvar af veistu soddan?

Af sjálfs JEsu Christi eigen Ordum, so hljodande: Taked og eted, þad er minn Lijkame: Item drecked aller hier af, þad er mitt Blood.

Kunna Ydrunarlauser menn, og so ad medtaka Lijkama og Blod JEsu Christi i Sacramentenu?

Já,

Jæ, so marger sem med-
taka þad blessada Braud
og Vijn af Prestsens Hen-
de, so marger verda hlut-
takande Holldsens og Blod-
sens Christi, hvornen sem
þeir eru æ sig komner.

Hvad bera þeir wr bytum, sem
medtaka Holld og Blood
Christi overduglega?

Ecke annad, enn Guds
hefndar Reide og yferhæng-
ande Straff, þvi þeir verda
seker vid þad, af þvi þeir
giora ecke greinarmun æ
Drottens Lijkama.

Verda þeir þæ aller fordæmd-
er, sem medtaka Sacra-
mented overduglega?

Þeir sem ad giora sann-

Ydra

Yoran, og endurbæta sig, þeir fá hiá Gude Fyrirgefning þeirrar Syndar, sem allra annara.

Hvernen eru þeir at sig komner, sem medtaka Holld og Blood Christi overduglega?

Þeir eru ad øllu otilreiddir, hafa eckert Angur i Hiartanu fyrer Syndernar, eckert Traust til Guds um Syndanna Fyrirgefning, og eckert Aform, ad betra og bæta sinn Lifnad.

Hverier medtaka Lijkama og Blood JEsu Christi verduglega?

Þeir, sem sig hafa ædur þar til vel og vandlega bued. Hvern-

Hvørnen ætt madur ad bua sig til Sacramentesens?

Fyrst hid itra i lijkamlegan mætta; þar næst hid iñra uppá andlega Vijssu.

Hvørnen ætt sætt itre Tilbuningurен ad skie?

Fyrst med Sparneitne og Fostu; Þar næst audmiukre Hegdan og Umgeingni.

Hvar til þenar soddan utvortis Tilbuningur?

1. Til ad uppvekia hiá oss andlegt Hungur og þorsta epter þeirre himnesku Fædunne.

2. Ad giora oss hentugre til Bænarennar, og Gudi þacknæmilegri, sem stendur i gegn

i gegn dramblætum, enn gefur þeim lijtilætu Ræd.

Kann þesse lijkamlege Tilbuningur ad giora oss verduga til ad medtaka Holld og Blood Christi?

Ney, aungvaneigen; helldur orvar hann ad eins og upptendrar i oss nockra Gudrækni; enn fyrer þann andlega Tilbuningen verdum vier einasta verduger Bordgester JEsu Christi.

Hvørnen ær Madur ad bua sig til Drottenlegrar Kvølldmæltijdar uppæ andlega Vijsu?

Hann æ fyrst, ad profa og ransaka sialfan sig.

Þar næst, ad giora Greinarmun æ Drottens Lijkama.

J

I þridia mata, ad endurminnast og umþeinkia Christi Dauda.

Hvad er þad, ad profa og rannsaka sialfan sig?

Þad er, ad dæma um þad i Huga sijnum, hvort madur þecke sig syndugan ad vera.

Hvad hann hafe med Syndunum forþenad, sem er, Guds Reide og eilijfar Kvaler.

Hvort hann hafe Angur og Trega i Hiartanu fyrer Syndernar.

Hvort hann hafe Traust til Guds, um Fyrergefning Syndanna, vegna Christi Forþenustu. Hvort

Hvort hann hafe fullkomen Asetning ad betra og bæta sinn Lifnad.

Hvad er pad, ad giora Greinarmun a Drottens Lijkama?

Pad er, ad gænga til Mæltijdar Drottens med stærri Andakt og Gudræknе, enn til almennelegrar Mæltijdar, og peinkia um pad, ad Madur medtekur par sialfs Guds eigen Lijkama og Blood, sem bored hefur Synder Veralldarennar, og gefenn var i Daudann fyrer ofs.

Hvad er pad, ad endurminnast og umpeinkia CHristi Pijnu?

1. Ad peinkia um pad, med stoꝛre Andackt og dœdst ad pvi mikelega, ad JEsus Christur elskade oss so heitt, ad hann gaf sitt Lijf ut fyrer vorar Synder.

2. Ad lofa hann og prijsa med innelegu Hiartans Packlæte, fyrer pann stora Velgiorning, og alla adra.

3. Ad lœta Yfervegan Christi Dauda, og allra hans Velgiorninga gœnga sier svo til Hiarta, ad Madur par fyrer œstunde, honum til Hlijdnes og Pocknunar, ad deya frœ Syndunum, lifa Rettlœtenu, fyrergefa Nœunganum hans

Avird-

Avirdingar, og umbera Krossenn med Poleñmæde.

Hvada Gagn hefur þu af Medtekningu Líkama og Bloods JEsu Christi i Sacramentenu?

Fyrst, stirckest mijn veika Tru þar med, so eg verd fullviss um Fyrergefning Syndanna.

Þar næst, innlijfast eg med þeim hætti mijnum Endurlausnara JEsu Christo, og fæ til hanns brennandi Elsku.

I þridia mæta, upporfast eg til ad endurminnast enn þá framar hans Pijnu og Dauda, og þacka honum fyrer hana.

J

I fiorda mœta, eykst og stadfestest i mier Kiærleike til Nœungans.

I fimta mœta, verd eg vissare um mijna Upprisu œ sijdasta Dege.

Epterfylgia nockrar Bœner, sem Bornen eiga ad lœra strax epter Fræden.

Bœn sem lesast skal, œdur enn Bornen eru yferheyrd i Kyrkiunne.

Þu myskunsame Gud, sem sagt hefur og seger enn i Dag; Leifed Bornunum til mijn ad koma: Þu sem kallar þau med Lærefedranna Raustu, segiande: Kome hier Born, jeg vil kenna ydur Otta Drottens! Sicœ, vier komum i Dag, framm fyrer þitt allraheilagasta

agasta Auglit; Med vorum Vørum, til at lofa þig, med vorum Munne; til ad giora Reikningskap fyrer þad Ord, sem vier lært høfum; fyrer þa Tru, sem i oss er biriud: vier komum ad svara til Spurninga; til at vaxa og hefiast i Naadenne; vier komum til ad heidra vorn Fod ur æa Himnum, og ad gledia vora Forelldra hier æa Jørduñe, og ålla þau, sem heyra til vor. O Hiartans Fader! vier bidium, fyrer Saker þijns Heilaga Barns JEsu; vert oss þijnum aumu Børnum naadugur; burttak vorar Synder! Hreinsa vorar Varer og vorar Sauler; þinn goode H. Ande leide oss i allann Sannleik: Gef oss, O! GUD, Skinseme til ad svara; Epterlaungan til ad læra; Hiørtu til ad vardveita, þad vier lærum! Laat oss aukast i Trunne,

og

og adra, sem naalæger eru, uppbyggiast þar af, uppa þad, O GUd, ad þinn Sofnudur vare i þvi hinu goda, og HErrans Lærdomur uppfille Landed. O Fader, bænheyr oss i Nafne þijns elskulega Sonar JEsu Christi, Amen.

Bæn epter Yferheyrslu Barnana i Kyrkiunne.

Lof, Heidur og Æra sie þier, O! GUd vor Fader! O JEsu, vor Endurlausnare! O! Verduge H. Ande, vor Huggare! sem hefur i Dag hefgad oss fyrer Lærdom þijns Heil. Ords, og lagt Krapt i Munn þinna omyndugu Barna, til ad vidurkenna þitt Nafn, og ad kunngiora þinn margfalda Vijsdom; Gef oss Lucku og Blessan, O! GUd, til ad koma tilsamans, med soddan slag, og ad aukast alltijd meir og

meir i þijnum Bodordum og Lærdome: Vertu med oss, þar til vier sofnustum hier aptur til samans fyrer þijnu Auglite: Þijn Tilsion vardveite oss; þiñ H. Ande stiorne oss, ad vier, so sem smæ Vijnber, mættum uppfyllast med allskins himneskre Blessan, og, so sem Plontunar kvister, rotfestast og styrkiast i GUds Nærd og Kiærleika. Bleſſa þu, Drotten, og vardveit Kongen, og þad Konunglega Hus, bleſſa þu vort Fodurland med Frid og Groda, med Heilbrigde og Rettlæte: Lina þu Hormum þeirra sorgfullu, sem vona ad þig; Laut oll þijn Born, sem bera Krossen, fæa Hugsvolun; Myskunadu þig yfer allar Manneskiur, myskunadu þig yfer oss þijna Sniælingia: O JEsu! laut ecke Syndena drottna yfer oss; Laut ecke Vondskuna fordiarfa oss; helld-

ur

ur gef oss þau Naad, ad vier meigum þiona þier hier i Lijfe, og komast sijdan i Sofnud og Samkvæme þeirra Frumgetnu, sem a Himnum eru uppteiknader: Bænheyr oss, O Elskulege Fader, fyrer JESU Christi skuld, Amen

Ein Bæn, ad lesa med sialfum sier, þegar madur kemur i Kyrkiuna edur annad Hus, til ad hlyda GUds Orde.

Drottenn, eg er innkomenn i þetta þitt heilaga Hus; til ad heyra, hvad þu, Gud Fader, minn Skapare; Þu Drottenn JEsus, minn Frelsare, þu Verduge H. Ande, min Huggare i Lijfi og Dauda vilt vid mig tala. Virdstu nu so ad opna mitt Hiarta, fyrer þin H. Anda i JEsu Nafni, ad eg kunni af Predikuninne

ad læra, ad vera Angur fyrer mijnar Synder, i Lijfi og Dauda ad trua a JEsum Christum, og dags daglega ad betra mig i einu heilogu Lijferni og Framferde; Pad heyre og bænheyri GUD fyrer JEsum Christum Amen. Fader vor ꝛc.

Bæn ad lesa med siælfum sier, ad lidenne Embættisgiord.

Drottenn, eg packa þier af øllu mijnu Hiarta, ad þu hefur nu kient mier, hvad þu vilt, ad eg skuli giora; Hiælpa mier nu, minn GUD, med þijnum H. Anda, fyrer saker JEsu Christi, ad eg meigi vardveita þitt Ord i hreinu Hiarta, þar af styrkiast i Trunni, og i einu heilogu Frammferdi forbetrast, og mig þar vid hugga i Lijfi og Dauda, Amen. Fader vor ꝛc.

Bæn,

Bæn, sem einn kann ad bruka ca ollum Tijmum, hvar sem hañ er staddur.

Drotten, minn JESU, jeg gef og fel mig, med Lijfi og Sælu i þijnar Hendur olldungis; Styr þu mier og stiorna ca mijnum Vege, snu þu allre minne Oluku mier til gooda; Blessa þu miñ Utgaang og Inngaang, nu hiedan i fraa og ad Eilijfu, Amen. Fader vor ꝛc.

Morgun-Bæn.

Þacker giere eg þier, minn Himneski Fader, fyrer JESum Christum þinn elskulegan Son, minn Drottenn, og ad þu hefur mig ca umlideñi Nottu so naadarsamlega verndad og vardveitt fyrer ollum Skada og Haaska; Eg bid þig, at þu vilier fyrergefa mier allar mijnar Synder,

sem eg hefi giort og framed, og
ad þu vilier mig ad þessum Degi
vardveita fyrer Syndum og
ollum illum Hlutum, so ad allur
minn Lifnadur, og oll mijn Verk,
mættu þier vel þocknasi: þviad
eg befala mig, minn Lijkama og
Saal, og allt hvad eg hefi i þijnar
Hendur; þinn Heil. Eingell sie
hiad mier, so Diofullenn fade
eckert Vallt yfer mier, Amen.
Fader vor ꝛc.

Kvolld-Bæn.

Þacker giore eg þier, Drotten
Gud Fader Himneskur, fyr-
er JEsum Christum þinn Elsk-
ulegann Son, minn Drottenn;
Og ad þu hefur mig ad þessum
Dege so naudarsamlega verndad
og vardveitt; Eg bid þig aud-
miuklega, ad þu vilier fyrergefa
mier allar mijnar Synder, sem
eg hefe ad umlidnum Dege
raungt-

raanglega giort og framed, og ad þu vilier mig aa epterkomande Noottu naadarsamlega vernda og vardveita, fyrer Diofflenum og allre Olucku. Eg befala mig, minn Lijkama og Saal, og allt hvad eg hefe i þijnar Hendur; þinn H. Engell sie hiaa mier, so ad Diofullen faae eckert Vallð yfer mier, Amen. Fader vor ꝛc.

Bæn um Fyrergefning Syndanna; sem Madur kañ og so ad brvka, audur eñ hañ geingur til Skripta.

O! Drottenn, þu rettlaute GUD, eg maa maklega skañast mijn þar fyrer, ad eg hefe so stoorlega broted aa mote þier, og yfertroded oll þijn Bodord; Eg medkenne, ad eg hefe syndgad i Himenenn og fyrer þier, og er ecke verdugur ad kall-

ast þitt Barn. O Drottenn, vor GUd og Fader, hiar þier er Myskunsemen og Fyrergefningen, þess vegna ligg eg hier, fyrer þijnu Auglite, med minne audmiukre Bæn. O! Drotten, vertu mier aumum Syndara lijknsamur, frelsa mig frar allum mijnum Illgiordum, og fyrergef mier mijnar heimuglegar Synder. O! JEsu, þu trufaste Biskup, og Hofud-Hyrder Saalnanna, hreinsa þu mijna Samvitsku af daudlegum Verkum. O JESU, þu saklausa GUds Lamb, afmar þu allar mijnar Yfertrodslur, sokum siaulfs þijns, og minnstu ecke a mijnar Synder, vertu naudugur mijnum Afbrotum og Misverkum, og lat mig vera þijna Arfleifd og Eigenndom, saker þinna blessudu Venia, og blod-raudu Unda, sem þu fyrer mig holder,

mier

mier til alls hinns gooda, hvoriu eg eflaust treiste, Amen. Fader vor ꝛc.

Bæn um sæluga Burtfor af þessum Heime.

O HErra JEsu Christe, eg bid þig, ad þu vilier audsyna mier þijna Nad og Myskunsemi, einkum a minne sijdustu Stundu, þa eg skal skilia vid þetta Lijf og follvallta Verold. O þu saklausa GUDS Lamb, sem minna vegna varst fornfærdur a Krossens Alltare, virdstu fyrer þijn H. Saar og bitrann Dauda, ad vægia mier, so eg ecke hastarlega edur oforvarandes i burt sofne, heldur, ad þu vilier bwa mig til mijns Andlaats, med einu hiartanlegu Angre og Idran, fyrer mijnar Synder, og gefa mier Vit og Rænu, so ad eg gete befalad þier

Drenour, Sæmu mijna og Lijkama, sem þu mier gefed hefur, og skiliest Christelega, og med brodurlegum Kiærleika, vid mijna Vine og Næunga. Gef, ad eg mueige einnen med mier taka þad rietta og sanna Veganeste, sem er þitt Hold og Blood, so ad mijn Sæl og Samvitska meige þar vid styrkiast, og ad eg kunne ad verda eitt med þier, og gieta svo yferunned allar Daudans og Diofulsens Aræser og Skelfingar. Bevara mig naudarsamlega, so eg med hinum gooda Simeone meige vel og med Fride i burtu fara, og sia þig midt i Daudanum, med mijnum Sæalar og Truar-Augum, og sijdan þier alldrei sleppa, allt inn i eiltijft Lijf. O Drottenn, yfergef mig ecke, hvorn þu hefur skapad, þier til Lofs, og til þess eilijfa Lijfsens, Amen.

Ad-

Ádvørun

fyrer Þa Menn, sem lifa i Athugaleise, og ecke hyrda um neinn andlegañ Tilbwning, adur enn þeir gaanga til Gluds Bords, hvørs vegna þeim verdur hier syndt, ad þeim heyre ecke til Raadareñar Fyrerheit, ad medan þeir eru i soddan Stande.

* * * * * *

Það er hættulegt Diofulsens Svikræde, þegar eiñ athugalaus Madur innbirlar sier, ad hañ sie velskickadur, og verdugur til ad medtaka Drottens Kvolldmaaltijd, jafnvel þott hañ life eñ þa i Vantru og Idrunarleyse; lijka sem Sathan kom fordum midt a medal Guds Barna, fram fyrer Drotteñ, so sem lesa maa i Jobs B. 1 Cap. Eins gaanga haus Verkfære eñ nu fraiñ med staerstu Diorfung og Blygdunarleyse, og gefa sig i Samkvæme þeirra, sem eru verduger HErrans Bordgester: Þeir til einka sier falsklega allar þær Hugganer, sem med rettu heyra til kromdum og sorgfullum Hiortum; Vilia uppausa Lijfsens Svolun, af þeim sætu Jsraels Brunnum, Jafnvel þo þeir hafe ecke adur smackad það bitra

vilia Vatn andlegra Harmkvæla; þeir vilia huggast af Evangelio, eaður eñ Logmæled hefur skielft þar, þad mæa ecke hella øðru enn Vidsmiore i þeirra Sar, med þad skarpa Vijn vilia þeir ecke hafe neitt ad sijsla. Siñ Overdugleika meta þeir, sem eñ almennelegañ Brest, edur mañlegañ Breiskleika, og sitt straffsverda Andvaraleyse kalla þeir eitt Trunadartraust. I þeirra Þanka, er þad nogu miked Angur, þegar þeir ad eins taka sier i Muñ Ord Tollheimtumannsens: Gud vertu mier synū ugum Liknsamur: Ef þeim fellur einhverntijma su Osk i Hiarta, af þeckingu sinna Synda, ad þeir villdu sier hefde þad ecke æ orded, þa meina þeir, ad þeirra Jdran sie noogu alvarleg; Su Umpeincking um Christi Forþenustu, ad hañ sie fyrer alla dæeñ,

nærge þeim, til ad styrkia þessa sijna Jnnbirling, ad þeir stande støduger i Trwñe, og eiñ volgañ Asetning til ad betra sig, sem mogulegt vera kuñe i Vanmætte þessa Lijfs, Kalla þeir nya Hlijdne. Eñ eg vil keña ydur, þier andvaralausu Mañeskiur, ad þreckia ydar hættulega Tilstand; Það er forgefens, ad þier meined, þier sieud af Hoop Jörande Maña: Hafe þier gierla ransakad ydar Lijf og Lifnad? Hafe þier lauted ydur það stoorum mislijka vid sialfa ydur, ad þier hafed stygt ydar goda Gud, og myskunsama Fodur? Hafe þier funded til hañs Reide i ydar Hiortum? Hafe þier angrast þar af mikelega i ydar Samvitsku, ad þier hafed styggt hañ? Hafe þier sturlast so mikelega yfer misser hañs Naudar, sem yfer því, ad þier hafed tapad nockru

af

af Jardneskum Munum? Og ef þar er ad finna nockra hrigd hiaa ydur, er hun þau ecke meir og framar af Otta fyrer Straffenu, eñ af Elsku til GUds, sem veiter ydur allt gott? Hafe þier nockurn Tijma haft Andstygd og vidbiod a þeim Syndum, sem þier hafed drygt? Eda hafe þier eñ nu Þocknan a þeim i ydar Hiortum? Hafe þier giort skiled vid ydar Rangletingar, og finne þier hiaa ydur, ad þier hafed hiartannlega Misþocknan a þeim? Finnest þad ecke hiaa ydur, hvorneñ kuñe þier þau ad iñbyrla ydur, og meina, ad þier hafed rett Angur og Trega fyrer ydar Synder? Eñ hver hañ angrast ecke rettelega vegna sinna Misgiorda, hverneñ kañ hann ad hugga sig vid JEsu Christi Forbenustu, og hroosa sier af Truñe, sem er sa añar Partur

Idrun-

Jdrunarennar? Kann nockud Jdrunarlaus Madur ad trwa Evangelio? Eda er pad rett Tru, pegar pu helldur, ad GUd mune taka pig til Nædar, med pijnum motproañlegum Syndum sem pu giorer alldrei Ydran fyrer? Og ad Christur vilie eige ad sijdur meddeila pier Krapta, sijns Blods, po pu lijstels virder Blood pess Nya Testamentis: Pesse pin Þanke, sem pu dregst med, er ecke Trueñ a Christum, helldur ein o-gudleg Innbirling, og Andvaraleyse, i hverju pu forakter GUds Rettlæte, syndgar uppa Nædena, og giorer pinn Frelsara ad Præl Syndarennar. Su Þecking, sem pu læst hafa a Christo, og haus Pijnu, er eñ þa eingenn Tru; Pesse pijn Astæda, ad Christur sie daueñ fyrer alla, er eñ þa eckert saaluhiaalplegt

Trun-

Trunadar-traust, thui ollu thijnu trua Diosiarner, og skielfast tho. Thig vantar, aun efa, thad orugga Trausted aa JEsu Christi Forthenustu, thui so leinge sem thu medkenner ecke thijnar Synder af Alvoru, og ber hiartanlegt Angur fyrer thær, kantu ecke ad reida thig uppa hana. Vilier thu fa Lækning, tha hlijtur thu ad finna til Veikleikans. Vilier thu odlast Hvijld og Ro hia Christo fyrer thijna Saalu, tha mattu sem ein Thwnga thiaad Manneskia, og threitt af Erfide leita heinar. En thu, mitt Barn, hefur ongva Tilfinning, thunge Syndana, sem aa thier liggur, klemmer thig ecke, Guds Reide hefur ecke snorted thitt Hiarta, helldur forherder thu thig i thine Vondsku, og villt tho titleinka thier Guds Naad i JEsu Christo. Hvada Thanka gierer thu thier

um

um Guds ſtrœnga Rettlœte? Hvada dœrlega Meining hefur þu um hañs Myſkunſeme? Forakter þu ecke i Verkunum Miſkdom hañs Giœſku, Þoleñmœdes og Lœnglundargieds? Muntu ecke hafa gleimt þvi, ad Guds Myſkunſeme leider þig til Yfirbootar? Muntu ecke, med þijnu forherta og Idrunarlauſa Hiarta, ſafna þier Guds Reide, uppa Reideñar, og þeſs rettlauta Guds Opeñberunar Dag? Hvad er þad añad, eñ Forackt vid þann allra Hœdſta, og ad draga Skimp ad honum, ad þu villt vœnta þeſs, ad ſa rettlœte Gud, ſkule ecke vera rettlœtur, fyrer þijna Skuld, og ad heimta þad af Chriſto, ad hañ ſkule hreinſa þitt ydrunarlauſa Hiarta med ſijnu Bloode? Ad vijſu er hañs Blood uthellt fyrer alla; Eñ enn þeſs, ad þu tileinker þier þad ſama

Blood

Blood meo Trunne, þa verdur þu ecke hreiñ: Eñ Trunadartrausted kañ ecke ad fiña Stad i eiñre ydrumarlausre Sallu. Preifadu i siaulfs þijns Barns, þu athugalausa Mañeskia, og þeinktu um þad, hversu ad þu dregur þig siaalf aa Taalar, þegar þu tileinkar þier þær Skristareñar Greiner, sem høndla um Krapt þeirrar almeñelegu Christi Forþenustu. Þu villt hugga þig vid Sære lifanda Gluds. So sañarlega sem eg life, seger Drotteñ, Drotteñ, vil eg ecke Dauda þess syndega; Eñ muntu ecke leggia Texian ut raanglega, og gleima þvi sem fylger aa epter, ad sa synduge Madur skal umvenda sier, og lifa? So sier þu þar, mitt Barn, ad þijn Umvendan hlijtur ad gaanga undañ, aadur eñ þu kant ad hugga þig vid Lijfed. Eins lijka, nær

þu

þu hugsar um það í þínu Hiarta, að hiá GUde er mikel Fyrergefning; Þeinker þu þá ecke til þess under eins, að þar stendur strax hiá, að Mañe byriar að ottast hañ? Hverneñ gietur það verið; að þu siert ottasleigenn fyrer þínum GUde, nær þu lætur ecke þig angra þínar Syndir? Þu tekur með storre Hiartans Gyrnd og Efterlaungan á mote ollum Guds Nádar fyrerheitum, hvar fyrer þeinker þu þá ecke under eins um hanns hrædelegu Hotaner? Þu huggar þig við það í þínu Andvaraleise, að GUd sie nádugur, eñ gleimer því, að so nádugur sem hañ er, so retttlátur er hañ og sinneñ, og hañs reide yfer þeim ogudlegu, hefur ongvañ Enda? Þu umfadmar þessa oflugu Grein Guds Orda, um Krapt Bloodsens JEsu Christi. 1 Joh. 1, 17.

1, 17. Bloded JESU Christi Guds Sonar hreinsar oss af allre Synd; eñ gaeter ecke ad þvi, ad skömu aadur stendur, ef vier gongum i Liosenu, so sem hañ er i Liosenu, þa hofum vier Sameining hvor med odrum, og Blooded JESU Christi Guds Sonar hreinsar oss af allre Synd: somuleides huggar þu þig vid Ord Johannis, i hañs fyrra Pistle 2 Cap. ef nockur syndgar, þa hofum vier Arnadar-mañ hia Fodurnum, JEsum Christum þañ rettlaata, sem er forlijkun fyrer vorar Synder, ecke einasta fyrer vorar, helldur fyrer allar Veralldareñar Synder: Eñ muntu og so laata þier i Hug koma Advorun Johañis, sem undañgeingur; Born mijn, þetta skrifa eg ydur til, so ad þier syndgest ecke; þu maatt ecke syndga uppa Naadena, mitt Barn,

og

)g giora so Fyrer þon þijns Lausn-
ara ad Skijlu og Yferhilmingu
þiñar Vondsku: þu reider þig
uppa GUds Myskunseme, sem
er oendañleg; Eñ veitstu þad,
ad þeir Idrunarlausu kunna so
lijted ad hugga sig vid hana, sem
þa sañarlegu Utvalning? Lijka
sem Faderenn er Børnunum
lijknsamur, eins er Drotten
myskunsamur, giæt ad, þeim, sem
hañ ottast, so leinge sem þu lifer
fyrer utann GUds Otta, fyrer
utañ Idran og Umvendan, Bot
og Betran, og fyrer utañ andle-
ga Sorg i Hiartanu, kañtu ecke
ad hugga þig vid GUds Naad
i Christo JEsu. Giættu ad þvi,
O! vesol Mañeskia, fyrer Guds
skuld, og vegna þinnar eigenn
Velferdar, i hvad o-utsegianlega
mikla Hættu og Eymd þu steiper
þier sialf, þegar þu med ydrun-
arlausu Hiarta geingur til þeirr-
ar

ar heilogu Drottens Kvolldmaaltijdar; Þu etur og dreckur siaalfum þier Dom, þu verdur sekur vid HErrans Lijkama og Blod. Þu neyter vel Lijkama og Blods JEsu Christi, epter þinne Meiningu uppaa Sacramentiskann Haatt, enn þo ecke utann til Styrkingar þar um, ad þu fyrer þijna eigenn Skuld verder fordæmd. Þad er forgefens, ad þu villt tileinka þier af þeirre Heilogu Kvolldmaaltijd, nockra Huggun. Þu, hefur eckert Hungur eda Þorsta epter Rettlætenu, hvornenn villtu þaa saddur verda? Þu ert ecke andlega volud, hvornenn villtu þaa vænta þier Himnarijkes? Þu ert ecke ein af þeim, sem aangrast yfer sijnum Syndum, hvornen kanntu þaa huggud ad verda? Hvad muntu vilia med ohreinum Vorum, Jaa, med ohreinu Hiarta naalægia þig þessare Saattmaalans Ørk? Ertu ecke hrædd fyrer Fordiorfunenne? Med einum Munnbita edur Munnfille, for Andskotenn i Hiarta Judasar. AE! Gud vere oss naadugur, þegar þu vesol Mañeskia geingur overdug til Drottens Kvolldmaaltijdar, þaa so sem opnar þu

ad

ad nyu þitt Hiarta fyrer Sathan; þijn Eymd verdur þaa stærre, enn aadur, þijn Forherding hættulegre, þitt andvaraleyse fordæmannlegra, og Domurenn opolannlegre. Skodadu siaalfur Hug þinn, O! Madur, og higg ad þijnu Asigkomulage. Þad være betra fyrer þig ad vera aa medal Heidingia, enu ad hafa Medal Saaluhiaalparennar i bland Christenna Manna, og annadhvert forackta þau eda bruka þau ovarduglega. Ef Aflausn þijns Skrifta-Foduts aa ad giora þitt Hiarta rolegt, og brukun þess Heilaga Sacramentis, verda þinne Saalu ein Pantur og fullvissa, um naadarsamlega Syndanna fyrergefningu, þaa snudu þier til Drottens, trudu Evangelio, og yfergefdu þijna vondu Vege. Gud hiaalpe þier, so þu meiger umvendast, og lifa, fyrer

JEsu Christi
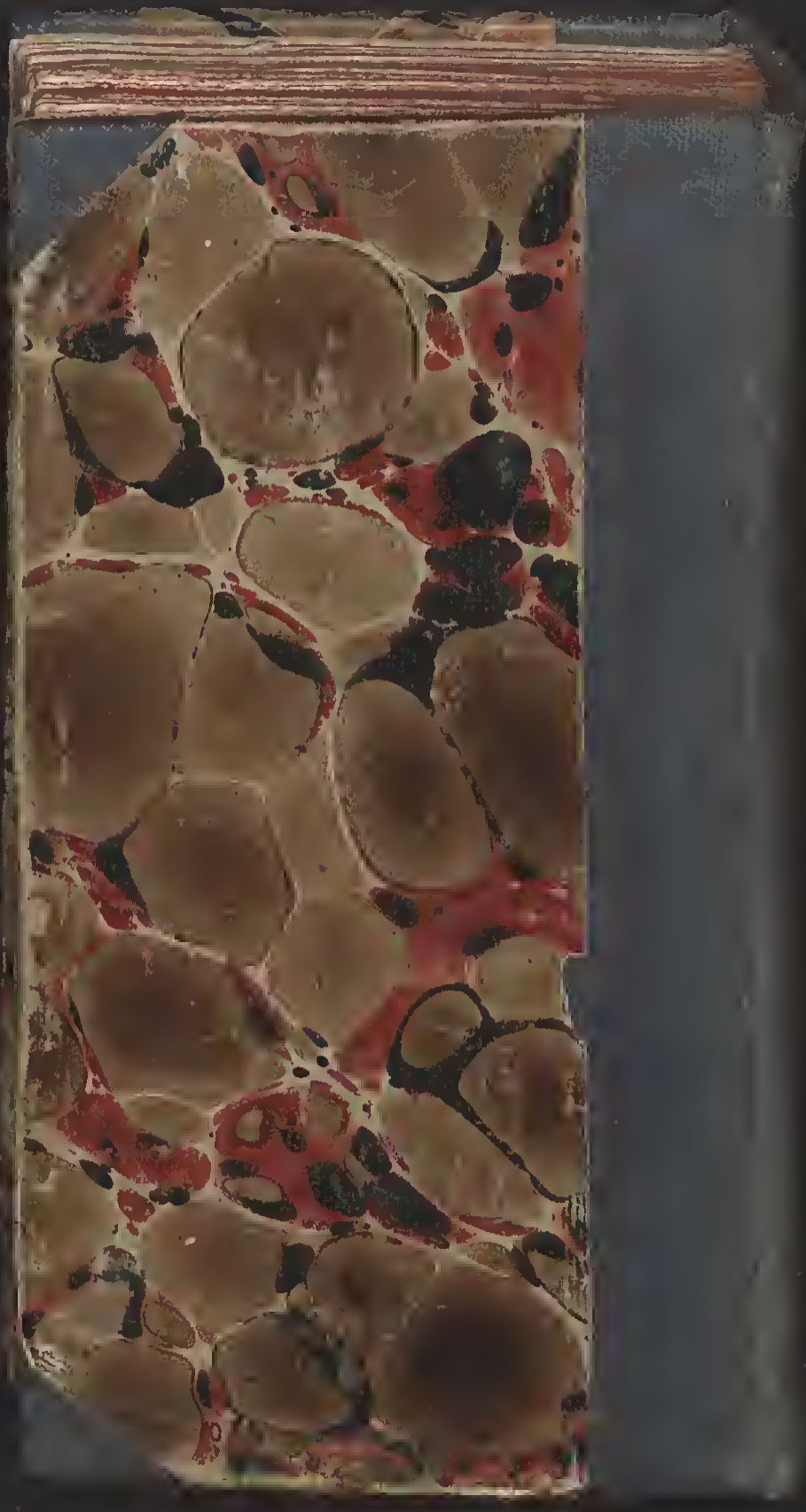
Skuld.